

Jaarstukken 2017

Vast te stellen door de gemeenteraad op 5 juli 2018

Versie 20180606

Inleiding	4
Jaarverslag	6
Programmaverantwoording	7
Programma 1 Sociaal	8
Product 101 Sociaal domein	8
Product 102 Algemene Gezondheidszorg	34
Product 103 Educatie	40
Product 104 Sport Cultuur en Recreatie	47
Programma 2 Ruimte	51
Product 201 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	51
Product 202 Wegen en Water	55
Product 203 Milieu	62
Product 204 Groen	67
Product 205 Lokale economie	72
Programma 3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	78
Product 301 Burgerzaken	78
Product 302 Bestuursorganen	81
Product 303 Veiligheid en Handhaving	83
Product 304 Overhead	88
Product 305 Gemeentelijke Belastingen	92
Product 306 Algemene Uitkering	94
Paragrafen	96
Paragraaf 1 Lokale heffingen	97
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	100
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	112
Paragraaf 4 Financiering	116
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	119
Paragraaf 6 Verbonden Partijen	125
Paragraaf 7 Grondbeleid en Projecten	140

De Jaarrekening	146
3.1 Algemeen	146
3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	150
3.3 Balans per 31 december 2017	152
3.4 Overzicht Baten en Lasten	153
3.5 Toelichting balans per 31 december 2017	155
3.6 Toelichting incidentele baten en lasten	171
3.7 Bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	172
3.8 Gebeurtenissen na balansdatum	174
3.9 Gewaarborgde geldleningen 2017	175
3.10 Berekening EMU-saldo	176
3.11 Investerings 2017	177
3.12 Overzicht taakvelden	178
3.13 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	179

Inleiding

Hierbij ontvangt u de jaarrekening van Ouder-Amstel over het begrotingsjaar 2017.

Deze jaarrekening heeft een bijzonder kenmerk: het is de verantwoording van het nieuwe college over de activiteiten van het vorige college. Gezien de continuïteit van bestuur hechten wij daarom des te meer aan een goede en transparante rekening, die gebaseerd is op de door de raad vastgestelde begroting.

De rekening sluit opnieuw negatief. Al gedurende het jaar zijn er diverse waarschuwingen gegeven. Toch valt het dan alsnog tegen, nu het werkelijk zo is. Bij het afsluiten van de rekening kwam daar een aantal zaken bij, die helaas overwegend een negatief financieel resultaat opleverden. Hieronder gaan wij op de belangrijkste zaken in.

Wij hechten er aan allereerst te benoemen dat er afgelopen jaar veel is bereikt.

De decentralisaties hebben financieel slecht uitgepakt, maar er wel voor gezorgd dat wij beter in staat zijn om de mensen, die het nodig hebben, te ondersteunen, de wachtlijsten in de jeugdzorg zijn verdwenen, de WMO-voorzieningen worden adequaat ingezet. Helaas zorgt de toenemende economie nog niet voor voldoende uitstroom uit de participatiewet-uitkeringen, maar ook hier zien wij een kentering aankomen. In het ruimtelijk domein staan veel projecten in de startblokken. Er is hard gewerkt om de basis te leggen voor een gezonde toekomst met meer woningen en vitale bedrijventerreinen. Dat heeft nog niet geresulteerd in grote bouwaanvragen, en daarmee ook nog niet tot meer inkomsten, maar wel tot een zorgvuldige afweging van hoe de gemeente zich ontwikkelt.

Ook Duo+ ontwikkelt zich de goede kant op. Al bij de totstandkoming van Duo+ werd gewaarschuwd voor "de badkuip" die iedere fusieorganisatie kent; de eerste energie gaat zitten in de eigen organisatie en dus onvoldoende in de gewenste verbetering van kwaliteit en terugginging van kwetsbaarheid. In de praktijk is dit ook een feit geworden. We zien echter ook de eerste resultaten. Te denken valt aan de gezamenlijke ICT-organisatie, en de vragen rond ICT-veiligheid die wij dankzij de samenwerking nu efficiënt kunnen aanpakken.

Kortom, 2017 was een jaar waarin veel is gebeurd. Er is al veel in de steigers gezet, wat in deze raadsperiode voltooid kan worden. Maar daarmee is de uitspraak "de kost gaat voor de baat uit" helaas ook voor Ouder-Amstel van toepassing gebleken.

De jaarrekening sluit met een negatief saldo van afgerond € 800.000. Een grote post komt uit de constatering dat we een groot aantal rekeningen hadden uitstaan, waarvan het niet reëel is om te verwachten dat deze nog te incasseren zijn. Het gaat hier met name om aanslagen gemeentelijke belastingen. Gemeentebelastingen Amstelland heeft de wijze van bepalen van deze onzekerheid geactualiseerd. Dit is de belangrijkste verklaring voor het ontstaan van een nadeel van circa € 350.000.

Waar wij u in de nieuwsbrief al aankondigden dat de inkomsten uit de bouwleges tegenvielen, is dat in werkelijkheid nog meer dan verwacht. Vanzelfsprekend is het aan de bouwers om een vergunning aan te vragen. We zien de economie aantrekken en verwachten dus de komende jaren ook weer een toename van de legesinkomsten. Over de afgelopen jaren vallen deze echter steeds weer tegen.

Ook een tegenvaller is de BTW-problematiek. Aan de voorkant was bekend dat er over de personeelslasten van Duo+ BTW verschuldigd zou zijn, alleen de omvang van de BTW-compensatie in relatie tot de lasten is hoger dan voorzien.

Dit, samen met een aantal zaken in het sociaal domein, zorgt ervoor dat gekomen is tot dit negatief resultaat.

Wij constateren dat, hoewel het nu de derde maal is dat de jaarrekening negatief sluit, het voornamelijk om incidentele kosten gaat, die maken dat er sprake is van een negatief resultaat. Vanzelfsprekend zal bij de totstandkoming van de begroting 2019 in overleg met de gemeenteraad worden bezien hoe de rekening voor de komende jaren weer sluitend is te maken.

Leeswijzer

Deze programmarekening is opgebouwd uit drie delen:

1. Het jaarverslag, deel 1 de programma's;
2. Het jaarverslag, deel 2 de paragrafen;
3. De jaarrekening, inclusief de balans met toelichting.

Programma's

De programmarekening bestaat uit een beleidsrekening en een financiële rekening. De programma's vormen een belangrijk onderdeel van de beleidsrekening. Elk programma is een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten.

In de programma's staan de geplande en gerealiseerde activiteiten voor het jaar, de financiële wijzigingen en de beleidsstukken, die relevant zijn in dit domein.

Paragrafen

Naast de programma's bestaat de beleidsrekening uit de wettelijk voorgeschreven paragrafen. De paragrafen bevatten een dwarsdoorsnede van de rekening vanuit een bepaald perspectief. Deze informatie

is van groot belang voor de beoordeling van de meerjarige financiële positie van de gemeente. In de paragrafen wordt ook een aantal beheersmatige aspecten behandeld.

Financiële rekening

In de financiële rekening worden de uitgangspunten van de rekening aangegeven. Daarnaast wordt een nadere toelichting verstrekt op de financiële positie van de gemeente. Verder wordt een globale vergelijking gemaakt met voorgaande jaren en wordt in het kort aandacht besteed aan de investeringen, de financieringspositie en de reserves en voorzieningen.

De financiële rekening wordt afgesloten met een totaaloverzicht van baten en lasten in 2017.

Door afrondingen kunnen saldi in tabellen enigszins afwijken. Verschillen van minder dan € 75.000 worden conform afspraak niet nader toegelicht.

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Programma 1 Sociaal

Dit programma beschrijft de doelstellingen en activiteiten op de gebieden sociaal domein, gezondheidzorg, onderwijs, sport en cultuur.

Doelstelling

- Alle inwoners van Ouder-Amstel, (oud en jong, met en zonder beperking, hoog en laag inkomen, autochtoon of allochtoon) volwaardig en zo zelfstandig mogelijk laten wonen, werken en participeren in de samenleving.

- Goed onderwijs is de basis van een samenleving waarin mensen zowel individueel als collectief optimaal kunnen functioneren.
- Bevorderen van een aantrekkelijk aanbod en voorzieningenniveau op het gebied van sport en cultuur om de sociale cohesie en gezondheid te bevorderen.

Product 101 Sociaal domein

Het sociaal domein bestaat uit de onderdelen WMO, WMO en jeugd, Jeugd, en participatie werk en inkomen.

Product 101 Sociaal domein algemeen			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Gemeentelijke regierol	Verbeteren van de gemeentelijke regierol zodat dienstverlening aan cliënten meetbaar verbetert.	<p>Het optimaliseren van het monitoringssysteem waardoor valide en betrouwbare sturingsinformatie beschikbaar komt.</p> <p>Het perfectioneren van het contractbeheer zodat ondoelmatige ontwikkelingen snel en adequaat gecorrigeerd kunnen worden</p> <p>Samen met de partnergemeenten op basis van een evaluatie verbeterafspraken maken met zorgaanbieders over de geleverde prestaties.</p> <p>Met de zorgaanbieders in gesprek gaan om innovatie in de zorg te bevorderen.</p> <p>Onderzoeken in hoeverre nieuwe zorgaanbieders de kwaliteit en het zorgaanbod kunnen verrijken.</p>	<p>In 2017 zijn zowel lokaal als regionaal periodiek gesprekken gehouden met aanbieders, waarin geleverde prestaties geëvalueerd zijn.</p> <p>Duo+ en de gemeenten hebben samen opgetrokken om tot een uitvoerbare en betrouwbare werkwijze te komen om resultaten te monitoren. Dit heeft geresulteerd in een verbeterde presentatie van de sturingsinformatie van het sociaal domein. In 2017 zijn voorbereidingen getroffen binnen Duo+ en de betrokken gemeenten om in 2018 te gaan werken vanuit één gegevenssysteem voor het sociaal domein. Dit betekent dat de DUO-gemeenten in 2018 op vergelijkbare wijze monitor- en sturingsinformatie gaan krijgen.</p> <p>Regionaal zijn er afspraken gemaakt om te komen tot betere verantwoording van de geleverde prestaties door de zorgaanbieders in 2017. Gemeenten en zorgaanbie-</p>

			ders hebben strakkere procesafspraken gemaakt over momenten waarop verantwoord moet worden.
Van transitie naar transformatie	Inwoners hebben meer regie bij het oplossen van hun zorgvraag. Verbeteren van de kwaliteit van de zorg en beheersbaar houden van de kosten door middel van preventie en innovatie.	In samenspraak met inwoners en buurgemeenten opstellen van de beleidsnotitie: "Van transitie naar transformatie waarin de beoogde doelstellingen verder uitgewerkt worden. Daarna waar mogelijk uitvoering geven aan dit beleid.	Met de keuze om in de Jeugdzorg in 2018 tot een andere werkwijze te komen is tevens besloten om in 2017 niet te werken aan een lokale beleidsnotitie "Van transitie naar transformatie". Het is van belang om eerst goed inzicht te hebben in wat de nieuwe werkwijze in de Jeugdzorg gaat betekenen voor de inwoners van onze gemeente alvorens deze integrale beleidsnotitie op te stellen. Het op een later moment ontwikkelen van deze beleidsnotitie heeft geen beleidsmatige of uitvoeringsgevolgen gehad, omdat doelstellingen van de transformatie goed zijn verwerkt in de beleidsplannen Wmo, Jeugd, re-integratie, minimeleidend en schuldhulpverlening . Daarin staat beschreven hoe wij als gemeente willen investeren in het verbeteren van algemene voorzieningen en preventie, de kwaliteit en het toepassen van preventie en innovatieprogramma's. Verderop in programma 1 worden de resultaten zichtbaar.
Kwaliteit dienstverlening	Verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening.	Het uitvoeren van een cliëntervaringsonderzoek en tevredenheidsonderzoek waarbij resultaten direct vertaald worden naar verbeteringen. In Duo+ implementeren van een nieuwe dienstverleningsvisie. Uitvoeren van het werkplan voor het vernieuwen en verbeteren van het uitvoeringsproces zodat meer personen die zorg behoeven snel passende zorg kunnen ontvangen.	In 2017 is een cliënt-ervaringsonderzoek Wmo uitgevoerd. Uit het onderzoek blijkt dat cliënten over het algemeen tevreden zijn over het contact met de gemeente, de kwaliteit van de ondersteuning en het effect van de geleverde ondersteuning. Op vrijwel alle punten scoren wij als gemeente bovengemiddeld. Wel geven inwoners aan onvoldoende bekend te zijn met de mogelijkheden van cliënten-ondersteuning. Voor de Jeugdzorg is regionaal (inclusief Ouder-Amstel) onderzoek gedaan naar de ervaringen en kwaliteit van de Jeugdhulp.

			<p>Zowel lokaal als regionaal werd overwegend positief geoordeeld door de respondenten. Het stroomlijnen van de uitvoeringsprocessen binnen Duo+ is een continu proces. Op deze manier kunnen we de inwoners beter en sneller bedienen. In 2017 is binnen Duo+ samen met de DUO-gemeenten hard gewerkt aan de uitvoering van het "werkplan sociaal domein". In 2017 zijn projectmatig voorbereidingen getroffen om voor de nieuwe Jeugdzorg en een gezamenlijk gegevensprogramma vanaf januari 2018 te gaan werken vanuit één geautomatiseerd proces. Dit zijn omvangrijke processen omdat voor vier organisaties alle werkprocessen geharmoniseerd moesten worden. In 2016 heeft de gemeenteraad al middelen beschikbaar gesteld om deze projecten uit te voeren in een periode van 3 jaar.</p>
Privacy	Borgen van (wettelijke) eisen ten aanzien van privacy in het sociaal domein.	<p>Werkprocessen vaststellen inzake het omgaan met persoonsgegevens en de uitwisseling daarvan binnen de gemeente en met de zorginstellingen.</p> <p>Beleid vaststellen samen met Duo+-gemeenten over privacy en gegevensbeheer.</p> <p>Verbeteren informatie over bezwaarprocedures middels folders en informatie op de website.</p> <p>Organiseren van scholing voor medewerkers en zorgverleners ten aanzien van privacy vraagstukken betreffende het sociaal domein.</p>	<p>In 2017 is het aansluitdocument geactualiseerd en zo aangepast, dat ook de GGD deze onderschrijft. Ondertekening door de GGD en enkele andere nieuwe partijen vindt plaats begin 2018. In het aansluitdocument hebben rond de 25 (zorg)organisaties en de gemeente afspraken gemaakt hoe te handelen in allerlei vraagstukken rond privacy.</p> <p>Er zijn conceptteksten opgesteld om inwoners te informeren over de privacy. Dit proces is vertraagd door de tijd, die in 2017 nodig was ter voorbereiding op het nieuwe regionale jeugdhulpstelsel. Afronding vindt plaats in het eerste kwartaal van 2018.</p> <p>In 2017 heeft er een themabijeenkomst plaatsgevonden over privacy en datalekken.</p>

			<p>Dit is gecombineerd met een van de werklunches die de gemeente tweemaal per jaar organiseert voor haar zorgpartners. De opkomst was met 30 à 40 deelnemers zoals altijd groot.</p> <p>In het laatste kwartaal van 2017 is het mogelijk geworden om beveiligd te mailen met een speciaal daarvoor aangekocht programma.</p> <p>Binnen DUO verband zijn voorbereidingen getroffen voor de invoering van de AVG (Algemene Verordening gegevensbescherming). Hiermee wordt de privacywetgeving op Europees niveau gelijk getrokken. Deze wet heeft de nodige gevolgen voor het omgaan met gegevens in het sociaal domein.</p>
--	--	--	--

Deelproduct 101.1 Wmo			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Decentralisatie nieuwe Wmo-taken	Vormgeven van de transformatie (vernieuwing gericht op samenredzaamheid en sociale innovatie).	<p>Beoordelen of de Wmo zorgaanbieders er in geslaagd zijn de afspraken, die gemaakt zijn in het kader van de transformatie, na te komen op basis van de evaluatie 2016.</p> <p>Besluiten of de contracten maatwerkvoorzieningen verlengd worden of dat deze opnieuw worden aanbesteed.</p>	<p>In 2017 zijn in de contractgesprekken met de zorgaanbieders afspraken gemaakt over een verbetering van de indeling en indicatiestelling Deze verbetering past geheel binnen de kaders van de huidige contracten met de aanbieders van Begeleiding.</p> <p>De GGD Amsterdam voert ook in 2017 het toezicht uit op voorzieningen in Ouder-Amstel. Op grond van risicoanalyses en signalen is het toezicht ingezet om de kwaliteit van voorzieningen te beoordelen en te bevorderen.</p> <p>De contracten voor de maatwerkvoorzieningen Begeleiding, Hulp bij het huishouden en</p>

			hulpmiddelen zijn verlengd op basis van de in de contracten ingebouwde verlengopties.
Maatwerkvoorzieningen	Er is een sluitend aanbod aan maatwerkvoorzieningen (hulp bij het huishouden, hulpmiddelen, woningaanpassingen, vervoer, begeleiding en kortdurend verblijf).	<p>Uitvoering geven aan de nieuwe contractafspraken voor Hulp bij het huishouden waarin de uitgangspunten van de Code Verantwoord Marktgedrag Thuisondersteuning voor 2017 verwerkt zijn. Het college heeft deze Code ondertekend. Dit kan betekenen dat vanaf 2017 de uitgaven iets zullen stijgen.</p> <p>In 2017 worden de middelen van de Pilot HHT Diensten Thuis structureel toegevoegd aan de integratie-uitkering Wmo. Het doel van het budget blijft het behouden van werkgelegenheid in de sector Hulp bij het huishouden. Wij doen dit door uitbreiding van de doelgroep en ontwikkeling van andere innovatieve algemene Wmo-voorzieningen.</p> <p>In 2017 vindt een nieuw inkooptraject plaats voor individuele begeleiding, groepsbegeleiding en kortdurend verblijf.</p>	<p>In 2017 zijn nieuwe contracten voor Hulp bij het huishouden afgesloten. De daarin meegenomen Code Verantwoord Marktgedrag Thuisondersteuning heeft in 2017 nog niet geleid tot hogere uitgaven op de Hulp bij het Huishouden. Ook in 2017 zien we een daling in het aantal uren Hulp bij het huishouden, waardoor de uitgaven verder zijn afgenomen. Daarentegen zien wij een stijging van de uitgaven op de algemene voorziening HHT Diensten Thuis, waarmee cliënten en mantelzorgers extra huishoudelijke taken kunnen inzetten tegen een zeer laag tarief. De aanwezigheid van deze algemene voorziening verlaagt de vraag naar Hulp bij Huishouden als maatwerkvoorziening.</p> <p>De uitgaven in 2017 op de Wmo-maatwerkvoorzieningen zijn lager uitgekomen dan in de primitieve begroting opgenomen. De uitgaven op het Wmo-vervoer zijn iets hoger door een toegenomen aantal gebruikers en toename van het aantal ritten. De uitgaven op Hulp bij het huishouden zijn daarentegen weer iets lager dan oorspronkelijk begroot. Ook de inkomsten uit de inning van eigen bijdragen voor Wmo-voorzieningen vallen lager uit dan verwacht. De lagere uitgaven en inkomsten passen geheel binnen de doelstelling van het WMO beleidsplan, waarin onder meer is aangegeven dat goed wordt gekeken naar wat inwoners of hun omgeving zelf kunnen opvangen. Binnen de doelstelling van het WMO beleidsplan valt ook het aanbieden van toegankelijke algemene voorzieningen voor de diverse doel-</p>

			groepen, zoals Diensten Thuis, maatjesprojecten voor mensen met een psychiatrische achtergrond en of verstandelijke beperking en lichte dagopvang voor ouderen door Coherente.
Mantelzorg	<p>Er is een breed ondersteuningsaanbod beschikbaar, gericht op het ondersteunen van mantelzorgers bij hun zorgtaken en het voorkomen van overbelasting.</p> <p>Het ondersteuningsaanbod is goed bekend bij mantelzorgers.</p>	<p>Het ondersteuningsaanbod van Mantelzorg & Meer wordt gecontinueerd.</p> <p>Wederom het jaarlijkse mantelzorgcompliment verstrekken aan mantelzorgers.</p> <p>Actief communicatiebeleid om mantelzorgers goed geïnformeerd te houden over het aanbod van ondersteuningsmiddelen.</p>	<p>Ook in 2017 is het mantelzorgcompliment verstrekt aan alle mantelzorgers die op 1 december 2017 waren ingeschreven bij Mantelzorg & Meer. Voorafgaand aan het versturen van het compliment zijn alle ingeschreven mensen benaderd of zij nog steeds mantelzorgers zijn. Dit heeft geleid tot een opschoning van het bestand. Het aantal verstrekte pakketten is daarom flink lager dan in 2016 (164 in 2017 en 295 in 2016). Via het Weekblad is de zogenaamde '3-minutencheck' gepromoot, waarmee mantelzorgers snel inzicht kunnen krijgen in hun situatie en wat Mantelzorg & Meer voor ze kan betekenen. Tevens zijn mantelzorgers erop gewezen dat ze een mantelzorgpakket krijgen wanneer ze zijn ingeschreven bij Mantelzorg & Meer.</p>
Maatschappelijke opvang en beschermd wonen	<p>Zoveel mogelijk voorkomen van dakloosheid.</p> <p>Tijdelijke opvang bieden aan inwoners met OGGZ-problematiek zonder huisvesting.</p> <p>Beschermd wonen is beschikbaar voor mensen met psychiatrische problemen.</p>	<p>Vanaf 2015 zijn gemeenten op grond van de Wmo verantwoordelijk voor opvang en beschermd wonen aan mensen die vanwege psychiatrische en psychosociale problematiek (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen. Amsterdam ontvangt als centrumgemeente het budget voor deze taken van het Rijk en is gemandateerd door de regiogemeenten om deze taken uit te voeren.</p>	<p>Om de uitvoering van maatschappelijke opvang en beschermd wonen te borgen hebben de regiogemeenten de organisatie en uitvoering gemandateerd aan Amsterdam. Dit mandaatbesluit met bijbehorende werkafspraken liep af per 31 december 2016. In 2017 is het mandaatbesluit verlengd en zijn de werkafspraken geformaliseerd in een dienstverleningsovereenkomst. Aangezien de decentralisatie van de budgetten in 2020 naar individuele gemeenten is uitgesteld, heeft de voorgenomen inventarisatie van de consequenties in 2017 niet plaatsgevonden.</p>

Cliëntondersteuning	Cliëntondersteuning is voor burgers met een beperking kosteloos beschikbaar en versterkt de positie van de cliënt door het helpen met het formuleren van zijn hulpvraag, het maken van keuzes en het oplossen van problemen.	In 2017, op basis van een evaluatie in 2016, bekijken of het huidige beleid met betrekking tot cliëntondersteuning en de inzet van MEE Amstel en Zaan aanpassing behoeft.	Met de inzet van MEE voldoen we aan de vraag naar wettelijke en onafhankelijke cliëntondersteuning. De vraag naar onafhankelijke en gratis cliëntondersteuning was in 2017 vergelijkbaar met 2016. Uit het cliëntervaringsonderzoek is wel naar voren gekomen dat nog veel inwoners niet bekend zijn met de mogelijkheden van cliëntondersteuning. Met de betrokken partijen zijn wij aan het beoordelen hoe de bekendheid verbeterd kan worden.
---------------------	--	---	--

Financieel overzicht WMO

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	1.915	1.701	1.664	38
Baten	1.458	1.423	1.378	-45
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-457	-278	-286	-7
Toevoeging reserve	-	11	-	11
Onttrekking reserve	-	16	26	-10

Toelichting Financieel overzicht

T.a.v. de WMO, PGB en eigen bijdrage kunnen de volgende opvallende dingen genoemd worden:

Er zijn in 2017 minder uren huishoudelijke hulp verstrekt en ook is er in 2017 minder gebruik gemaakt van het regionale taxivervoer dan begroot.

De PGB hulp bij het huishouden en de PGB begeleiding zijn qua realisatie minder dan begroot.

De post eigen bijdrage CAK is qua realisatie lager dan begroot. Dit komt grotendeels door de landelijke wijziging in de tarieven van de eigen bijdrage.

Kaderstellende documenten

- WMO beleidsplan 2015-2018
- Dienstverleningsplan 2008
- Notitie complexe casuïstiek
- Nota inrichting toegang sociaal domein

Wetten

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Jeugdwet

- Participatiewet

Verordeningen

- Verordening Clientparticipatie Sociaal Domein

- Verordening tegenprestatie
- Afstemmingsverordening
- Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive

Beleidsindicatoren Wmo Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Wmo-cliënten met een maatwerk arrangement	per 10.000 inwoners	2017	300	550	CBS-Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 137 deelnemende gemeenten.

Deelproduct 101.2 Wmo en Jeugd

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Toegang tot zorg en voorzieningen	Het is voor inwoners duidelijk bij welk loket zij zich moeten melden voor een zorgvraag of een vraag om ondersteuning. Bieden van de juiste zorg, op de juiste plek en in de juiste porties.	<p>Vanaf 1 januari 2017 valt het Zorgadviespunt (ZAP) onder de verantwoordelijkheid van Duo+.</p> <p>De bekendheid van het ZAP bij inwoners vergroten door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ uitbouwen van de website sociaal domein voor bewoners; ➤ informeren en communiceren met bewoners via de gemeentewebsite, het weekblad voor Ouder-Amstel en foldermateriaal/brochures; ➤ analyse maken van en zicht houden op verwijzingen door externe partijen naar zwaardere jeugdzorg; ➤ waar mogelijk en nodig in overleg met externe partijen verwijsstroom beter reguleren; ➤ intensiveren van de samenwerking met de huisartsen die een belangrijke externe verwijzer zijn. 	<p>De inpassing van het Zorgadviespunt binnen Duo+ is tot stand gekomen. Mede door de vele veranderingstrajecten is het voor de medewerkers een intensief jaar geweest. De dienstverlening aan cliënten heeft alle prioriteit gehad. In het najaar is een aanvang gemaakt met het aanpassen van de teksten op de gemeentewebsite, het foldermateriaal en de Hulpwijzer Ouder-Amstel. Extra aandacht is er voor privacy en de manier waarop bewoners eventueel een bezwaar kunnen indienen.</p> <p>De basisscholen behoren tot de externe partijen die zelf mogen verwijzen. Het gaat hierbij om verwijzingen voor ondersteuning en begeleiding bij dyslexie. Ouder-Amstel kent een relatief groot aantal verwijzingen en behandelingen voor dyslexie. Dit heeft ertoe geleid dat in 2017 begonnen is met het verkennen van een andere manier van verwijzen. Overige partijen die conform de wet gemachtigd zijn om te verwijzen naar jeugdhulpvoorzieningen, zijn de Gecertificeerde Instellingen die door de kinderrechtter opgelegde maatregelen uitvoeren.</p>

Deelproduct 101.2 Wmo en Jeugd			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
			<p>Op regionaal niveau worden gesprekken gevoerd over kwaliteit en kwantiteit van de geleverde zorg.</p> <p>De samenwerking met de huisartsen is geïntensiveerd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ periodiek overleg op ambtelijk en bestuurlijk niveau; ➤ continuering van de pilot Praktijk Ondersteuner Huisartsen. In 2017 richtte de pilot zich specifiek op jeugd-GGZ. De resultaten van de pilot zijn eind 2017 als positief beoordeeld. De pilot krijgt in 2018 een vervolg.
Kernteam	Het bieden van gecoördineerde en afgestemde zorg of ondersteuning aan inwoners van onze gemeente met meervoudige en/of complexe zorgvragen.	<p>In 2017 beoordelen op welke manier de samenstelling en werkwijze van het kernteam het beste kan aansluiten bij de nieuwe regionale werkwijze in de Jeugdzorg. Onderhouden van het netwerk door het organiseren van netwerkbijeenkomsten voor professionals van zorginstellingen. Bespreken en behandelen van complexe casuïstiek in overleg met betrokken huishoudens en gezinnen.</p> <p>Zo nodig toewijzen van een casusregisseur die optreedt als contactpersoon en coördinator van zorg voor en in het huishouden.</p>	<p>In 2017 heeft een actualisatie plaatsgevonden van de werkwijze van het kernteam. De werkwijze is vastgelegd in de notitie Complexe casuïstiek die in september 2017 is vastgesteld door het college.</p> <p>Leden van het kernteam hebben deelgenomen aan trainingssessies gericht op het nieuwe regionale jeugdhulpstelsel dat per 1 januari 2018 operationeel is.</p> <p>Naast vier actualiseringssessies heeft ook een netwerkbijeenkomst plaatsgevonden met als doel dat medewerkers van zorgpartners netwerken. In korte presentaties is informatie gegeven over de aanpak verwarde personen en het regionale jeugdhulpstelsel.</p>
Preventief jeugdbeleid	Kinderen en jongeren groeien voorspoedig op en worden zo min mogelijk belemmerd door sociaaleconomische- of psychosociale problemen.	In 2017 starten we met ouder-kind coaches in de kinderopvang. We continueren extra inzet op "het jonge kind" in samenwerking	In 2017 is een inventarisatie gehouden en zijn gesprekken gevoerd met de kinderopvang. De voorkeur gaat uit naar een doorgaande lijn tussen kinderopvang en basisschool. In dit jaar zijn afspraken gemaakt om ook in de kinderopvang te gaan werken

Deelproduct 101.2 Wmo en Jeugd

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		<p>met de GGD en het MOC kabouterhuis om zo vroeg mogelijk zorg te kunnen bieden.</p> <p>We betrekken jeugdigen waar mogelijk bij beleid en uitvoering (jeugdparticipatie).</p> <p>Net als in 2016 blijven we werken aan de concretisering van preventief jeugdbeleid in samenwerking met sportverenigingen.</p> <p>Opvoed-/opgroei-ondersteuning blijven we aanbieden door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ kortdurende lichte begeleiding; ➤ organiseren van themabijeenkomsten; ➤ organiseren van activiteiten in het kader van de opvoedweek; ➤ uitbreiden en versterken van het netwerk van partners die van belang zijn voor preventie. 	<p>met een Ouder Kind Coach. De inzet van MOC Kabouterhuis en de GGD is gecontinueerd.</p> <p>Het jongerenwerk heeft een introductie gegeven in alle groepen 8 van het basisonderwijs. Jeugdigen zijn betrokken geweest bij het speelplekkenbeleid, het jongerenlab en de visie 2030.</p> <p>Er is in 2017 minder geld uitgegeven aan opvoedcursussen en ouderworkshops dan gepland. Een gedeelte van dit geld is vrijgevallen en een ander deel is besteed aan 'Wijzer uit elkaar'. Er zijn diverse netwerkbijeenkomsten gehouden.</p>
<p>Huiselijk geweld en kindermishandeling</p>	<p>Voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling.</p> <p>Geen wachtenden op hulp.</p> <p>Alle meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling worden binnen vijf dagen beoordeeld door Veilig Thuis. In het geval van ernstige situaties of crisis is er een 24 uren hulpdienst.</p> <p>In het geval er nader onderzoek nodig is, is er uiterlijk binnen tien weken een hulpverleningstraject bekend.</p>	<p>In 2017 wordt door de zes gemeenten verder gewerkt aan de ontwikkeling van Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland. Dit resulteert o.a. in een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD Amsterdam-Amstelland die 1 januari 2017 in werking treedt en in een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de GR GGD Amsterdam-Amstelland en de GGD Amsterdam. Daarin wordt de uitvoering van taken van Veilig Thuis en het Centrum voor Seksueel Geweld opgedragen aan de GGD Amsterdam.</p>	<p>In 2017 is Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland verder gegroeid en ontwikkeld.</p> <p>Op 16 februari 2017 is de gemeenschappelijke regeling GGD Amsterdam-Amstelland opgericht, bestaande uit de gemeenten Amsterdam, Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. In de gemeenschappelijke regeling zijn Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld bestuurlijk ondergebracht.</p> <p>Tot het takenpakket van de gemeenschappelijke regeling behoort ook het bewaken van de voortgang van de regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.</p> <p>Bij de organisatie Veilig Thuis is de wachtlijst in de loop van het jaar weggewerkt en</p>

Deelproduct 101.2 Wmo en Jeugd

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		<p>Vanaf 2017 wordt de bijdrage van de regiogemeenten aan Veilig Thuis anders geregeld. Amsterdam ontvangt als centrumgemeente rijksmiddelen voor hulp en opvang na huiselijk geweld, de zogenaamde DUVO-middelen (Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang). Een deel van de DUVO-middelen wordt rechtstreeks aan de Amstelland gemeenten ter beschikking gesteld. Vanaf 2017 wordt dat een jaarlijks vast bedrag.</p> <p>Inhoudelijk wordt door Veilig Thuis (VT) verder gewerkt aan de samenwerking met de ketenpartners en met de lokale sociale teams (kernteam). Aandacht wordt gegeven aan de doorgeleiding van de politiemeldingen naar het lokale veld.</p> <p>In 2017 wordt gewerkt aan verbetering van het proces rond tijdelijke huisverboden (THV). Naast de wettelijke kerntaken van triage en monitoring, wordt voor Veilig Thuis een rol voorzien in de beoordeling van de melding. Ook krijgt VT een monitoring taak gedurende de THV-periode.</p>	<p>is de wachttijd teruggebracht tot de norm van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Voor onze gemeente is er nooit sprake geweest van een wachttijd of wachtlijst. Daarmee heeft veilig thuis de genoemde doelstellingen gehaald. Wel waren er wachttijden voor verdere doorverwijzing naar de Jeugdzorg.</p> <p>Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen Veilig Thuis en de sociale teams (in Ouder-Amstel het kernteam) en door Veilig Thuis zijn in de regio diverse preventieactiviteiten op maat verzorgd. Zo heeft Veilig Thuis op verzoek in onze gemeente voorlichting gegeven aan zorg- en welzijnspartners over het signaleren en bespreekbaar maken van ouderen mishandeling.</p> <p>Het werkproces rond het Tijdelijk Huisverbod (THV) is in het overgangsjaar 2017 stapsgewijs gewijzigd. Veilig Thuis heeft inmiddels de taak van GGD Vangnet bij het huisverbod overgenomen en is gestart met de monitoring van de tijdelijk huisverboden.</p> <p>Het aantal meldingen bij Veilig Thuis is met 17% toegenomen ten opzichte van 2016. Er zijn in 2017 meer dan 7500 meldingen en ruim 4000 adviesaanvragen bij Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland binnengekomen. Sinds de start van Veilig Thuis is er een voortdurende groei van het aantal meldingen te zien. Het merendeel van de meldingen wordt nog steeds gedaan door de politie (ruim 80%).</p> <p>Wat betreft de meldingen over huishoudens met kinderen heeft Ouder-Amstel met een aantal van 22,6 meldingen per 1.000 gezinnen, de minste meldingen in vergelijking</p>

Deelproduct 101.2 Wmo en Jeugd			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
			met de overige regiogemeenten. Uit Amsterdam komen de meeste meldingen: 44,8 per 1.000 gezinnen.
Vrijwilligers	Vrijwilligers(organisaties) worden ondersteund in de vorm van het bieden van informatie, voorlichting en deskundigheidsbevordering. Vrijwilligerswerk wordt gestimuleerd en systematisch gepromoot.	In 2017 wordt het aanbod van informatie, voorlichting en deskundigheidsbevordering door het Coördinatiepunt Vrijwillige Inzet (CVI) van Coherente verder ontwikkeld op basis van de uitkomsten van het uitgevoerde behoefte-onderzoek.	In 2017 is Coherente gestart met het plaatsen van de vacature van de maand in het Weekblad. Tevens is het cursusaanbod uitgebreid.
Jeugd-/jongerenwerk	Het bevorderen van het voorspoedig opgroeien en ontwikkelen van jongeren.	Betrekken van jongeren bij activiteiten en bij participatie gemeentelijk beleid. Continueren van ambulante werkzaamheden door contacten te leggen met (groepen) jongeren in de openbare ruimte. Jongeren met een hulpvraag begeleiden en coachen.	Het jongerenwerk wordt uitgevoerd door Coherente. Coherente heeft een werkplan voor het jongerenwerk opgesteld in overleg met de gemeente. Aan de hand van vijf pijlers wordt uitvoering gegeven aan het jongerenwerk: <ol style="list-style-type: none"> 1. stimuleren talent- en competentie-ontwikkeling en 'meedoen', 2. jongerenwerk als preventieve voorziening, 3. jongerenwerk in de jeugdhulpstructuur, 4. bijdrage jongerenwerk aan leefbaarheid en veiligheid, 5. jongerenwerk draagt bij aan participatie. <p>Per half jaar wordt een overzicht verstrekt van de georganiseerde activiteiten. In 2017 is gestart met het Jongerenlab waarbij de ideeën van jongeren door jongeren worden uitgewerkt. Jongeren hebben door middel van social media meegedacht over het speelplekkenbeleid en foto's verzameld.</p>

Deelproduct 101.2 Wmo en Jeugd			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
			<p>In de groepen 8 van het basisonderwijs is een presentatie gegeven over het jongerenwerk.</p> <p>Er zijn voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over 'Omgaan met je Puber' en over alcohol en drugs.</p> <p>Verder zijn er weerbaarheidstrainingen gegeven en is er een activiteitengroep gestart voor jongeren met een (lichte) beperking. Vanuit het jongerenwerk is deelgenomen aan de startbijeenkomst aansluiting voortgezet onderwijs en zorg. Er is een folder gemaakt en in het netwerk verspreid.</p>
Jeugdveiligheid	Overlast van jongeren voor de omgeving beperken en waar nodig zorg zo vroeg mogelijk inzetten.	<p>Periodiek afstemmen met politie, gemeente en jongerenwerk over in te zetten acties bij overlast of zorgvragen.</p> <p>Opstellen van een geactualiseerd regionaal convenant (Amstelland) zodat er gegevens uitgewisseld kunnen worden over (bijvoorbeeld) Ouder-Amstelse jongeren die elders overlast veroorzaken.</p>	<p>Het aantal klachten van inwoners in 2017 was opnieuw erg laag. Dit beeld sluit aan bij de ervaringen van het jongerenwerk, politie en handhaving zoals dat gedeeld wordt in de periodieke jeugdveiligheids-overleggen.</p> <p>Vanuit het Actie Centrum Veiligheid wordt informatie verstrekt in het jeugdveiligheids-overleg over bijvoorbeeld de aanpak radicalisering.</p> <p>De rol van de zorgcoördinator is verbindingsfunctionaris tussen het ACVZ en de gemeente en, indien nodig, regisseur van een Top 600-klant. Top 600 is een lijst met mensen die bijdragen aan veel overlast en criminaliteit. In Ouder-Amstel was in 2017 één Top 600-klant.</p>
Ouderenbeleid	Voorkomen sociaal isolement en versterken zelfredzaamheid en zelfstandigheid bij ouderen.	Coherente biedt in opdracht van de gemeente een breed aanbod aan ontmoetingsmogelijkheden, groepsactiviteiten en individuele dienstverlening aan zelfstandig	Co's kamer is een lichte vorm van dagbesteding, die duidelijk in een behoefte voorziet. 'Co's kamer' is vrij toegankelijk voor ouderen en is in 2017 uitgebreid qua deelnemers en openingstijden. In totaal zijn er vijf groepen per week (drie in Ouderkerk en

Deelproduct 101.2 Wmo en Jeugd			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		wonende ouderen. Om de leefbaarheid, sociale samenhang en zelfredzaamheid te behouden is het van belang dat conform het nieuwe Wmo beleid een passend activiteiten aanbod wordt aangeboden en dat -waar nodig- verder afgestemd wordt op de nieuwe taken en rol van de gemeente.	twee in Duivendrecht). Door de aanwezigheid en laagdrempeligheid van Co's kamer doen ouderen minder snel een beroep op dagbesteding. Eind 2017 vormen de mogelijkheden van ruimte, beschikbare professionele capaciteit en beschikbare vrijwilligers de begrenzing voor verdere groei van Co's kamer.

Financieel overzicht WMO en Jeugd

	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	1.273	1.451	1.487	-36
Baten	11	11	11	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-1.263	-1.440	-1.476	-36
Onttrekking reserve	-	21	-	21

Toelichting financieel overzicht

Binnen de gemeente Ouder-Amstel zijn in 2017 en 2018 € 32.000 opgenomen in de begroting als dekking voor eventuele frictiekosten die in deze jaren zijn ontstaan als gevolg van de overgang van het Zorgadviespunt naar Duo+. Voor 2017 is voor € 14.000 door Duo+ aan frictiekosten gemaakt door tijdelijke extra inzet in verband met de overgang.

Het werkplan Sociaal domein leidt tot hogere lasten.

Kaderstellende documenten

- WMO beleidsplan 2015 t/m 2018
- Dienstverleningsplan 2008
- Beleidsplan Jeugdzorg 2015-2016

- Beleidsplan preventief jeugdbeleid en jeugdhulp 2017-2020
- Notitie complexe casuïstiek
- Nota inrichting toegang sociaal domein
- Regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, op weg naar duurzame veiligheid; beleidskader 2015-2020 Amsterdam
- Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland

Wetten

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Jeugdwet
- Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Verordeningen

- Verordening adviesraad WMO/Wwb

- Verordening tegenprestatie
- Afstemmingsverordening
- Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen

- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive
- Verordening jeugdwet

Deelproduct 101.3 Jeugdzorg			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Jeugdzorg algemeen	Inwoners weten de toegang tot Jeugdzorg te vinden. De gemeente is in staat om aanvragen jeugdzorg te beoordelen en toe te kennen.	<p>Uitvoeren van het vorig jaar vastgestelde beleidsplan Jeugdzorg met als belangrijkste uitgangspunt: integrale benadering van zorgvragen van onze inwoners (één gezin, één plan, één hulpverlener).</p> <p>In 2017 staat de invoering van een nieuwe werkwijze in de Jeugdzorg per 1 januari 2018 centraal.</p> <p>Belangrijkste uitgangspunten van de nieuwe werkwijze zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ meer regie voor inwoners bij het oplossen van hun zorgvraag; ➤ meer mogelijkheden voor gemeenten om op resultaten en financiën te sturen; ➤ vereenvoudiging van administratieve processen <p>Vaststellen nieuwe verordening en beleidsregels Jeugdhulp.</p> <p>De gemeente participeert regionaal in werkgroepen om werkwijze voor te bereiden.</p> <p>Participeren in pilots gericht op de nieuwe werkwijze.</p>	<p>In 2017 heeft het Zorgadviespunt (ZAP) huishoudens, gezinnen en jeugdigen waar nodig zorg toegekend. Doordat het ZAP onderdeel is geworden van Duo+, zijn de voorwaarden om integrale zorg te bieden verbeterd.</p> <p>Verreweg de meeste energie is in 2017 gegaan naar de voorbereidingen voor de invoering van het nieuwe regionale jeugdhulpstelsel, dat vanaf 1 januari 2018 operationeel is. Alle veertien gemeenten in de Jeugdzorgregio hebben in samenwerking met de zorginstellingen intensief gewerkt aan een nieuwe vorm van zorgtoekenning. De belangrijkste verandering is dat er met de betrokken klant een perspectiefplan wordt opgesteld waarin integraal wordt gekeken naar de zorgvragen. Daarnaast is het grote aantal zorgproducten teruggebracht naar een aantal zorg-arangementen. Er zijn overeenkomsten met zorgaanbieders afgesloten, nieuwe werkprocessen ingericht, trainings-/oefensessies (i.s.m. de DUO-gemeenten) uitgevoerd en de vernieuwde website (ikzoekjeugdhulp.nl) is van start gegaan. Er een nieuwe verordening vastgesteld evenals beleidsregels.</p>
Jeugdzorg op Lokaal niveau	Waar nodig jeugdzorg beschikbaar stellen voor kinderen, jongeren en hun ouders om het mogelijk te maken voorspoedig op te groeien en te ontwikkelen, zo min mogelijk belemmerd door sociaaleconomische of psychosociale problemen.	<p>Monitoren van het gebruik van jeugdzorg om beleid en inkoop daarop af te stemmen.</p> <p>Samenhang preventie en Jeugdzorg realiseren door onder meer Ouder-Kind coach en Kernteam.</p> <p>Voorbereiden van lokale aanbestedingstrajecten voor 2018 in samenwerking met de Duo+-gemeenten.</p>	<p>Het gebruik van de jeugdzorg wordt periodiek gemonitord door en vastgelegd in de "monitor sociaal domein". In 2017 zijn 550 voorzieningen toegekend en 11 PGB's.</p> <p>In 2017 zijn conform het nieuwe regionale jeugdhulpstelsel contracten afgesloten met jeugdhulpaanbieders. Daarin is een onderscheid tussen segment B, specialistische</p>

Deelproduct 101.3 Jeugdzorg			
Aandachtvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		Samenwerking met huisartsen verder intensiveren om zorg aan inwoners beter af te stemmen.	<p>jeugdhulp, en segment C, hoogspecialistische jeugdhulp. Er zijn nog beperkt lokale contracten afgesloten omdat het uitgebreide regionale aanbod over het algemeen voldoet en voldoende keuzemogelijkheden biedt.</p> <p>De samenwerking met de huisartsen is gecontinueerd. Een van de aandachtsgebieden in 2017 is de pilot praktijkondersteuner huisartsen jeugd-ggz (poh j-ggz). De resultaten van de pilot zijn positief waardoor deze met een jaar verlengd is.</p>

Toelichting financieel overzicht

	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	2.427	2.715	2.794	-79
Baten	1.566	1.574	1.593	19
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-861	-1.140	-1.201	-61
Ottrekking reserve	-	10	-	10

Kaderstellende documenten

- Dienstverleningsplan 2008
- Beleidsplan preventief jeugdbeleid en jeugdhulp 2017-2020
- Notitie complexe casuïstiek
- Nota inrichting toegang sociaal domein

Wetten

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning

- Jeugdwet
- Participatiewet

Verordeningen

- Verordening adviesraad WMO/Wwb
- Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive
- Verordening jeugdwet

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	2017	6.4	8.8	www.waarstaatjegemeente.nl	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2017	-	0,4	www.waarstaatjegemeente.nl	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Jongeren met jeugdbescherming	%	2017	0.5	1.2	www.waarstaatjegemeente.nl	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Deelproduct 101.4 Participatie/Inkomen			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Bijstandsverlening	Uitvoeren inkomensdeel Participatiewet	Ook in 2017 inzetten op het bevorderen van de uitstroom uit de uitkering en het beperken van de instroom. (zie activiteiten bij aandachtsveld Participatie/werk) In 2017 verwachten wij net als in 2016 een opdracht van het Rijk om statushouders in onze gemeente te laten wonen. Dit zal in eerste instantie extra druk geven op de aanvraag van bijstandsuitkeringen. De verwachting is dat er nog geen daling te zien zal zijn in het aantal uitkeringsgerechtigden gezien de landelijke trends. Via het re-integratiebeleid (zie: participatie-werk) wordt geprobeerd	Ondanks de groei van de economie en de daling van de werkloosheid is de bijstand landelijk gestegen. In Ouder-Amstel is het aantal bijstandsgerechtigden gestegen van 177 naar 182. Deze toename is vergelijkbaar met de landelijke trend. Een regionaal projectplan stimulering regionale samenwerking GGZ en werk en inkomen is ingediend bij het ministerie en goedgekeurd. Binnen dit project wordt uitgezocht hoe de samenwerking in de regio met betrekking tot de bevordering van de arbeidsparticipatie van mensen met psychische aandoeningen kan worden verbeterd. Ook is gestart met een pilot doorstroom max WW. Binnen deze pilot is samen met UWV geëxperimenteerd om te kijken op

Deelproduct 101.4 Participatie/Inkomen			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		de uitstroom maximaal te bevorderen. Bij uitkeringsaanvragen worden direct trajecten ingezet richting werk. In 2017 wordt een groter deel van de uitkeringsgelden besteed aan loonkostensubsidies met als doel de kans op werk te vergroten.	welke wijze de doorstroom van WW naar bijstand kan worden verminderd. Dit heeft geresulteerd in een projectvoorstel waarover in 2018 een besluit wordt genomen.
Minimabeleid	Vergroten van deelname aan de samenleving door mensen met een laag inkomen.	Het minimabeleid wordt voortgezet. Het declaratiefonds blijkt een goed onderdeel te zijn van het minimabeleid gezien de toename van het aantal gebruikers en het gebruik van de pas. In 2017 wordt ook beoordeeld of een aansluiting bij het landelijke jeugdfonds en/of cultuurfonds het gebruik van het declaratiefonds kan verbreden.	In 2017 is het minimabeleid geëvalueerd. Dit heeft geresulteerd in aanpassingen van het declaratiefonds met betrekking tot kinderen in armoede. Het Declaratiefonds biedt mogelijkheden door financieel bij te dragen aan kinderen uit minimagezinnen die deel willen nemen aan sportverenigingen, culturele of muziekactiviteiten, aanschaf computer voor onderwijs enzovoort met als doel volwaardig deel te kunnen nemen aan maatschappelijke activiteiten, sport en onderwijs. In 2017 is het minimabeleid geëvalueerd. Vanaf 2018 wordt structureel jaarlijks € 40.000 aan het gemeentefonds toegevoegd voor kinderen in armoede. De raad heeft ervoor gekozen niet aan te sluiten bij het jeugdsportfonds/jeugd cultuurfonds maar dit geld in te zetten om het declaratiefonds uit te breiden, zodat meer kinderen in armoede hier gebruik van kunnen maken.
Integrale schuldhulpverlening	De zelfredzaamheid en eigen kracht van inwoners versterken door (duurzame) hulp te bieden bij financiële problemen of schulden.	Actualiseren van het beleidsplan schuldhulpverlening. Wij verwachten een kleine toename van het aantal schuldhulpverleningstrajecten. Het preven-	Er is een nieuw beleidsplan schuldhulpverlening vastgesteld voor de periode 2018-2022. De activiteiten zullen in tweejaarlijkse preventieplannen worden beschreven en uitgevoerd. De doelstellingen voor de komende jaren zijn:

Deelproduct 101.4 Participatie/Inkomen			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
	Problematische schulden voorkomen door preventie en nazorg.	tiebeleid wordt beoordeeld op effectiviteit en waar nodig wordt het beleid aangepast.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Door middel van preventie en nazorg voorkomen dat inwoners (opnieuw) in de schulden geraken. ➤ Zo vroeg mogelijk hulp bieden bij financiële problemen of schulden ter voorkoming van crisissituaties. ➤ Het bevorderen van economische zelfredzaamheid en eigen kracht. ➤ Het bevorderen van het vinden van een duurzame oplossing voor de financiële problemen of schulden. <p>In tegenstelling tot de aanname dat een kleine toename van het aantal schuldhulpverleningstrajecten was verwacht, zijn er in 2017 minder aanvragen om schuldhulpverlening gestart. Wel is een toename te zien van het aantal adviesgesprekken naar andere vormen van begeleiding bij schulden. Verschillende inwoners hebben gebruik gemaakt van vrijwilligers en organisaties als Humanitas, die begeleiding bieden bij budgetteren.</p>

Financieel overzicht Participatie/Inkomen

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	3.168	3.301	3.417	-115
Baten	2.143	2.281	2.420	139
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-1.025	-1.020	-996	24

Toelichting Financieel overzicht

Ten aanzien van de lasten aan periodieke uitkeringen en bijzondere bestaanskosten kunnen de volgende opvallende dingen worden genoemd:

- De kosten loonwaarde subsidie zijn hoger uitgevallen dan begroot.
- De kosten bijzondere bijstand zijn hoger uitgevallen dan begroot. Er is een toename van bewindvoederskosten. Tevens zijn er diverse leningen geweest aan statushouders.
- De periodieke uitkeringen en de uitkeringen voor algemene bestaanskosten zijn € 100.000 hoger dan begroot.

Kaderstellende documenten

- Re-integratienota 2012
- Nota inzet participatiebudget 2009
- Dienstverleningsplan 2008
- Startnotitie Schuldhulpverlening Ouder-Amstel 2012
- Beleidsplan schuldhulpverlening (2012)
- Nota minimabeleid en bijzondere bijstand 2011
- Communicatieplan minimaregelingen 2012

Wetten

- Wet werk en bijstand
- Wet sociale werkvoorziening
- Wet participatiebudget
- Wet SUWI
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
- Participatiewet

Verordeningen

- Toeslagenverordening

- Met ingang van 2017 wordt rioolrecht niet meer aan de gebruiker maar aan de eigenaar opgelegd. Hierdoor hoeft er geen kwijtschelding plaats te vinden.

Met betrekking tot de baten ten behoeve van periodieke uitkeringen en bijzondere bestaanskosten kunnen de volgende opvallende dingen worden genoemd:

- Voor 2017 zijn terugvordering en verhaal hoger uitgevallen dan begroot.
- De uitkering van het Rijk is in 2017 € 84.600,- hoger dan begroot. Belangrijke component daarvan is de vangnetuitkering.

- Re-integratieverordening
- Maatregelverordening
- Handhavingsverordening
- Verordening adviesraad WMO/Wwb
- Verordening tegenprestatie
- Afstemmingsverordening
- Verordening individuele studietoelage
- Verordening individuele inkomenstoelage
- Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken Wsw (regionaal)
- Verordening cliëntenparticipatie Wsw (regionaal)
- Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive
- Verordening jeugdwet

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2015	3,81	6,51	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
% werkloze jongeren	%	2015	0,79	1,52	Verwey Jonker Instituut -	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).

Deelproduct 101.5 Participatie/Werk

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Activiteiten	Wat hebben we gedaan
Participatie en Werkbedrijf	Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk helpen en houden.	Op 1 juli 2016 is de nieuwe werkorganisatie AM match van start gegaan. Deze organisatie is voortgekomen uit de voormalige AM Groep. De ervaring en expertise om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden, is behouden evenals het zakelijke netwerk van AM Groep. Nieuw is dat de mensen ook echt op de loonlijst van reguliere bedrijven komen. AM match richt zich vooral op het matchen van mensen en bedrijven. Als een organisatie en een persoon bij elkaar zijn gebracht, begeleidt AM match beide partijen om ervoor te zorgen dat het werkt. Voor Ouder-Amstel is in 2017 het streven om tenminste veertien uitkeringsgerechtigden met een verdien capaciteit van 70% of minder naar werk te begeleiden via AM match. Naast de genoemde doelgroep biedt de nieuwe werkorganisatie ook begeleiding en werk aan de voormalige WSW-ers en mensen die een indicatie hebben voor beschermt werk. AM match opereert vanuit Amstelveen en Hoofddorp.	Eind 2017 is AM Match geëvalueerd. De gemeenten hebben met het inrichten van AM match twee doelen beoogd: <ul style="list-style-type: none"> ➤ het inrichten van een organisatie die ook op de langere termijn in staat is om uitvoering van de sociale werkvoorziening te borgen; ➤ het behouden van de kennis en expertise van de medewerkers van AM groep voor inwoners met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt. In het rapport wordt geconcludeerd dat beide doelen worden gerealiseerd. De instroom van nieuwe doelgroepen compenseert de afname van de werkzaamheden van de sociale werkvoorziening en zorgt er voor dat de uitvoering van de sociale werkvoorziening goeddeels binnen het kader van de rijksbijdrage plaatsvindt. Naast begeleiding naar betaald werk zijn mensen, die weinig of geen vooruitzichten hebben op betaalde banen, begeleid naar vrijwilligerswerk of laagdrempelige activiteiten bij Coherente en/of andere organisaties
Re-integratie	Vergroten van zowel de arbeidsparticipatie als de maatschappelijke participatie.	De uitvoering van de re-integratienota (2015) wordt in 2017 voortgezet. Naast het gebruik van bestaande instrumenten zal in 2017 extra aandacht zijn voor:	De totale uitstroom richting werk is dit jaar uitgekomen op 25 mensen. De totale uitstroom uit de WWB was 49. Alle nieuwe instrumenten als garantiëbanen, arbeidsmatige dagbesteding en bemiddeling van niet uitkeringsgerechtigden zijn

Deelproduct 101.5 Participatie/Werk			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Activiteiten	Wat hebben we gedaan
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ meer gebruik van loonkosten-subsidies om werkgevers te compenseren als zij mensen in dienst nemen die minder productief zijn; ➤ het begeleiden van minimaal zeven personen met een beperking naar een passende werkplek (door AM match). 	<p>van start gegaan, maar daar is nog maar beperkt gebruik van gemaakt. AM-Match is de partij die het afgelopen jaar de doelgroep Wajong en WsW heeft begeleid. Dit is conform de afspraken die gemaakt zijn bij het tot stand komen van de nieuwe werkorganisatie.</p>
Werkgeversbenadering	Eén integrale en voor werkgevers heldere benadering bij het vinden van betaalde arbeidsplaatsen voor mensen uit de WW en Participatiewet.	Het creëren van banen met een indicatie banenafpraak (1765 in regio Amsterdam) in onze regio liep achter en daarom is een aantal verbeteracties in gang gezet die vooral in 2017 ertoe moeten leiden dat de doelstellingen gehaald gaan worden. Ouder-Amstel is op alle niveaus betrokken bij bestuur en uitvoering van het WSP en draagt op die manier bij om de doelstellingen te halen. Extra opdracht aan de deelnemende gemeenten is om voldoende garantiebanen in de eigen organisatie te creëren.	<p>Als gemeente hebben wij ook in 2017 nauw samengewerkt met het Werkgevers Service Punt Amsterdam. Vanuit deze samenwerking is geïnvesteerd in het vinden van banen voor onze inwoners. Ouder-Amstel heeft een aantal kandidaten aangemeld voor een indicatie banenafpraak. Het creëren van banen met een indicatie banenafpraak ligt regionaal op schema. In 2017 (cijfers derde kwartaal) zijn 600 extra banen gerealiseerd. Sinds de invoering van de Participatiewet zijn in totaal 5.964 banen gecreëerd. Binnen Duo+ wordt in samenwerking met P&O gekeken of er ook banen met een indicatie banenafpraak binnen de gemeente kunnen worden gerealiseerd.</p>

Financieel overzicht Participatie werk

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	690	420	465	-45
Baten	388	319	319	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-302	-101	-146	-45

Toelichting financieel overzicht

De overschrijding in de bijdrage aan de sociale werkvoorziening AM Match heeft deels te maken met terugvordering van de WSW-uitkering 2014 waar geen rekening mee is gehouden en anderzijds met tegenvallende uitstroom van WSW-ers.

Het werkelijk aantal reïntegratietrajecten loopt achter op de geplande trajecten, waardoor een voordeel in de cijfers van ruim € 40.000 ontstaat.

Kaderstellende documenten

- Re-integratienota 2012
- Nota inzet participatiebudget 2009

- Nota modernisering Wsw 2^e fase (regionaal) 2007
- Marktbewerkingsplan werkgeversservicepunt (regionaal) 2012

Wetten

- Wet sociale werkvoorziening
- Wet participatiebudget
- Participatiewet

Verordeningen

- Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken Wsw (regionaal)
- Verordening cliëntenparticipatie Wsw (regionaal)

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Banen	per 1.000 inwoners 15-64 jr	2017	1.768,7	758,2	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Vestigingen	per 1.000 inwoners 15-64 jr	2017	277,8	139,7	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Netto arbeidsparticipatie	%	2016	67,7	66,2	CBS - Arbeids deelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)	index	2013	107	100	Atlas voor Gemeenten	Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt gepresteerd.
Funciemenging	%	2017	71,26	52,4	LISA	De functie mengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inwoners 18jr en ouder	2017	22,8	41,9	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
Lopende re-integratie voorzieningen	per 1.000 inwoners 15-65 jr	2015	9,7	15	CBS - Participatie Wet	Het aantal lopende re-integratie voorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Product 102 Algemene Gezondheidszorg

Algemene gezondheidszorg bestaat uit de onderdelen gezondheidszorg en bijzondere groepen

Deelproduct 102.1 Gezondheid			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Lokaal gezondheidsbeleid	Bevorderen gezondheid inwoners.	<p>Specifieke activiteiten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ project valpreventie in beide dorpskernen; ➤ project overgewicht: beweegprogramma voor volwassenen met overgewicht en obesitas. Dit project wordt uitgevoerd in Duivendrecht; ➤ project Gezonde School op de vijf basisscholen; <p>In de tweede helft van 2017 komen de resultaten beschikbaar van de door de GGD uitgevoerde gezondheidsmonitor. Op basis van de uitkomsten wordt bezien of het huidige gezondheidsbeleid of WMO-beleid aangepast moet worden.</p>	<p>Het project Valpreventie verloopt al jaren succesvol. Ook in 2017 hebben zowel ouderen als vrijwilligers deelgenomen aan de cursussen in Ouderkerk aan de Amstel en Duivendrecht.</p> <p>Het project Val Op Val Af voor volwassenen met obesitas (uitgevoerd in samenwerking tussen verschillende zorgaanbieders in Duivendrecht) is afgerond in het eerste kwartaal van 2017.</p> <p>Vier van de vijf basisscholen hebben het afgelopen jaar een preventieproject in het kader van Gezonde School uitgevoerd.</p> <p>In de tweede helft van 2017 zijn stapsgewijs de resultaten bekend geworden uit de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen, die in het najaar van 2016 is uitgevoerd.</p>

Deelproduct 102.1 Gezondheid			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Jeugdgezondheidszorg	Zorgdragen voor een sluitend preventief jeugdgezondheidspakket.	Werken aan verbeteringen in het basis takenpakket, onder andere door het benoemen van prestatie-indicatoren en het uitvoeren van een 0-meting. Begin 2017 wordt onderzocht of er een efficiencyslag gemaakt kan worden binnen het basispakket.	<p>Aan de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen deden 930 inwoners uit Ouder-Amstel mee (respons: 44%). De resultaten van de Gezondheidsmonitor vormen de basis voor het opstellen van de lokale gezondheidsnota. In de Starnotitie lokaal gezondheidsbeleid heeft de raad de kaders meegegeven voor het opstellen van een nieuwe Gezondheidsnota.</p> <p>In juli 2017 is de website Gezondheid in beeld live gegaan met gezondheidsinformatie over de inwoners van de Amstelland gemeenten. Gezondheid in Beeld is een interactieve website en bevat gegevens van de diverse monitorstudies van de GGD Amsterdam over gezondheid, welzijn, leefstijl en leefomgeving.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn nieuwe prestatie-indicatoren vastgesteld waar in 2017 voor het eerste jaar mee is gewerkt. De resultaten worden met de verantwoording van de GGD begin 2018 verwacht. <p>Er wordt gewerkt aan een efficiencyslag binnen het basispakket. Door een nieuw functiehuis binnen de JGZ en hogere inschaling van verpleegkundigen en artsen vertaalt dit zich echter niet in een daling van de uitgaven.</p>
Alcohol- en drugsbeleid	Integrale aanpak alcohol- en drugsbeleid op gebied van preventie en handhaving	In 2017 is er gericht preventie aandacht voor de doelgroepen 55+, jongeren tussen de 12 en 18 jaar en ouders. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Voor professionals (waaronder jongerenwerkers, consulenten 	De Brijder Stichting heeft voor onze gemeente het lokale preventiebeleid op het gebied van alcohol en drugs uitgevoerd. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Voor jongeren ligt het accent op contacten via Coherente en via de VO-scholen.

Deelproduct 102.1 Gezondheid			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		<p>van het ZAP en praktijkondersteuners huisartsen) worden informatie en netwerkbijeenkomsten georganiseerd, die gericht zijn op het herkennen van - en kunnen handelen bij verslavingsvraagstukken.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Voor de doelgroep ouders wordt een pilot gestart om informatie en voorlichting te geven via een Webinar door de Brijder Stichting. ➤ Preventiemedewerkers en handhavers gaan overleggen met sportverenigingen om te beoordelen hoe in de praktijk wordt omgegaan met de nieuwe wetgeving vanaf 2015. <p>In overleg met de jongerenwerkers wordt bekeken of er op het gebied van alcohol en/of middelengebruik bijzonderheden zijn, waarbij eventueel preventieve acties nodig zijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Voor ouders hebben twee Webinars plaatsgevonden, over gamen en over alcohol en drugs. Deze zijn beide goed bezocht. ➤ Voor professionals werden in 2017 informatie en netwerkbijeenkomsten georganiseerd. <p>In 2017 heeft Brijder de sportverenigingen met een horecaverunning bezocht. Er is gesproken over het schenkbeleid van alcohol onder de 18 jaar en er is materiaal van de NIX-18-campagne uitgedeeld.</p>

Financieel overzicht Gezondheidszorg

	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	528	576	585	-9

Baten	-	49	49	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-528	-527	-536	-9

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Deelproduct 102.2 Bijzondere groepen

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Statushouders en Nieuwkomers	<p>In de gemeente huisvesten van Statushouders volgens de taakstelling van het Rijk.</p> <p>Bijdragen aan een goede integratie in de Nederlandse maatschappij van nieuwkomers.</p>	<p>De taakstelling voor de huisvesting van voormalig asielzoekers (statushouders) is hoog. Op basis van de in augustus 2016 bekende gegevens is de verwachting dat onze gemeente in 2017 36 statushouders moet huisvesten. Dit veroorzaakt een groei in de uitgaven. Vanuit het re-integratiebeleid wordt extra ingezet op deze doelgroep.</p> <p>De gemeente gaat ten behoeve van een goede integratie, volgens landelijk beleid, werken met een participatieverklaring. Dit is een traject voor nieuwkomers die via het volgen van meerdere bijeenkomsten de Nederlandse samenleving beter leren kennen. Hierbij wordt samenwerking gezocht met de welzijnsstichting Coherente en de openbare bibliotheek. De bijeenkomsten worden gegeven door Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan.</p>	<p>In 2017 zijn 34 statushouders in onze gemeente gehuisvest. Hiermee is de achterstand uit 2016 bijna volledig ingelopen. Op 1 januari 2018 bedroeg de achterstand in de huisvesting nog vier personen.</p> <p>In 2017 hebben 9 mensen een participatietraject voltooid. Dit traject werd uitgevoerd door Vluchtelingenwerk in samenwerking met Coherente en de Openbare Bibliotheek en is succesvol afgerond.</p>

Financieel overzicht Bijzondere groepen

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	45	49	49	-
Baten	10	10	14	4
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-35	-39	-34	5

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Kaderstellende documenten

- Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland
- Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland
- Gezondheidsnota Ouder-Amstel, Nota lokaal gezondheidsbeleid 2013-2016

- Nota Integraal Alcoholbeleid Ouder-Amstel 2014-2017
- Beleidsplan (Decentralisatie) jeugdzorg

Wetten

- Wet publieke gezondheid

Product 103 Educatie

Educatie bestaat uit de onderdelen Onderwijs en Overige educatie. Op het gebied van onderwijs stond in 2017 het passend onderwijs op de voorgrond. Scholen hebben vanaf augustus 2014 ook de onderwijs- en zorgplicht voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Een belangrijk aandachtspunt in het overleg tussen scholen en gemeente is een goede aansluiting van de scholen op het gemeentelijke netwerk voor de jeugdzorg. Ook zijn acties uit de onderwijsnota 2016-2020 uitgevoerd. Zo is het programmeeronderwijs in

het basisonderwijs geïmplementeerd in het kader van talentontwikkeling en hebben de groepen 7 het gemeentehuis bezocht in het kader van burgerschapsvorming. Daarnaast stond de kwaliteit van het lokale onderwijs en de verdere ontwikkeling van Voor- en Vroegschoolse Educatie centraal op de agenda.

Deelproduct 103.1 Onderwijs			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Onderwijshuisvesting	Adequate huisvesting van alle in de gemeente gevestigde basisscholen. De gemeente wil goede, veilige en gezonde schoolgebouwen voor leerlingen en leerkrachten met aandacht voor de ontwikkeling van het concept Kindcentrum.	In 2016 is een onderzoek naar mogelijkheden tot nieuwbouw voor basisschool Het Kofschip en Amstelschool uitgevoerd. Op basis daarvan moet een besluit genomen worden over wel of geen nieuwbouw. Bij een positief besluit wordt in 2017 een projectplan opgezet om te komen tot nieuwbouw of renovatie. In overleg met de naburige gemeenten wordt een behoefteonderzoek uitgevoerd naar onderwijsvoorzieningen in De Nieuwe Kern (DNK).	In 2017 is nader onderzoek gedaan naar mogelijke locaties voor nieuwbouw voor basisschool Het Kofschip, eventueel samen met de Amstelschool. Hierbij is aandacht besteed aan het concept Kindcentrum en er is onderzoek gedaan naar de verkeerskundige situatie bij een eventuele nieuwe school. In de loop van 2018 vindt besluitvorming over wel of geen nieuwbouw plaats.
Passend Onderwijs	Leerlingen die extra ondersteuning bij het leren nodig hebben, worden adequaat begeleid door het samenwerkingsverband Amstelronde.	Via het Onderwijsoverleg vindt in 2017 monitoring plaats op de uitvoering van het passend onderwijs. Aandachtspunten daarbij zijn vroegsignalering door scholen en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor (zorg)leerlingen. Ouder-Amstel is zowel bestuurlijk als ambtelijk vertegenwoordigd in regionaal overleg voor Passend Onderwijs voor zowel voortgezet als basisonderwijs.	Om een beter inzicht te krijgen op de ontwikkeling van leerlingen die passend onderwijs nodig hebben, neemt de directeur van Amstelronde deel aan het lokale onderwijs-overleg en sinds 2017 ook aan het directieoverleg. Dit overleg van de basisscholen in de gemeente vindt vijf keer per jaar plaats. Amstelronde is het samenwerkingsverband voor Passend Onderwijs in het basisonderwijs. Vanuit de Regionale educatieve agenda (REA), waar de Amstelland gemeenten bij

Deelproduct 103.1 Onderwijs			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
			zijn aangesloten, is in 2017 een leernetwerk opgericht met als doel (afspraken over) een goede verbinding tussen onderwijs en jeugdzorg te bewerkstelligen.

Financieel overzicht Onderwijs

	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	597	645	593	53
Baten	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-597	-645	-593	53
Toevoeging reserve	-	5.670	5.670	-
Onttrekking reserve	260	350	305	45

Toelichting financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Deelproduct 103.2 Overige Educatie			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Kinderopvang – inspecties GGD	Verbeteren van de kwaliteit van de kinderopvang in Ouder-Amstel. Op peildatum 31 december 2017 is bij 0% van de centra voor kinderopvang reden tot zorg of serieuze zorg over de actuele situatie en reden tot serieuze zorg over de nabije toekomst.	Afhankelijk van het risicoprofiel van een organisatie vindt er jaarlijks beperkt of uitgebreid onderzoek plaats bij al onze voorzieningen voor kinderopvang. Met behulp van het Protocol Handhaving Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen Peuterspeelzalen en het Afwegingsmodel Handhaving Kinderopvang en Peuterspeelzalen, samen met het handhavingssysteem van de	Alle voorzieningen zijn door de GGD geïnspecteerd. Tevens zijn twee gastoudervoorzieningen geïnspecteerd. Bij tien voorzieningen zijn overtredingen geconstateerd. Hiervan hebben er zes in 2017 een aanwijzing ontvangen en vier hiervan hebben de aanwijzing begin 2018 ontvangen. Een hiervan betreft een gastoudervoorziening. Tevens is er een voorname last onder dwangsom opgelegd aan één buitenschoolse opvang.

Deelproduct 103.2 Overige Educatie

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		GGD Amsterdam, gericht sturen op toezicht en handhaving.	De status A voor kinderopvang binnen onze gemeente blijft ongewijzigd. En daarmee voldoen wij aan de doelstelling.
Mogelijkheden Kindcentrum	Zorgen voor brede samenwerking en het delen van accommodaties door scholen en kinderopvang ten behoeve van een optimaal opgroei- en opvoedklimaat voor kinderen onder één gezamenlijke pedagogische visie en een eenduidige aansturing.	Onderzoek doen naar de mogelijkheden om het Kindcentrum vorm te geven. Samen met de schoolbesturen formuleren wat daar voor nodig is en op welke manier de gemeente hierin ondersteunend kan zijn voor het onderwijs. Volgen en leren van scholen en kinderopvangcentra die inmiddels gestart zijn met initiatieven tot vorming van een IKC.	De gemeente ondersteunt via eenmalige subsidies initiatieven van scholen en kinderopvangcentra om te komen tot een Integraal Kindcentrum. In 2017 hebben De Amstelschool en Tante Kaatje Kinderopvang als tweede IKC-initiatief een toekenning voor subsidie gekregen. In 2016 hebben de Jan Hekmanschool en kinderopvang SKOO van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Ouder-Amstel neemt ambtelijk en bestuurlijk deel aan de Kogroep 'Wethouders voor Kindcentra'.
Onderwijsachterstandenbeleid en voor- en vroegschoolse educatie	Onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij jonge kinderen vroegtijdig opsporen en bestrijden. 100% van de door de GGD geïndiceerde kinderen (doelgroepkinderen) wordt geplaatst op een voor-schoolse voorziening; 95 % van de door de GGD geïndiceerde kinderen (doelgroepkinderen) stroomt zonder verlengd kleuteren door naar groep 3 in het basisonderwijs; 100% van de overdracht van de geïndiceerde kinderen (doelgroepkinderen) van voorschool naar basisschool (groep 1 en 2) vindt	De specifieke uitkering voor onderwijsachterstanden wordt voor de volgende activiteiten ingezet: <ul style="list-style-type: none"> ➤ het organiseren van een miniconferentie VVE voor onder andere kinderopvang, basisonderwijs, GGD, met als doel verdere afspraken te maken over het bereiken van een verbeterde toegang tot vve (toeleiding), de kwaliteit van het taalonderwijs en de overdracht via de Peuterestafette (doorgaande leerlijn) van de voor- naar de vroegschoolse educatie; ➤ de mogelijkheden onderzoeken om via de bibliotheek activiteiten aan te bieden voor jonge ouders gericht op taal en ontwikkeling van het 	De specifieke uitkering voor onderwijsachterstanden is voor de volgende activiteiten ingezet: <ul style="list-style-type: none"> ➤ In mei 2017 heeft een mini-conferentie VVE/het jonge kind plaatsgevonden. Voor het eerst werd VVE bekeken in een bredere context van zorg voor het kind van nul tot zes jaar. ➤ Het taalaanbod binnen de gemeente is in kaart gebracht en geconstateerd is dat het aanbod toereikend is. Voor ouders met jonge kinderen is Boekstart gelanceerd. Ouders ontvangen na geboorte van hun kind een brief van de gemeente met een voucher waarmee zij hun kind gratis bij de bibliotheek kunnen inschrijven en een Boekstartkoffertje met babyboekjes kunnen ophalen. ➤ In september 2017 is een nieuwe training Uk & Puk gestart, om ervoor te

Deelproduct 103.2 Overige Educatie

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
	<p>plaats op basis van de Peuterestafette (observatie- en registratieformulier voor schoolse educatie).</p>	<p>jonge kind (voorleesontbijt, voorleesmiddagen);</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ondersteunen van taal-activeringsprogramma's bij de basisscholen; ➤ financieren van interactievaardigheden- en taaltrainingen (3F niveau) voor de pedagogisch medewerkers in de kinderopvang; ➤ voortzetten van de kwaliteitsdialoog (2 keer per jaar) tussen de onderbouw van de basisscholen en de leiding van de kinderopvangcentra. De gemeente faciliteert dit en zorgt voor terugkoppeling naar het directeurenoverleg en de schoolbesturen. Met elkaar in gesprek blijven over wederzijdse verwachtingen en het bespreken van de voortgang en kwaliteit van de VVE, waaronder de Peuterestafette van de kinderen die zijn overgedragen aan het basisonderwijs. <p>De coördinatie van de voor- en vroegschoolse educatie wordt in 2017 wederom verzorgd door de gemeente.</p> <p>Actief beleid voeren bij de opvang en plaatsing van vluchtelingen in het basisonderwijs en de voorschoolse voorzieningen, in overleg met vluchtelingenwerk, de schoolbesturen en de kinderopvanginstellingen.</p>	<p>zorgen dat alle pedagogisch medewerkers per 1 januari 2019 zijn opgeleid om te werken met dit VVE-programma.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het basisonderwijs is financieel ondersteund bij het aanbieden van extra ondersteuning aan leerlingen met een taalachterstand. ➤ Er is een subsidieregeling vastgesteld voor trainingen interactievaardigheden voor pedagogisch medewerkers bij de kinderdagverblijven. ➤ Er is een nieuwe regeling VVE en peuteraanbod vastgesteld, die per 1 januari 2018 is ingegaan. ➤ De kwaliteitsdialoog VVE is per woonkern eenmaal georganiseerd. Los van de dialoog is er geregeld contact geweest met de kinderdagverblijven over VVE. ➤ De coördinatie is verzorgd door de gemeente. Knelpunten zijn geïnventariseerd en hebben geleid tot een gewijzigde VVE procedure 2017, waarbij kinderen tussen twee en vier jaar op basis van een verwijfsbrief voor VVE in aanmerking komen voor maximaal 16,5 uur voorschoolse educatie. ➤ Alle in de doelstelling benoemde indicatoren zijn behaald. Er is alleen nog geen waterdicht controlesysteem op de doorstroom zonder verlengd kleuteren naar groep drie. Wij gaan er wel van uit dat de 95% gehaald is. ➤ Nieuwkomers zijn door Vluchtelingenwerk geplaatst in het basisonderwijs en kinderopvanginstellingen.

Deelproduct 103.2 Overige Educatie			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Het Onderwijsoverleg	<p>Bevorderen van een concrete samenwerking tussen het onderwijsveld en de gemeente.</p> <p>Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid inhoud geven aan het lokale onderwijsbeleid.</p>	<p>Het Onderwijsoverleg, waarbij de Lokale Educatieve Agenda centraal staat, wordt in 2017 gecontinueerd.</p> <p>De volgende onderwerpen zijn actueel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ samen met het onderwijs en de kinderopvang de verbinding tussen school en de jeugdzorg versterken; ➤ vormgeven aan een goed functionerende zorg structuur door de scholen waardoor zij een vindplaats zijn voor de jeugdzorgproblematiek; ➤ ouderbetrokkenheid. Minimaal twee bijeenkomsten organiseren over maatschappelijke thema's, zoals pesten, game-gedrag en gebruik van sociale media; ➤ burgerschapsvorming: een structuur opzetten om kinderen en jeugd te bereiken en te informeren over en betrekken bij thema's die hen aangaan; ➤ stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen; ➤ activiteiten voor de jeugd plaatsen op de activiteitenkalender op de website; ➤ een programma voor talentontwikkeling opzetten en uit (laten) voeren; 	<p>Het Onderwijsoverleg heeft in 2017 tweemaal plaatsgevonden. In overleg met de scholen en schoolbesturen is een uitvoeringsplan burgerschapsvorming vastgesteld. Alle groepen 7 hebben in het kader van burgerschapsvorming het gemeentehuis bezocht en een simulatiespel gespeeld in de raadszaal. Daarnaast is in het kader van talentontwikkeling het programmeeronderwijs van Code Combat in de bovenbouw geïmplementeerd.</p> <p>De themabijeenkomsten in het kader van ouderbetrokkenheid zijn in 2017 niet georganiseerd vanwege gebrek aan capaciteit.</p> <p>Aan Onderwijsgroep Amstelland (het bestuur van de Amstelschool) en Tante Kaatje kinderopvang is een subsidie verleend voor het ontwikkelen van een IKC.</p> <p>In 2017 is de inzet van de Ouder-Kindcoach in het basisonderwijs geëvalueerd en zijn middelen vrijgemaakt voor het inzetten van de Ouder-Kindcoach in de kinderopvang.</p>

Deelproduct 103.2 Overige Educatie			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ het onderzoeken van mogelijkheden tot ontwikkeling van kindcentra; ➤ het evalueren van de inzet van de Ouder-Kind coach in het basisonderwijs ten behoeve van de verbinding zorg/onderwijs; ➤ onderzoeken of de Ouder-Kind coach ook in kinderopvangcentra ingezet kan worden. 	
Leerplicht	<p>Het beperken van schoolverzuim in het voortgezet en basisonderwijs. Handhaving bij ongeoorloofd schoolverzuim. Het aantal schoolverlaters blijft op niveau rapportage 2015.</p>	<p>Continueren bestaand Leerplichtbeleid Monitoren of nieuwe jeugdwetten aanleiding kunnen zijn voor aanpassing rol en functie Leerplichttaken.</p>	<p>Vanwege de veranderde werkwijze als gevolg van de nieuwe jeugdwetten werkt de gemeente met combinatiefuncties leerplicht en jeugdzorg. Deze functionarissen voeren zowel jeugdwetten als leerplichttaken uit. Vanuit deze combinatiefuncties ligt de nadruk op de maatschappelijke zorgtaak van leerplicht. In eerste instantie staat de hulpvraag achter het verzuim centraal. De verzuimcijfers zijn in vergelijking met het landelijke beeld laag te noemen. Het absoluut verzuim was in schooljaar 2015-2016 0,45 per 1000 leerlingen (landelijk 2). Het relatief verzuim was in datzelfde jaar 17 per 1000 leerlingen (landelijk 27) en het percentage voortijdig schoolverlaters 1,3% (landelijk 1,7%). Dit is een stijging ten opzichte van de voorgaande meting, maar dat is volledig toe te schrijven aan een andere rekenmethode.</p>
Leerlingenvervoer	De gemeente draagt zorg voor passend vervoer naar	Uitvoeren van het nieuwe vervoerscontract, dat per 1 augustus 2016 is ingegaan.	In 2017 is een onderzoek naar de mogelijkheden tot optimalisatie van het leerlin-

Deelproduct 103.2 Overige Educatie			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
	de dichtstbijzijnde toegankelijke school die aansluit op de handicap of beperking van het kind.		genvervoer afgerond. Het leerlingenvervoer wordt volgens het rapport efficiënt uitgevoerd.

Financieel overzicht overige educatie

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	471	467	444	23
Baten	96	146	167	22
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-375	-321	-276	45
Ottrekking reserve	20	-20	11	-31

Toelichting Financieel overzicht

Het aantal leerlingen dat gebruik maakt van leerlingenvervoer is in het schooljaar 2016/2017 39 (in het schooljaar 2017/2018 wordt dit 42). Financieel betekent dit een voordeel van € 77.000 in de realisatie ten opzichte van de begroting 2017.

Kaderstellende documenten

- Wet Primair Onderwijs
- Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen
- Beleids- en activiteitenplan onderwijs 2016-2020
- Uitvoeringsprogramma voor- en vroegschoolse educatie 2017-2018
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs
- Convenant Onderwijsoverleg
- Leerplichtwet

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2016	1,35	1,7	Gemeente Ouder-Amstel	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2016	0,45	2	Gemeente Ouder-Amstel	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2016	17	27	Gemeente Ouder-Amstel	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.

Product 104 Sport Cultuur en Recreatie

Deelproduct 104.1 Sport, Cultuur en Recreatie			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Cultuur	Inwoners en bezoekers voldoende mogelijkheden bieden om zowel actief als passief deel te nemen aan culturele activiteiten door te 'verbinden'.	In het nieuw te ontwikkelen cultuurbeleid gaat cultuureducatie een belangrijkere rol spelen. Er wordt meer regionaal samengewerkt, waarbij de visie van de scholen belangrijk is. Het is de bedoeling dat het Muziekcollectief daarin een rol blijft spelen. Met de OBA blijft intensief overleg plaatsvinden. De Amsterdamse bibliotheek ontwikkelt een nieuwe toekomstvisie en de daarmee gepaard gaande bezuinigingen zijn van belang voor de toekomst van de twee filialen in Ouder-Amstel. Het Historisch Museum heeft ambitieuze toekomstplannen die door de gemeente omarmd worden. Het museum gaat waarschijnlijk wel een eenmalig beroep doen op extra financiële middelen van de	In 2017 is het Loket Cultuureducatie Amstelland samen met de basisscholen en andere lokale culturele instellingen aan de slag gegaan om cultuureducatie structureel vorm te geven binnen het basisonderwijs. Er is een overlegstructuur ontstaan en er is gewerkt aan de ontwikkeling van een lespakket cultureel erfgoed. Met de Openbare Bibliotheek Amsterdam zijn meerjarenafspraken gemaakt over subsidiëring waarmee de structurele exploitatietekorten van de OBA verkleind worden. Het Historisch Museum is een eenmalige bijdrage van € 32.000 toegekend voor de verbouwing en vernieuwing van het museum.

Deelproduct 104.1 Sport, Cultuur en Recreatie			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Cultureel erfgoed	Zoveel mogelijk de fysieke basiswaarden van het cultureel erfgoed behouden. Het cultureel erfgoed een prominente rol laten spelen in het toeristisch beleid.	gemeente. Organisaties kunnen in 2017 een beroep blijven doen op subsidies voor losse culturele en maatschappelijke initiatieven. De gemeente blijft samenwerken met het Cultuurplatform Ouder-Amstel en zal het Cultuurplatform evenals voorgaande jaren blijven faciliteren. Op basis van de erfgoedvisie Ouder-Amstel wordt een uitvoeringsplan opgesteld. Het realiseren van de doelstellingen gaat in nauwe samenspraak met de werkgroep cultureel erfgoed van het Cultuurplatform, het Historisch museum, het bestuur van Beth Haim en andere betrokken instellingen.	Begin 2017 is de Voorbereidingscommissie ingesteld. In deze commissie zitten onder meer leden van de werkgroep Cultureel Erfgoed en van de Erfgoedcommissie MOOI Noord-Holland. De portefeuillehouder is voorzitter. Het secretariaat werd gevoerd door medewerkers van Duo+. In deze commissie zijn de aan te wijzen monumenten besproken. Uiteindelijk is een selectie van 30 percelen bezocht door een erfgoeddeskundige en een medewerker van Duo+. Van deze percelen zijn redengevende omschrijvingen gemaakt. De beschrijvingen zijn behandeld in de Erfgoedcommissie. Deze commissie adviseert het college omtrent de aan te wijzen monumenten. Begin 2018 zijn de eerste gemeentelijke monumenten aangewezen.
Sport en recreatie	Het sportbeleid is gericht op toegankelijke en sportieve activiteiten bij sportverenigingen en in de wijken voor en door inwoners.	Begin 2017 wordt het nieuwe sport- en beweegbeleid vastgesteld. Met sportverenigingen en andere –aanbieders worden intensiever wensen en mogelijkheden afgestemd. In plaats van initiatiefnemer en organisator gaat de gemeente in het nieuwe sportbeleid	In 2017 is het nieuwe sportbeleid Mee(r)doen met sport vastgesteld. Als uitvloeisel daarvan is in het najaar inwoners gevraagd voorstellen in te dienen voor de realisatie van een buitensportplek. De voorwaarden waaronder organisaties gebruiken kunnen maken van de inzet van combinatiefunctionarissen zijn aangepast.

Deelproduct 104.1 Sport, Cultuur en Recreatie			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		<p>een meer faciliterende rol op zich nemen richting initiatieven van inwoners en sportverenigingen. Organisatie en middelen worden meer de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers. Combinatiefunctionarissen zetten zich ook in 2017 in voor een gevarieerd sportief en cultureel aanbod in de gemeente. We gaan, op basis van de evaluatie van de afgelopen periode, kijken naar de voorwaarden waaronder dat gebeurt.</p> <p>In het kielzog van het sport- en beweegbeleid wordt in 2017 het speelplekkenbeleid geactualiseerd. Hoewel gedeelde financiering in het kader van de veranderende samenleving het principe is, leidt dat mogelijk tot extra investeringen om het speelvoorzieningenniveau weer op peil te brengen.</p>	<p>Dat heeft ertoe geleid dat negen sportverenigingen (en vier andere organisaties) in 2017 van de regeling gebruik hebben gemaakt.</p> <p>Het speelplekkenbeleid is vanwege andere prioriteiten in 2017 nog niet geactualiseerd.</p>
Beheer en exploitatie sport- en maatschappelijke voorzieningen	Beter economisch en maatschappelijk rendement in Bindelwijk en Dorpshuis en op de sportparken.	In 2017 moet het nieuwe beheer- en exploitatiemodel voor het Dorpshuis definitief vormgegeven zijn. In dit model zijn de gebruikers en vrijwilligers actief betrokken bij het beheer van het Dorpshuis.	Met de vaste gebruikers van het Dorpshuis vindt structureel overleg plaats over het beheer en de exploitatie van het gebouw.

Financieel overzicht Sport, Cultuur en Recreatie

Bedragen x1000	Begroting 2017 pri- mitief	Be- gro- ting 2017 na wij- zi- ging	Rekening 2017	Vershil be- groting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	1.236	1.058	1.080	-22
Baten	446	432	443	11
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-790	-626	-638	-12
Toevoeging reserve	-	21	61	-40
Onttrekking reserve	110	57	10	47

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Indicator	een- heid	periode	Ouder-Am- stel	Neder- land	Bron	Beschrijving
• Niet-sporters	• %	• 2017	• 43,0	• 49,9	• RIVM - Zorgatlas	• Het percentage inwo- ners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
• Waardering	• %	• 2017	• 68	• 71	• KING- burger- peiling	• Het percentage inwo- ners dat (zeer) tevre- den is over de sport- voorzieningen in de na- bijheid.

Programma 2 Ruimte

Het programma Ruimte bestaat uit de onderdelen Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Wegen en Water, Milieu (inclusief afval en riolering), Groen en de Lokale economie.

Doelstelling

- Een schone en veilige openbare ruimte waarin het prettig vertoeven is.
- Zorgdragen voor een leefbare en duurzame leefomgeving.

Product 201 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Deelproduct 201.1 Volkshuisvesting			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Woningen	Leveren van een bijdrage aan de versnelling van de woningbouwproductie in de regio.	Regionaal afspraken maken over de versnellingsopgave van de woningbouwproductie en onze bijdrage daarin. Inventariseren welke woningbouwprojecten eventueel versneld kunnen worden opgestart of afgerond. Eventuele knelpunten regionaal oppakken.	In MRA verband zijn afspraken gemaakt over versnelling van de woningbouwproductie. De mogelijkheden voor versnelling zijn inzichtelijk gemaakt middels een inventarisatie.
Bouw- en woningtoezicht	Klantvriendelijk en conform de regelgeving bouw- en woningtoezicht laten plaatsvinden.	Opstellen en uitvoeren meerjarenbeleidsplan VTH 2017-2020. Alle verleende vergunningen worden minimaal een keer gecontroleerd. Bij geconstateerde overtredingen wordt eerst nagegaan of legalisatie (achteraf) mogelijk is.	De bouw en woningtoezichttaken zijn volledig ondergebracht bij Duo+. Het VTH beleidsplan is vastgesteld. Toezicht en handhaving vindt op basis hiervan plaats. Onderdeel van het VTH beleidsplan is de toezichtfrequentie en prioritering en werkwijze inzake onderzoek naar legalisatiemogelijkheden na geconstateerde overtredingen.
Afspraken met Eigen Haard	Realiseren van de ambities uit de woonvisie die onder andere betrekking hebben op het stimuleren van doorstroming op de woningmarkt, huisvesting doelgroepen (jongeren, starters, ouderen en statushouders) en	In het eerste kwartaal van 2017 worden prestatieafspraken met Eigen Haard aan de gemeenteraad gepresenteerd die voortvloeien uit de ambitie van de woonvisie. Vervolgens worden deze uitgevoerd en continu gemonitord.	De prestatieafspraken met Eigen Haard (en Woonzorg Nederland) zijn geactualiseerd. De ambities uit de woonvisie zijn hiervoor de basis geweest. In dit proces is tevens de huurdersvereniging Ouder-Amstel betrokken.

Deelproduct 201.1 Volkshuisvesting			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Regionale samenwerking	het verduurzamen van de woningvoorraad. Vorm geven aan de sub-regionale samenwerking op het thema "wonen" met de AM gemeenten.	Samen met de A&M gemeenten een samenwerkingsstructuur opzetten waarbinnen wordt samengewerkt op het thema wonen, rekening houdend met de veranderende samenwerking van SRA naar MRA schaal.	Voor de verschillende onderwerpen op het thema wonen, namelijk woningbouwproductie, woonruimteverdeling en betaalbare voorraad, is afgesproken of dat op MRA-schaal of in de deelregio's wordt opgepakt. Samenwerking op A&M niveau is opgestart.

Beleidsindicatoren Woningen Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2013	18,6	6,6	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.

Financieel overzicht Woningen

	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	409	157	110	47
Baten	649	519	437	-82
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	241	362	327	-35
Onttrekking reserve	-	10	-	10

Toelichting financieel overzicht

Als gevolg van aanpassing van een bouwplan is de opbrengst van bouwleges lager dan geraamd.
De geraamde onttrekking aan de reserve collegeprogramma betreft de dekking van de lasten voor prestatieafspraken woningbouw. Hiervoor zijn in 2017 geen uitgaven geweest.

Deelproduct 201.2 Ruimtelijke Ordening			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Bestemmingsplannen	Actuele bestemmingsplannen.	<p>Voor bijna het gehele grondgebied van de gemeente gelden actuele ruimtelijke plannen, met uitzondering van het gebied van De Nieuwe Kern. Hier geldt nog steeds een bestemmingsplan uit 1977. Door middel van een voorbereidingsbesluit worden ongewenste ontwikkelingen voorkomen. Na het opstellen van de structuurvisie wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Voor De Ronde Hoep is een Beheerverordening van kracht. Naar verwachting wordt eind 2016 de bestemmingsplanprocedure voor De Ronde Hoep herstart (vaststelling in 2017).</p> <p>De ruimtelijk-economische visie voor het Amstel Businesspark Zuid is begin 2017 gereed. De visie vormt de basis voor een nieuw op te stellen bestemmingsplan voor het bedrijventerrein. Hierin wordt ook de bestemming van de locaties van de huidige woonschepen bepaald.</p>	<p>Er is gewerkt aan het (ontwerp) bestemmingsplan voor de noodoverloop De Ronde Hoep (zie voor meer informatie aandachtsveld 'Calamiteitenberging De Ronde Hoep').</p> <p>Het bestemmingsplan waarin de verbreding van de A9 en de verzorgingsplaats nabij de Polderweg worden geregeld, is in voorbereiding genomen.</p> <p>Het opstellen van een bestemmingsplan voor het Amstel Businesspark Zuid en de Nieuwe Kern is verder in de tijd gezet (zie voor meer informatie paragraaf 'Grondbeleid en Projecten').</p>
Calamiteitenberging De Ronde Hoep	Veiligheid van inwoners zoveel mogelijk waarborgen. Regelen van schadeloosstelling bij onderwaterzetting.	<p>Overleggen over projectplan en schaderegeling met AGV/Water-net.</p> <p>Inwoners informeren over en betrekken bij de totstandkoming van plannen en regelingen.</p>	<p>In 2017 heeft het Waterschap een (ontwerp)projectplan voor de noodoverloop De Ronde Hoep opgesteld. Op basis van het projectplan is voor De Ronde Hoep een ontwerp bestemmingsplan en milieueffectrapportage (MER) opgesteld. De bewoners zijn tijdens een inloopavond hierover geïnformeerd. Inmiddels is het bestemmingsplan door het college aan de raad ter vaststelling aangeboden.</p>

Financieel overzicht Ruimtelijke Ordening

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	172	149	125	24
Baten	77	20	10	-10
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-95	-129	-115	14
Onttrekking reserve	-	165	-	165

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Product 202 Wegen en Water

Deelproduct 202.1 Wegen en Water			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Wegen	Inrichten van de wegen volgens het principe "duurzaam veilig".	<p>In 2017 wordt het nog aan te besteden beheersysteem gevuld met data, die worden gegenereerd uit de weg-inspecties die dan gaan plaatsvinden.</p> <p>In 2017 vindt groot onderhoud plaats aan de Azaleastraat en omgeving en de Rondehoep Oost tussen de Jan Benninghweg en het viaduct van de A9.</p> <p>Ook start de voorbereiding voor de uitvoering van onderhoud in de Kloosterbuurt en aan fietspad de Slinger.</p> <p>Er wordt een eenmalige bijdrage geleverd als investering in de wegen binnen de ontwikkeling van het Dorpshart Duivendrecht.</p>	<p>Weginspectie heeft plaatsgevonden. De gegevens konden niet in 2017 ingelezen worden doordat het beheersysteem nog niet operationeel was.</p> <p>Eigen Haard heeft aangegeven onderhoud te gaan plegen aan woningen in de Azaleastraat en omgeving. De mate van onderhoud is momenteel nog niet bekend, derhalve is het integraal onderhoud in afwachting hiervan nog niet uitgevoerd.</p> <p>De dijk van de Rondehoep Oost tussen de Jan Benninghweg en het viaduct van de A9 voldoet op diverse locaties niet meer aan de eisen die Waternet aan de dijk stelt en dient opgehoogd te worden. Daardoor is het geplande onderhoudswerk, inclusief bijbehorende verkeersmaatregelen uitgesteld.</p>

Deelproduct 202.1 Wegen en Water			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
			<p>De voorbereiding van het onderhoud in de Kloosterstraat, Rijksstraatweg en de Slinger is gestart. De aanbevelingen, genoemd in het fietsstimuleringsplan, zijn uitgewerkt in de School- thuisroutes.</p> <p>Het onderhoud aan polderwegen is uitgevoerd.</p> <p>Er is een convenant met CIF afgesloten die de aanleg van glasvezel in het buitengebied van Ouder Amstel mogelijk maakt.</p>
Openbare verlichting	Zorgen voor een duurzame openbare verlichting, waarbij de balans tussen veiligheid, uitstraling kosten en energieverbruik zo goed mogelijk vorm wordt gegeven.	<p>In 2017 vindt voor de openbare verlichting groot onderhoud plaats binnen het project Azaleahof en omgeving. Daarnaast zullen ook led-armaturen worden toegepast op de masten met grote vermogens, omdat hier de meeste energiewinst te behalen valt.</p> <p>In 2017 wordt ook invulling gegeven worden aan het actualiseren van het beleid op het gebied van openbare verlichting. De meerjarenplanning van het groot onderhoud wordt zoveel mogelijk afgestemd met het groot onderhoud van de wegen.</p>	<p>Bij het groot onderhoud aan de Van de Madeweg, Randweg/Rozenburglaan en Dorpsplein is de conventionele natriumverlichting vervangen voor Ledverlichting. Daarnaast is grotendeels de openbare verlichting in het Buitengebied vervangen door Ledverlichting. Ook de Rijksstraatweg is voorzien van Ledverlichting.</p> <p>De voorbereidingen voor het opstellen van het Beheerplan voor de Openbare Verlichting zijn gestart.</p> <p>In het kader van het wegbeheer is een planning gemaakt voor het integraal uit te voeren groot onderhoud. Hierin is ook het groot onderhoud aan de openbare verlichting in de komende tien jaar meegenomen.</p>
Parkeren	Zorgen voor voldoende parkeercapaciteit. Het tegengaan van een eventueel verdringingseffect naar de woonkern Duivendrecht door het parkeerbeleid op het Amstel Business Park.	Om de parkeerdruk in Duivendrecht - als gevolg van betaald parkeren op het Amstel Business Park - te kunnen beheersen, worden regelmatig parkeercontroles uitgevoerd. Als daar aanleiding toe is, worden de reeds ingestelde blauwe zones in Duivendrecht uit-	Er zijn regelmatig parkeercontroles uitgevoerd om de parkeerdruk te kunnen beheersen. De invloeden van het in december 2016 ingevoerde belparkeren zijn merkbaar in die zin dat het nalevingsgedrag is toegenomen. Handhaving blijft een punt van aandacht.

Deelproduct 202.1 Wegen en Water			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		gebreed. Aan de inwoners en bedrijven binnen de blauwe zones zijn/worden ontheffingen verleend.	De invoering van de blauwe zone in de omgeving van de Bascule te Duivendrecht is in 2017 voorbereid, maar de uitvoering heeft vertraging opgelopen als gevolg van ingediende bezwaarschiften. De invoering van de blauwe zone is nu, afhankelijk van de weersomstandigheden, naar verwachting in april 2018 gereed.
Fietsnota	Stimuleren van het gebruik van de fiets	<p>In het coalitieakkoord 2014 – 2018 is afgesproken dat het gebruik van de fiets moet worden gestimuleerd voor het vervoer over korte afstanden, inclusief het schoolvervoer.</p> <p>De Fietsnota wordt najaar 2016 geëvalueerd. Hierbij wordt de actuele stand van zaken weergegeven van de implementatie van de in de Fietsnota voorgestelde maatregelen en aanbevelingen. Het alléén op orde krijgen van de fietsinfrastructuur is niet voldoende om mensen ook meer op de fiets te krijgen. Daarom is in 2016 een fietsstimuleringsplan opgesteld met als doel het fietsen aantrekkelijker te maken.</p> <p>In nauwe samenwerking met de scholen wordt een inventarisatie gemaakt van de knelpunten op de school-huisroutes. Hiervoor worden veilige oplossingen voorgesteld. Ook wordt onderzocht hoe de fietsroute naar de scholen in Duivendrecht beter kan aansluiten op de bestaande fietsinfrastructuur.</p>	<p>De fietsnota 'Wees verstandig, neem de fiets', die betrekking heeft op de fietsinfrastructuur, is geëvalueerd en wordt gecontinueerd. Daarnaast is een Fietsstimuleringsplan opgesteld.</p> <p>In 2017 is een actieplan voor de veilige school- thuisroutes in Duivendrecht en Ouderkerk aan de Amstel opgesteld.</p> <p>Met de gemeente Amsterdam is overlegd over de hoofd fietsnetverbinding (over ons grondgebied) tussen Amsterdam en Diemen.</p>

Deelproduct 202.1 Wegen en Water

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Verkeerseducatie	Het bevorderen van verkeersveilig gedrag (waaronder bij jongeren).	Verkeerseducatie op de basisscholen. Voor gedragsbeïnvloeding wordt thans aangesloten bij drie campagnes van de vervoerregio. Momenteel wordt gewerkt aan een herijking van het regionale verkeersveiligheidsbeleid met een grotere rol voor onderling samenwerkende gemeenten.	De uitvoering van de verkeerseducatie wordt sinds begin 2017 centraal uitgevoerd via de Vervoerregio Amsterdam, waardoor er aan meer dan drie campagnes kan worden deelgenomen. Eén van de nieuwe campagnes richt zich op de verkeerssnelheid. Op verzoek van de werkgroep openbare ruimte van Coherente nemen wij deel aan een bewustwordingsactie inzake de maximum verkeerssnelheden op erven (15 km). In Ouderkerk aan de Amstel is begonnen met een onderzoek naar mogelijkheden om het gedrag en de snelheid van groepen wielrenners te beïnvloeden. Met Veilig Verkeer Nederland zijn voorbereidingen getroffen om ook de scholen in Duivendrecht in 2018 weer te laten deelnemen aan het praktisch verkeersexamen. In Ouderkerk aan de Amstel vindt dit al langer plaats.
De Nieuwe Kern	Ontwikkeling van de verkeerstructuur van De Nieuwe Kern	Vervolg geven aan het uitvoeren van verkeerskundige onderzoeken in het kader van De Nieuwe Kern.	Zie paragraaf 'Grondbeleid en Projecten'
Amstelbrug	Vervanging van de Amstelbrug in de N-522	Voor de vervanging van de provinciale Amstelbrug is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de provincie Noord-Holland en de gemeente Amstelveen. Naast vervanging van de brug wordt het kruispunt Hoger Einde-Zuid en – Noord met de N-522 gereconstrueerd en komt er een fietsonderdoorgang. De bereikbaarheid van beide zijden van de Amstel is verzekerd, omdat de nieuwe brug in fases gebouwd wordt, waarbij de oude brug pas	Zie paragraaf 'Grondbeleid en Projecten'

Deelproduct 202.1 Wegen en Water			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		<p>wordt gesloopt als het eerste deel van de nieuwe brug gereed is.</p> <p>Momenteel vinden de voorbereidingen plaats, zoals het maken van de verkeerskundige ontwerpen en het voeren van de ruimtelijke procedures. De gemeentelijke financiële bijdrage is verschuldigd bij de aanbesteding in 2017.</p>	
Water	Onderhouden van de watergangen.	<p>AGV is tot en met 2017 de bij het waterschap in beheer zijnde watergangen in Ouder-Amstel aan het baggeren. Conform de Waterwet is de eigenaar van een oever verplicht om verspreidbare baggerspecie te ontvangen en, indien nodig, af te voeren. De gemeente heeft het slibdepot langs de Middenweg te Ouderkerk aan de Amstel aan Rijkswaterstaat overgedragen in verband met de verbreding van de snelwegen. Onderdeel van deze overdracht is dat, zo lang er geen definitieve vervangende oplossing is, het slib waarvoor de gemeente ontvangstplicht heeft, afgevoerd wordt naar andere bestaande depots. Rijkswaterstaat draagt de kosten die ontstaan als gevolg van de noodzakelijke tijdelijke afvoer van dat slib. Samen met Rijkswaterstaat wordt naar een nieuwe locatie voor het slibdepot wordt gezocht.</p>	<p>Het Waterschap AGV heeft in 2017 geen baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Hierdoor was er geen budget nodig voor de ontvangstplicht van uitkomende bagger. Er zijn alleen kosten gemaakt voor het onderhouden van de watergangen die in beheer zijn bij de gemeente.</p>

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2014	7	7	VeiligheidNL	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met een fietser	%	2014	12	10	VeiligheidNL	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Financieel overzicht Wegen en Water

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	1.618	1.794	1.293	501
Baten	628	757	773	16
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-990	-1.036	-520	516
Toevoeging reserve	400	400	400	-
Onttrekking reserve	410	588	137	451

Toelichting financieel overzicht Wegen, Straten en Pleinen

De lagere lasten op wegen worden verklaard door uitstel van werkzaamheden op gepland groot onderhoud (€ 390.000) en verschillende kleinere verschillen.

De lagere onttrekking aan de reserves betreft voornamelijk de lagere onttrekking aan de reserve Wegen als gevolg van de lagere lasten voor groot onderhoud.

Product 203 Milieu

Deelproduct 203.1 Fysiek Milieu			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Luchtkwaliteit	Het verbeteren van de lokale luchtkwaliteit.	Er wordt onderzoek gedaan naar de luchtkwaliteit op verscheidene plaatsen in de gemeente. Het betreft hier een langlopend monitoren onderzoek. De metingen en het opstellen van de rapportage daarover worden uitgevoerd door de Afdeling Luchtkwaliteit van de GGD Amsterdam.	De GGD Amsterdam heeft in 2017 luchtmetingen verricht.
Duurzaamheid	Leveren van een zo groot mogelijke bijdrage aan de ambities van de regio op het gebied van duurzaamheid.	Er wordt een lokaal duurzaamheidsplan opgesteld, waarin de bijdrage van Ouder-Amstel aan de regionale doelstelling om in 2040 energieneutraal te zijn, wordt opgenomen. Daarnaast moet voldaan worden aan de landelijke klimaatdoelstellingen. Speerpunten van beleid zijn onder andere: <ul style="list-style-type: none"> ➤ de inrichting van een regionaal energie/duurzaamheidsloket (burgers/bedrijven/leveranciers); ➤ uitvoering van het project "zon op gemeentedak". Dit betreft het aanbrengen van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen; ➤ de verduurzaming van particuliere woningen en bedrijven; ➤ verbetering en uitbreiding van de laad-infrastructuur voor elektrische voertuigen;	In juni 2017 is de Beleidsnotitie Duurzaamheid Ouder-Amstel 2017-2021, 'Energiek & Circulair' door de gemeenteraad vastgesteld. Voor de uitwerking van de beleidsnotitie is een maatregelenoverzicht opgesteld. De regionale samenwerking ten aanzien van het gezamenlijk Energie/Duurzaamheidsloket is verlengd. Het vormt de basis voor de uitvoering van gezamenlijke projecten. Er is gestart met het aanbrengen van zonnepanelen op het Dorpshuis te Duivendrecht. De installatie is in bedrijf. Er volgt nog een informatiepaneel met gegevens over de opwekking van energie. In 2017 is een gezamenlijke inkoopactie ondersteund voor energiebesparende maatregelen (spouwmuren, vloerisolatie en zonnepanelen). Er zijn voorbereidingen getroffen voor een wijkgerichte aanpak voor verduurzaming van de woningvoorraad. De uitvoering daarvan start in 2018. De gemeente onderzoekt doorlopend de mogelijkheden voor het plaatsen van nieuwe laadpalen voor elektrische auto's. In 2017 zijn enkele laadvoorzieningen geplaatst. Het Maatregelenoverzicht voorziet

Deelproduct 203.1 Fysiek Milieu			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ deelname aan het MRA Warmtenet met als doel de uiteindelijke uitfasering van aardgas in 2035; ➤ opstelling van een gemeentelijk energie-transitieplan. 	<p>in de aankoop en plaatsing van tien laadvoorzieningen per jaar (tot 2021). De gemeente is deelnemer van het MRA-Warmtenet en volgt de ontwikkeling op de voet.</p> <p>Gezien de aard en omvang van energietransitie pakken de bij de Metropoolregio Amsterdam aangesloten gemeenten, samen met de provincie en het Regionale Servicecentrum Duurzame energie, dit vraagstuk verder op.</p>

Beleidsindicatoren Milieu Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Stand rekening 2017	Bron	Beschrijving
Hernieuwbare energie	TJ TJ	2014 2015	83 75	47.000 54.000	2,8 % 2,9 %	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Energie die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Financieel overzicht Milieu

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	384	329	317	12
Baten	8	8	-29	-37
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-377	-321	-346	-25
Ottrekking reserve	-	5	40	-35

Toelichting financieel overzicht

De negatieve baten betreft een correctie in verband met een in 2016 van de provincie ontvangen subsidie voor het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen.

Deelproduct 203.2 Reiniging			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Afvalinzameling	Realiseren van een zo adequaat mogelijke afvalinzameling met een hoger niveau van afvalscheiding en minder restafval.	<p>Uitvoering geven aan het besluit om de inzameling van plastic uit te breiden met (verpakking)meta- len en drankenkartons.</p> <p>Uitvoering geven aan het besluit om gebruik te maken van de door het AEB te bouwen na-scheidings- installatie voor het na-scheiden van huishoudelijk restafval. Volgens de planning is de na-scheidingsinstallatie eind 2017 operationeel.</p> <p>Bezien hoe de afvalscheiding nog verder verbeterd kan worden.</p> <p>De kosten van afvalinzameling in het buitengebied, waar we anders inzamelen dan in de rest van de gemeente, stijgen. Dit is het gevolg van een wettelijke verplichting waarbij geen keuzevrijheid bestaat.</p>	<p>Geheel 2017 is er PMD ingezameld (plastic en metalen verpakkingen en drankenkartons) in de hele gemeente.</p> <p>In het buitengebied Ouderkerk a/d Amstel zijn restafval en PMD in minicontainers ingezameld.</p> <p>Vanaf 27 november 2017 is de nascheidingsinstallatie van het AEB (Afval Energie Bedrijf) operationeel.</p> <p>Om in 2040 energieneutraal te zijn heeft de raad op 15 juni 2017 de Beleidsnotitie Duurzaamheid Ouder-Amstel 2017-2021 'Energiek & Circulair' vastgesteld, inclusief de beleidsambitie om bij afvalscheiding in te zetten op het behalen van de nationale VANG-HHA doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof – Huishoudelijk Afval) tussen 2020 en 2025.</p>

Beleidsindicatoren Afvalinzameling Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	een- heid	peri- ode	Ouder-Am- stel	Neder- land	Stand re- kening 2017	Bron	Beschrijving
Huishoudelijk restaf- val	kg	2016	269	210	265	CBS - Sta- tistiek Huis- houdelijk af- val	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)

Financieel overzicht reiniging

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	1.019	1.102	1.110	-7
Baten	1.315	1.399	1.401	2
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	297	297	82	-5

Toelichting financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Deelproduct 203.3 Riolering			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Riolering	<p>Uitvoering geven aan zorgplicht voor inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater, doelmatige verwerking van het ingezamelde hemelwater.</p> <p>Voorkomen van structureel nadelige gevolgen door de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming.</p>	<p>Er wordt een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan opgesteld gezamenlijk met de gemeente Uithoorn. Algemene hoofdstukken en planjaren en looptijd worden gestroomlijnd.</p> <p>Uitvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vervangen schakelkasten drukriolering Holendrechteweg, Hogereinde Noord en Rondehoep West; ➤ onderzoeken en oplossen foutieve aansluitingen Molenkade; ➤ ombouwen VGS stelsel naar gescheiden riool; <p>vervangen van een deel zwevend hoofdriool in de wijk Benning.</p>	<p>De ambities en uitgangspunten voor het GRP 2018-2022 zijn in december 2017 besproken in de commissie Ruimte. Het GRP wordt medio 2018 ter goedkeuring aangeboden aan de raad.</p> <p>Werkzaamheden Holendrechteweg, Hogereinde Noord en Rondehoep West zijn voor 90% gereed. Het onderzoek naar foutaansluitingen industrieterrein Molenkade is afgerond. Werkzaamheden in Benning zijn uitgesteld omdat er aanvullend onderzoek moet worden uitgevoerd naar zettingen.</p>

Toelichting financieel overzicht riolering

	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	1.569	1.589	1.542	48
Baten	1.775	1.795	1.761	-34
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	206	206	219	14

Toelichting financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Deelproduct 203.4 Begraafplaatsen			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Activiteiten	Wat hebben we gedaan
Begraafplaats Karssenhof	Zorgen voor adequate graf-rust voor inwoners die op onze gemeentelijke begraafplaats begraven willen worden, inclusief voldoende begraafplekken, waarbij de begraafplaats zoveel mogelijk kostendekkend is.	In 2015 is onderzocht op welke manier de begraafplaats beter kan renderen en/of aantrekkelijker kan worden. Hiervoor is in dat jaar een marktconsultatie gehouden, over bijvoorbeeld privatisering. Aan de hand van de uitkomsten daarvan wordt besloten op welke wijze in 2017 wordt gewerkt aan een mogelijk meer rendabele begraafplaats. Deze vervolgactie is tot dusver niet uitgevoerd, omdat we de mogelijkheden tot meer rendement door samenwerking in Duo+ nog aan het verkennen zijn.	Uit onderzoek is gebleken dat hier geen concrete resultaten zijn te behalen. Optimalisatie binnen Duo+ wordt nagestreefd. Er zijn graven geruimd waardoor er ruimte is vrijgekomen voor ruim 100 nieuwe begravingen. Het Goudstikkermonument is hersteld en schoongemaakt. Het oude deel van de begraafplaats is opgehoogd en opnieuw ingericht. Dagelijks onderhoud is uitgevoerd door de vaste begraafplaatsbeheerder van de gemeente.

Financieel overzicht Begraafplaatsen

	Begroting 2017 primi- tief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Vershil begroting 2017 na wijziging en reke- ning 2017
Bedragen x1000				
Lasten	192	193	189	4
Baten	199	199	182	-17
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	7	6	-8	-13

Toelichting financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Kaderstellende documenten

Notitie Onderzoek Uitbreiding Begraafplaats Karssenhof

Product 204 Groen

Deelproduct 204.1 Groene sportvelden			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Groene Sportvelden	Er voor zorgen dat de kwaliteit van de sportvelden voldoet aan de minimale eisen van NOC*NSF en KNVB.	Onderhoud kunst- en natuurgrasvelden laten uitvoeren door derden (vereniging en specialisten).	Al enige jaren loopt er een discussie over de milieuaspecten van rubbergranulaatkorrels waarmee de kunstgrasvelden zijn ingestrooid. Inmiddels is bekend dat de korrels bij normaal gebruik van de velden geen gezondheidsrisico opleveren. Een onderzoek naar mogelijke bodemverontreiniging door uitlozing van de korrels loopt nog. De verwachting is dat hier medio 2018 duidelijkheid over is. Het onderhoud van de sportvelden is opnieuw aanbesteed.

Financieel overzicht Sportvelden

Bedragen x1000	Be- gro- ting 2017 pri- mi- tief	Be- gro- ting 2017 na wij- zi- ging	Re- ke- ning 2017	Verschil begro- ting 2017 na wijzi- ging en reke- ning 2017
Lasten	150	160	155	5
Baten	54	54	53	-1
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-96	-106	-102	4

Toelichting financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Deelproduct 204.2 Openbaar Groen			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Openbaar groen	Realiseren van de ambities van het groen(beheer)plan.	<p>In 2017 wordt het groen(beheer)plan opgesteld. Daarin worden het groenbeleid en groenbeheer opgenomen. Ook het bomenbeheer wordt omschreven. Het plan wordt afgestemd met de beheerplannen voor wegen en riolering. In 2017 wordt het achterstallig onderhoud aan bomen verder voortgezet. De herinrichting van de laatste woning-groenwijk wordt in 2017 ter hand genomen.</p> <p>Het onderhoudsniveau van het groen heeft overall basiskwaliteit 'heel en veilig', met uitzondering van enkele activiteiten, zoals onderhoud bermen, bosplantsoen en gras) wegens een ontoereikend beheer- en onderhoudsbudget. Er wordt voor gezorgd dat er geen sociaal onveilige situaties in de openbare ruimte ontstaan.</p>	<p>Het groenbeheerplan is in concept gereed.</p> <p>In 2017 is een grote snoeiactie uitgevoerd om het achterstallige onderhoud aan bomen aan te pakken.</p> <p>Begin 2017 zijn plantsoenrenovaties uitgevoerd op de Achterdijk.</p> <p>Het groenonderhoud is opnieuw aanbesteed voor een periode van ruim twee jaar. Het voorgeschreven onderhoudsniveau is beeldkwaliteitsniveau B volgens de kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2013 van de CROW.</p>

Financieel overzicht openbaar groen

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	641	752	1.725	-973
Baten	27	17	50	33
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-614	-734	-1.675	-940
Toevoeging reserve	-	40	67	-27
Ottrekking reserve	-	122	200	-78

Toelichting financieel overzicht

Van Rijkswaterstaat is €850K ontvangen als compensatie voor gekapte bomen bij de A9. Deze middelen moeten aangewend worden voor enkele specifieke projecten. Conform het BBV moet voor deze middelen een voorziening op de balans worden opgenomen. Ook is geconstateerd dat de middelen voor bomencompensatie die eerder waren eerder ontvangen en waarvoor een reserve is gevormd (Herplantfonds De Nieuwe Kern) ook als voorziening opgenomen moet worden. Zowel de in 2017 van Rijkswaterstaat ontvangen middelen als de eerder in het Herplantfonds De Nieuwe Kern gestorte gelden worden nu toegevoegd aan de (nieuw gevormde) Voorziening Bomencompensatie.

Het van Rijkswaterstaat ontvangen bedrag is naar de oorzaak van de vergoeding verantwoord bij product Projecten.

De hogere lasten bij dit product zijn het saldo van

- Hogere lasten hoger als gevolg van de storting van een vergoeding van Rijkswaterstaat van € 850k voor bomencompensatie bij de A9 in een nieuw gevormde voorziening bomencompensatie.
- De storting van de middelen uit de Reserve Herplantfonds in de voorziening Bomencompensatie(€ 200.000).
- Lagere lasten voor reconstructie van groen ten laste van de reserve Adoptiegroen.

De hogere aanwending van de reserve is het saldo van de lagere aanwending van de reserve Adoptiegroen (€109.000) en de vrijval van het saldo van de Reserve Herplantfonds(€ 200.000)..

Product 205 Lokale economie

Deelproduct 205.1 Lokale activiteiten			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Bedrijventerreinen	Faciliteren van vitale bedrijventerreinen.	Met de ruimtelijk economische visie als basis, wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld voor het ABP. Er wordt ook een beeldkwaliteitsplan opgesteld.	<p>In oktober 2017 is de ruimtelijk economische visie ABP vastgesteld. In december is de uitvoeringsstrategie scenario drie woonboten vastgesteld.</p> <p>In 2018 wordt gestart met het opstellen van het beleidskader en beeldkwaliteitsplan. Omdat op het ABP sprake is van verschillende ontwikkelingen met een andere planning wordt er nog geen één bestemmingsplan voor het ABP opgesteld. Er zal eerst per ontwikkeling een juridisch-plano-logisch kader opgesteld worden. De planning daarvan is afhankelijk van de ontwikkeling. Wel is de verwachting dat er na de zomer wordt gestart met het opstellen van het bestemmingsplan voor de Duivendrechtsevaart.</p> <p>In december 2017 heeft de besluitvorming plaatsgevonden omtrent de ontwikkeling van Entrada. In 2018 wordt gestart met het samenwerkingstraject van de grondeigenaren door het tekenen van een intentieverklaring en een samenwerkingsovereenkomst. Na het tekenen van deze overeenkomsten wordt gestart met het gezamenlijk opstellen van een ontwikkelkader.</p>
Detailhandel	Faciliteren van een diverse en bloeiende middenstand. Continueren van de bedrijven-investeringszone (BIZ)	In 2016 is de BIZ voor het winkelgebied van Ouderkerk aan de Amstel in werking getreden. De afspraken met de stichting BIZ zijn geborgd in een uitvoeringsovereenkomst en worden in 2017 voortgezet.	De uitvoeringsovereenkomst met stichting BIZ is in 2017 voortgezet.
Leegstand	Tegengaan van leegstand	Onderzocht wordt of leegstaande kantoorgebouwen kunnen worden	De transformatie van kantoorgebied Entrada wordt voorbereid. De leegstand op

Deelproduct 205.1 Lokale activiteiten			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		getransformeerd tot woonruimten. Onderzocht wordt hoe leegstaande winkelpanden weer een bestemming kunnen krijgen.	het Dorpsplein in Duivendrecht is vrijwel geheel opgelost.
Gemeentelijke gebouwen		Het beheren en exploiteren van een aantal gemeentelijke gebouwen.	Conform.

Financieel overzicht Lokale Activiteiten

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Vershil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	163	162	95	67
Baten	129	201	195	-6
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-35	39	100	61
Toevoeging reserve	-	72	72	-
Onttrekking reserve	13	38	-	38

Toelichting financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Deelproduct 205.2 Projecten

Voor dit onderdeel wordt verwezen naar de paragraaf 'Grondbeleid en Projecten'.

Deelproduct 205.2 Projecten			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Verschillende projecten (zoals De Nieuwe Kern en Amstel Business-park Zuid)	Zie paragraaf 'Grondbeleid en Projecten'	Zie paragraaf 'Grondbeleid en Projecten'	Zie paragraaf 'Grondbeleid en Projecten'

Financieel overzicht Projecten

	Be-gro-ting 2017 pri-mi-tief	Be-gro-ting 2017 na wij-zi-ging	Re-ke-ning 2017	Ver-schil be-gro-ting 2017 na wijzi-ging en re-ke-ning 2017
Bedragen x1000				
Lasten	3.323	3.598	1.338	2.260
Baten	3.285	3.231	1.617	-1.613
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-38	-367	279	646
Toevoeging reserve	200	1.700	2.500	-800
Ottrekking reserve	212	5.883	6.220	-337

Toelichting financieel overzicht

De verschillen zijn het gevolg van een groot aantal mutaties in de verschillende projecten.

De belangrijkste verschillen bij de lasten zijn op hoofdlijnen:

- Geraamde aankoop van grond is niet gerealiseerd (€100.000)
- Lagere lasten voor inhuur van personeel (€180.000)
- Lagere inzet van Duo+ voor ruimtelijke projecten (€ 400.000)
- Lagere inzet van eigen personeel, (€ 220.000)
- Lagere lasten voor civiele en cultuurtechniek (€740.000)

- Lagere lasten voor plankosten (570.000)

Bij de baten zijn de grootste verschillen:

- Geraamde verkoop van grond is niet gerealiseerd (€180.000)
- Lagere doorbelasting van kosten aan derden (€730.000)
- Een verwachte ontvangst van een bijdrage voor bomencompensatie is in 2017 niet geëffectueerd (€200.000)
- Van Rijkswaterstaat ontvangen bijdrage voor bomencompensatie (€ 850.000) Deze bijdrage wordt in deelprogramma openbaar

groen toegevoegd aan de nieuw gevormde voorziening bomencompensatie.

Het geheel van deze mutaties leidt tot een lagere balansmutatie voor de Nieuwe Kern en de grondexploitaties Ouderkerk Zuid en

Zonnehof en tot een lagere onttrekking aan de reserve ruimtelijke projecten voor de overige projecten.
Voor de voortgang van de afzonderlijke projecten wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en projecten.

Deelproduct 205.3 Toerisme			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Toerisme en recreatie	Ouder-Amstel profileren voor recreatie en toerisme en het uitbouwen en beter benutten van de toeristische en recreatieve potentie van de gemeente.	In 2017 wordt uitvoering gegeven aan een actieplan toerisme dat samen met de ondernemers en instellingen uit de toeristisch/recreatieve sector tot stand is gekomen. Concrete acties daaruit zijn: <ul style="list-style-type: none"> ➤ verbeteren verbindingen met Amsterdam; ➤ realiseren en verspreiden van toeristische kaart; ➤ een website gericht op toerisme ontwikkelen. Het benutten van regionale samenwerkingsverbanden wordt gehandhaafd.	In samenwerking met het Platform Toerisme is een toeristische kaart gelanceerd, die voorzien is van de slogan "laat je meevoeren"/"let the river take you there". Deze kaart is in 2017 verschenen en is verspreid op ruim 100 locaties in Amsterdam. De gemeente heeft geen eigen website gericht op toerisme opgericht, maar heeft meegewerkt en subsidie verstrekt aan de website van Amstelgoed. Platform Amstelgoed heeft de ambitie ondernemers, programma's, activiteiten en initiatieven in het Amstelland te verbinden met als doel de aantrekkelijkheid en bekendheid van het gebied te vergroten. Ouder-Amstel participeert in het project 'Amsterdam Bezoeken, Holland Zien'. Dit project heeft als doel om toeristen uit Amsterdam over de regio te spreiden. Vanuit dit project worden diverse toeristische fietstochten ontwikkeld met vertrekpunt Amsterdam onder de naam Cycle Seeing. Ouder-Amstel neemt deel aan de 'Amstelroute'. De route wordt in mei 2018 gelanceerd.
Platform toerisme	Versterken samenwerking tussen partijen in de toeristische en recreatieve sector onderling en met de gemeente	Ondernemers en instellingen uit de sector komen periodiek bijeen om verbinding te leggen, de samenwerking te versterken en de toeristische potenties van de gemeente beter te benutten.	Het platform toerisme is in 2017 twee maal bij elkaar gekomen en draagt bij aan de doelstellingen.

Financieel overzicht Toerisme

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	76	76	69	7
Baten	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-76	-76	-69	7

Toelichting financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Programma 3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Dit programma bestaat uit Burgerzaken, Bestuursorganen, Veiligheid en handhaving, Financiën, Gemeentelijke belastingen en algemene uitkering.

Doelstelling

- Verzorgen van goede tweezijdige communicatiestromen tussen burgers, bedrijven, organisaties en de gemeente
- Actief betrekken van burgers bij beleid
- Goede en bereikbare dienstverlening

Product 301 Burgerzaken

Deelproduct 301.1 Bevolkingszaken			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Dienstverlening	Toegankelijke en kwalitatief goede dienstverlening, gericht op snel en adequaat antwoord geven, gebruik maken van verschillende kanalen.	In Duo+-verband zijn en worden projecten en activiteiten opgepakt om de dienstverlening verder door te ontwikkelen.	De doorontwikkeling van de dienstverleningskanalen is een continu-proces. De telefonische bereikbaarheid van het KCC is in 2017 flink verbeterd.
Kwaliteit dienstverlening	Inzicht krijgen in de kwaliteit van de dienstverlening.	Middels onderzoek zal het oordeel over de dienstverlening worden gemeten en waar nodig wordt hierop actie ondernomen.	In het laatste kwartaal van 2017 is de Burgerpeiling Waarstaatje-gemeente.nl uitgevoerd. De resultaten hiervan komen in de loop van 2018 beschikbaar.
Digitale dienstverlening	Optimalisering digitale dienstverlening, waardoor steeds meer producten digitaal kunnen worden afgenomen en informatie op maat kan worden verkregen.	Verdere optimalisering, uitbreiding van de digitale dienstverlening waaronder ook het digitale loket, wordt in Duo+-verband verder uitgewerkt.	Het digitale kanaal wordt steeds verder uitgebreid. In 2017 zijn 10 nieuwe e-formulieren beschikbaar gekomen op de website en is het gebruik van deze online formulieren verdrievoudigd.
Basisregistratie personen (BRP)	Vorbereidingen treffen om aan te sluiten op de landelijke voorziening Basisregistratie Personen (BRP).	De aanbesteding staat gepland in 2017 met de bedoeling om de aansluiting per 1-1-2018 te implementeren.	De (landelijke) invoering van de 'Operatie BRP' is stopgezet. Aansluiting op een landelijke voorziening is tot nader bericht van het Ministerie van BZK niet aan de orde.
Verkiezingen	Goed verloop van de Tweede Kamerverkiezingen volgens de daar	Organiseren van de verkiezingen voor de Tweede Kamer.	De organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen is goed verlopen. Op 15 maart 2017 mochten bijna

Deelproduct 301.1 Bevolkingszaken			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
	voor geldende regels en dienstverlenend voor zowel inwoners als voor onze stembureauleden.		10.000 kiesgerechtigden in Ouder-Amstel hun stem uitbrengen voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer. De opkomst in Ouder-Amstel was hoog, 85,9 % terwijl het landelijk gemiddelde op 81,4% lag.

Bezwaarschriften 2017

	Ruimte	Sociale Zaken	Verkeer	Overig	Totaal 2017	In % 2017	Totaal 2016	In % 2016
Aantal bezwaren	22	18	7	11	58	100%	63	100%
Gegronnd		1	1	6	8	14%	16	25%
Ongegrond	11	9	2	1	23	40%	28	45%
Niet Ontvankelijk	3	2		1	6	10%	3	5%
Ingetrokken	8	6	4	3	21	36%	16	22%

Overzicht behandelingstijd bezwaarschriften 2013 – 2017

	2017	2016	2015	2014	2013
Bruto	16,6	18,4	17,8	14,9	14,4
Netto	15,0	17,5	15,0	13,4	12,9

Financieel overzicht Bevolkingszaken

	Begroting 2017 primi- tief	Begro- ting 2017 na wijzi- ging	Rekening 2017	Vershil begroting 2017 na wijziging en reke- ning 2017
Bedragen x1000				
Lasten	647	363	346	17
Baten	312	312	326	13
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-334	-51	-21	30

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Kaderstellende documenten

- Dienstverleningsvisie 2010-2015;
- Rapport 'Waarstaatjegemeente.nl Burgerrollen' Najaar 2010 en 2012.

Beleidsindicatoren Bevolking Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	een- heid	peri- ode	Ou- der- Am- stel	Neder- land	Bron	Beschrijving
Demografische druk	%	2016	61,4	53	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

Product 302 Bestuursorganen

Deelproduct 302.1 Gemeenteraad en College			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Ondersteuning van de gemeenteraad	Een goed functionerende gemeenteraad die in staat is om haar kader stellende, volks vertegenwoordigende en controlerende taak goed uit te voeren.	Voor de controle van de jaarrekening 2016 wordt het lopende accountantscontract nogmaals met een jaar verlengd. Voor de jaren 2017 en verder vindt in het kader van Duo+ een nieuwe aanbesteding plaats, samen met de gemeenten Diemen en Uithoorn. In het kader van de samenwerking Duo+ is er regelmatig onderling overleg tussen de drie griffiers. Bezien wordt op welke wijze de raden betrokken blijven, bijvoorbeeld via het raadsledenplatform en raadsconferenties. De digitale vergaderomgeving van de gemeenteraad wordt verder vormgegeven in het kader van de samenwerking Duo+ op ICT-gebied. In overleg met de fractievoorzitters worden de campagneactiviteiten voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 voorbereid.	De aanbesteding voor een nieuwe accountant voor de jaren 2017 en verder is afgerond. Bij Derde Nieuwsbrief is gerapporteerd over de hogere kosten van de controle van de jaarrekening. In het kader van de samenwerking Duo+ is er regelmatig onderling overleg geweest tussen de drie griffiers en zijn de raden betrokken via het raadsledenplatform. De digitale vergaderomgeving van de gemeenteraad heeft vorm gekregen. Er is begonnen met de voorbereiding van de campagneactiviteiten voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018.
Wet revitalisering generiek toezicht (Wet rgt).	Een goede en vereenvoudigde vorm van interbestuurlijk toezicht.	King heeft het instrument "toezichtinformatie" ontwikkeld dat de basis vormt voor horizontale verantwoording (waarstaatjegemeente.nl). Via deze website wordt informatie aan de hand van kernindicatoren geleverd. Deze informatie ondersteunt de gemeenteraad in het uitvoeren van haar toezichthoudende taak	

Deelproduct 302.1 Gemeenteraad en College			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Communicatiebeleid	Verbetering (interactieve) communicatie tussen burgers en gemeente.	Opstellen communicatiebeleidsplan. Uitvoeren communicatiebeleidsplan. Betrekken van inwoners bij de in 2017 geplande beleidsvoornemens. Evalueren van het uitvoeringprogramma visie Samen maken we Ouder-Amstel en op basis daarvan een uitvoeringsprogramma 2017 opstellen. Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma 2017 en de ingediende inwonersinitiatieven.	In 2017 is het bestaande uitvoeringsplan communicatie geëvalueerd, evenals het uitvoeringsprogramma visie Samen maken we Ouder-Amstel. Bij verschillende projecten (onder meer Visie 2030, Evenementenbeleid, speelplekkenbeleid) hebben inwoners actief geparticipeerd. De afdeling communicatie is nauw betrokken geweest bij (de organisatie van) het afscheid van burgemeester Mieke Blankers-Kasbergen en de installatie van de nieuwe burgemeester Joyce Langenacker.

Kaderstellende documenten

Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad Ouder-Amstel 2012

- Verordening op de Rekenkamer gemeente Ouder-Amstel 2011
- Verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning 2010
- Visie 2020 en Heroriëntatiekader 2013
- Communicatiebeleidsplan 2012-2016
- Uitvoeringsplan Communicatie 2012-2016

Financieel overzicht Raad en College¹

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	830	873	827	46
Baten	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-830	-873	-827	46
Toevoeging reserve	-	82	-	82
Onttrekking reserve	-	101	34	67

Toelichting financieel overzicht

De per saldo lagere lasten bij Bestuursorganen zijn het gevolg van de hogere toevoeging aan de voorziening Pensioenverplichtingen politieke ambtsdragers naar aanleiding van recente actuariële berekeningen en lagere personeelslasten voor college en raad.

De verschillen bij de mutaties in de reserves betreffen met name

- Lagere onttrekking aan de reserve ruimtelijke projecten als gevolg van de lagere lasten voor het project visie 2030. De lasten voor dit project worden verantwoord bij Deelproduct Overhead.
- Een correctie op de onttrekking aan de reserve collegeprogramma in verband met het in 2017 niet realiseren van uitgaven voor het actieplan onderwijs, subsidie aan het museum en buitensportvoorzieningen. Deze onttrekkingen zijn bij andere producten geraamd.

Product 303 Veiligheid en Handhaving

Deelproduct 303.1 Brandweer			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Brandweer	Brandweezorg, die in kwalitatieve en kwantitatieve zin en tegen acceptabele kosten voldoet aan de minimaal vereiste norm voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand. Het leveren van brandweezorg is een	In 2017 wordt de satellietkazerne aan de Aart van der Neerweg 1 gerealiseerd en in gebruik genomen. Het eigendom van de kazerne Duivendrecht wordt per 1 januari 2017 overgedragen aan de Brandweer Amsterdam-Amstelland. De	In 2017 is het voorlopig ontwerp van de satellietkazerne in Ouderkerk aan de Amstel uitgewerkt in het definitief ontwerp. Het definitieve ontwerp is in oktober aan de aanwonende bewoners gepresenteerd.

¹ In het product Raad en College was een deel overhead geraamd. Deze worden in product Overhead verantwoord.

Deelproduct 303.1 Brandweer

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
	<p>wettelijke taak van de veiligheidsregio onder gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeenten die tot de veiligheidsregio behoren.</p>	<p>grond blijft in eigendom van de gemeente. In 2017 worden in samenwerking met de brandweer maatregelen getroffen om de brandveiligheid te verhogen van objecten die als risicovol zijn beoordeeld.</p> <p>Het gaat hierbij met name om gebouwen en woningen met minder zelfredzamen (zorgcomplexen, scholen, kinderopvang).</p> <p>Binnen het project Samen Veilig heeft brandpreventie en zelfredzaamheid een prominente plaats.</p>	<p>De gemeenteraad heeft een krediet van € 900.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van de satellietkazerne bij de rotonde Jacob van Ruisdaelweg.</p> <p>Inmiddels is de omgevingsvergunning voor de bouw van de satellietkazerne afgegeven en zijn de voorbereidingen voor de aanbesteding begonnen.</p>
Crisisbeheersing	<p>Een crisisbeheersingsorganisatie, regionaal en lokaal, die de gevolgen van een crisis, ramp of andere grootschalige calamiteit voor de inwoners van Ouder-Amstel zo goed mogelijk kan opvangen.</p>	<p>De gemeentelijke functionarissen, belast met crisisbeheersing, zullen voldoen aan de regionale verplichting voor opleiding en oefening.</p> <p>Ouder-Amstel, Uithoorn en Diemen gaan een gezamenlijk Lokaal Coördinatiepunt (voorheen: gemeentelijk actiecentrum) voor de gemeentelijke crisistaken vormen.</p>	<p>Per 1 januari 2017 is de piketpool van de DUO gemeenten samengevoegd. Ook is er een nieuw gemeenschappelijk draaiboek opgesteld (Draaiboek Lokaal Coördinatiepunt crisisbeheersing gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel). Dit wordt in de loop van 2018 aangepast naar aanleiding van de ervaringen en evaluaties van de brand in een studentenflat in Diemen.</p>

Financieel overzicht Brandweer

	Begroting 2017 primi- tief	Begro- ting 2017 na wijzi- ging	Rekening 2017	Vershil begroting 2017 na wijziging en reke- ning 2017
Bedragen x1000				
Lasten	818	789	804	-15
Baten	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-818	-789	-804	-15

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Kaderstellende documenten

- De veiligheidsindex Ouder-Amstel
- De Politiewet

- Wettelijke eisen en regelgeving
- Operationeel dekkingsplan regionale brandweer
- Notitie regionale brandweer over brandveilig leven en brandveiligheid
- Strategisch huisvestingsplan Brandweer Amsterdam-Amstelland
- Besluit Veiligheidsbestuur over herstructurering gemeentelijke processen crisisbeheersing

Deelproduct 303.2 Integrale Veiligheid en Openbare Orde

Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Integrale veiligheid en openbare orde	Bevorderen van de objectieve veiligheid (misdrijfcijfers) en subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel) van inwoners, organisaties en bedrijven in Ouder-Amstel.	Het werkprogramma 2017 integrale veiligheid wordt samen met de in-en externe partners uitgevoerd. De activiteiten zijn gericht op een veilige woon-en werkomgeving, het verbeteren van de veiligheidsgevoelens, tegengaan van ondermijnende criminaliteit, handhaving van de openbare orde, vergroten van de brandveiligheid en crisisbeheersing. Het stimuleren van de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van de burger op het ge-	In 2017 is uitvoering gegeven aan het werkprogramma integraal veiligheidsbeleid. Het accent bleef daarbij liggen op maatregelen, gericht op inwoners en ondernemers rond HIC delicten: inbraken, overvallen en straatroven. Het stimuleren en faciliteren van zelfredzaamheid van inwoners was eveneens een speerpunt. Hiervoor zijn preventiemiddagen voor senioren georganiseerd, evenals zelfredzaamheidtrainingen in Ouderkerk aan de Amstel (brandweer, EHBO en politie). Ook zijn zogenaamde whatsapp preventiegroepen gefaciliteerd. Ondermijnende criminaliteit had de aandacht middels voorbereiding

Deelproduct 303.2 Integrale Veiligheid en Openbare Orde			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		bied van veiligheid en leefbaarheid neemt binnen diverse activiteiten een prominente plaats in.	van een nulmeting, handhavingsacties en de uitbreiding van het Bibobbeleid.
Deregulering	Alleen die regels handhaven die noodzakelijk zijn.	In 2016 is de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) gedereguleerd waarbij de niet noodzakelijke regels uit de APV zijn verdwenen zodat in 2017 en volgende jaren alleen de noodzakelijke regels gehandhaafd worden.	n.t.b
Handhaving	Zorgen dat zo veel mogelijk mensen de gemeentelijke regels naleven.	Vaststellen van het handhavingsbeleidsplan. Uitvoeren van het handhavingsbeleidsplan.	In 2017 is het meerjarenbeleidsplan handhaving 2017-2020 vastgesteld. Dit is tevens de basis voor het jaarlijkse handhavingsuitvoeringsplan

Financieel overzicht Openbare orde

	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	189	211	242	-31
Baten	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-189	-211	-242	-31

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Beleidsindicatoren Openbare orde en veiligheid Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	• aantal per 1.000 inwoners	• 2015	• 1,5	• 2,4	• CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	• Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
• Geweldd misdrijven per 1.000 inwoners	• aantal per 1.000 inwoners	• 2015	• 5,7	• 5,4	• CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	• Het aantal geweldd misdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldd misdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
• Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	• aantal per 1.000 inwoners	• 2015	• 6,4	• 3,9	• CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	• Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
• Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	• aantal per 1.000 inwoners	• 2015	• 13,2	• 6,1	• CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	• Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
• Verwijzingen Halt	• per 10.000 inw.	• 2014	• 98,3	• 139,7	• Bureau Halt	• Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
• Harde kern jongeren	• per 10.000 inw.	• 2014	• 0	• 1,3	• Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	• Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
• Jongeren met delict voor rechter	• %	• 2012	• 1,84	• 2,57	• Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	• Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Product 304 Overhead

Deelproduct 304.0 Overhead			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Het ter beschikking hebben van voldoende financieringsmiddelen	Beperking rente risico's bij aantrekken van geldleningen	Financiering van activiteiten met eigen vermogen.	Financiering heeft ook in 2017 plaatsgevonden met eigen vermogen.
	Het bereiken van een goed rendement op beleggingen	De gemeente is verplicht om uitstaande gelden te beleggen als het zogenaamde schatkistbankieren. De rente vergoeding bij het verplichte schatkistbankieren is in 2016 0%. We verwachten voor 2017 daarin geen aanpassingen.	Er zijn in 2017 geen middelen uitgezet bij andere overheden.

Deelproduct 304.0 Overhead			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
	Bespaarde rente	Als gevolg van de gewijzigde BBV regelgeving is dit onderdeel met ingang van 2017 vervallen.	Met ingang van 2017 wordt de bespaarde rente niet meer opgenomen in de begroting. Dit in verband met de gewijzigde voorschriften en de transparantie met betrekking tot de werkelijke rente.
	Het beheersen van risico's van de financieringsfunctie zoals rente en kredietrisico's.	Het naleven van de financiële verordening Gemeente Ouder-Amstel 2012. Actualisering van de financiële verordening Gemeente Ouder-Amstel 2012.	In 2017 is de Financiële verordening Ouder-Amstel 2017 opgesteld en aan de raad aangeboden. In de raadsvergadering van 12 oktober 2017 is deze verordening vastgesteld.
Financiën	Efficiënte bedrijfsvoering en kostenreductie. Een solide gemeentelijke begroting waarbij structurele lasten worden gedekt door structurele inkomsten. Er zal strak worden begroot, om optimaal van de beperkte middelen te kunnen profiteren.	Er is bij de samenstelling van de begroting een nadrukkelijke toets op de juistheid van budgetten door vergelijking met de laatst vastgestelde jaarrekening en de lopende begroting. Budgethouders worden door middel van een training in staat gesteld om gedurende het jaar hun budget optimaal te beheren en doelstellingen en activiteiten SMART te formuleren.	In 2016 is gebleken dat, mede door scheiding van de budgetten tussen de gemeente en Duo+, er nog rafelranden zijn, die leiden tot onduidelijkheden. Deze zijn in 2017 deels opgelost, waaronder de budgetten met betrekking tot I&D.
Dividenden		De gemeente is aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten en ontvangt ieder jaar een dividenduitkering. De in het jaar 2017 te ontvangen dividenduitkering wordt geraamd op € 6.000.	Het gerealiseerde dividend in 2017 is € 8.059. Dit betreft het dividend van 2016. Het dividend wordt altijd een jaar later verantwoord in de jaarrekening.
Overhead	Voldoen aan de nieuwe BBV regelgeving	Directe kosten worden zoveel mogelijk direct toegerekend aan de betreffende taakvelden. Ondersteunende taken die niet direct dienstbaar aan de externe	Wordt reeds toegepast.

Deelproduct 304.0 Overhead			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
		<p>klant of het externe product behoren tot de overhead.</p> <p>Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (bijvoorbeeld uitbesteding salarisadministratie).</p> <p>Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.</p> <p>De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.</p>	
Subsidiebeleid	Ondersteunen van initiatieven van organisaties en inwoners bij de uitvoering van het gemeentelijk beleid op het gebied van onder andere sport en cultuur.	In 2017 wordt een nieuw subsidiebeleid aan de gemeenteraad voorgelegd met als uitgangspunt dat er niet meer wordt gesubsidieerd op basis van uitgaven, maar op basis van maatschappelijke behoeften, waar subsidieontvangers zich bij kunnen aansluiten, passend binnen de beleidskaders rond de veranderende samenleving.	In 2017 is er geen nieuwe subsidiebeleid vastgesteld in afwachting van de vaststelling van de visie 2020-2030.

Financieel overzicht Overhead

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	5.084	6.240	6.634	-394
Baten	-	-	131	-131
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-5.084	-6.240	-6.503	-270

Overige baten/lasten

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	1.141	46	391	-309
Baten	1.159	74	86	-4
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	18	28	-305	-313
Toevoeging reserve	150	771	751	20
Onttrekking reserve	865	3.428	3.976	-547

Toelichting financieel overzicht

Het verschil tussen de begroting en rekening is het resultaat van een groot aantal mutaties. De belangrijkste zijn:

- Lagere kosten voor energieverbruik, onderhoud en aanpassingen in het gemeentehuis (€ 100.000);
- Hogere kosten voor juridische advisering en kosten van verzekeringen (€ 120.000). In de begroting zijn de verzekeringspremies verdeeld over de producten terwijl deze in de rekening verzameld zijn op dit product.
- Lagere doorbelasting van overhead naar ruimtelijke projecten als gevolg van een lager aantal uren voor deze projecten (€130.000);

- Een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren (€347.000);
- Hogere kosten voor de bijdrage aan Duo+ als gevolg van met name het kostprijsverhogend deel van de BTW (€ 320.000).

Kaderstellende documenten

- Financiële verordening Gemeente Ouder- Amstel 2012
- Nota reserves en voorzieningen 2011

Product 305 Gemeentelijke Belastingen

Deelproduct 305.1 OZB en Overige belastingen			
Aandachtsvelden	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Lokale lastendruk	De gemeente streeft naar een financieel gezonde gemeente met een beheerste lastenontwikkeling voor burgers en bedrijven, door het behouden van een gezonde reservepositie in een materieel (begrotings)evenwicht.	Alleen als voorzieningen niet op adequaat niveau kunnen blijven, kan het in uiterste gevallen noodzakelijk zijn lasten voor de inwoners te verhogen. De OZB-opbrengst is ten opzichte van 2016 met 1,0% geïndexeerd om de opbrengsten waardevast te houden. De stijging van de WOZ-waarde woningen wordt gecompenseerd door een verlaging van het OZB-tarief. De totale opbrengst van de onroerendezaakbelastingen wordt in 2017 geraamd op € 4.133.000.	Volgens begroting gerealiseerd.

Beleidsindicatoren OZB en overige belastingen Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Woonlasten éénpersoonshuishouden	€ 1	2017	712	nb	Begroting Ouder Amstel	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten éénpersoonshuishouden	€ 1	2016	708	651	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 1	2017	742	nb	Begroting Ouder Amstel	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Indicator	eenheid	periode	Ouder-Amstel	Nederland	Bron	Beschrijving
Woonlasten meerpersoonshuishouders	€ 1	2016	738	723	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
WOZ-waarde woningen	€ 1.000	2016 2017	299 322	219 NB	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Financieel overzicht OZB en Overige belastingen

	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	128	128	128	-
Baten	4.140	4.140	4.057	-84
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	4.013	4.013	3.929	-84

Toelichting financieel overzicht

De stijging/daling van de WOZ-waarde is een aanname op basis van gegevens die bekend zijn bij de gemeentelijke belastingen ten tijde van het opstellen van de begroting. Het tarief voor de OZB wordt dan vastgesteld, terwijl de grondslag (WOZ-waarde) nog in beweging is. In 2017 is vervolgens de begroting 2017 niet meer bijgesteld.

Dit leidt tot lagere opbrengsten OZB eigenaar niet-woningen van € 95.000 ten opzichte van begroot, lagere opbrengsten OZB gebruiker niet-woningen van € 71.000 ten opzichte van begroot en hogere opbrengsten OZB eigenaar woningen van € 27.000 ten opzichte van begroot.

Tenslotte zijn er voor € 50.000 ontvangsten uit aanmaningen en dwangbevelen ontvangen die niet waren begroot

Financieel overzicht Overige belastingen

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	58	58	47	12
Baten	323	323	304	-19
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	265	265	257	-7
Toevoeging reserve	-	-	-	-
Onttrekking reserve	-	-	-	-

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan 75.000 euro en worden derhalve niet verklaard.

Product 306 Algemene Uitkering

Financieel overzicht Algemene Uitkering

Bedragen x1000	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil begroting 2017 na wijziging en rekening 2017
Lasten	-	22	23	-1
Baten	9.748	9.999	10.128	129
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	9.748	9.978	10.105	128

Toelichting financieel overzicht

In de begroting hebben wij rekening gehouden met een uitkering uit het gemeentefonds van circa € 13.097.000. Tegen over dit bedrag staat een realisatie van circa € 13.226.000. Dit betekent dat wij € 129.000 meer hebben ontvangen dan wij in de begroting hadden

voorzien. De stijging wordt voor € 31.000 veroorzaakt door verrekeningen die betrekking hebben op voorgaande jaren. Het overige deel van € 98.000 wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door de inkomsten voor verhoogde asielinstroom.

Product 307 Onvoorzien			
Aandachtsvel- den	Doelstellingen	Wat zouden we gaan doen	Wat hebben we gedaan
Onvoorzien	Een budget om niet te voorziene risico's te kunnen opvangen.	Dit bedrag komt overeen met ongeveer 0,3% van de in de begroting opgenomen lasten (voor bestemming). Het budget wordt ingezet door toepassing van de criteria onvermijdbaar, onuitstelbaar en onverwacht.	Dit budget is via begrotingswijziging ingezet als dekking van de uitgaven 2017.

Financieel overzicht Onvoorzien

	Begroting 2017 primi- tief	Begro- ting 2017 na wijzi- ging	Rekening 2017	Vershil be- groting 2017 na wijziging en rekening 2017
Bedragen x1000				
Lasten	70	-	-	-
Baten	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-70	-	-	-

Toelichting Financieel overzicht

De verschillen zijn kleiner dan € 75.000 en worden derhalve niet verklaard.

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

De gemeente kan door het heffen van belastingen en retributies eigen middelen verwerven. De gemeenteraad regelt de invoering of wijziging van lokale heffingen door de verschillende belastingverordeningen vast te stellen. Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden is en heffingen waarvan de besteding ongebonden is.

- De gebonden heffingen (zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, reinigingsrechten, begraafplaatsrechten en diverse leges) worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.
- De ongebonden heffingen (Onroerende-zaakbelastingen, Roerende-ruimtebelastingen, Hondenbelasting, Toeristenbelasting en Forensenbelasting) worden alle tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. De opbrengsten van deze heffingen zijn vrij besteedbaar.

Tariefsaanpassingen 2017

De tarieven van de diverse belastingen en leges zijn voor 2017 met een inflatiepercentage van 1% aangepast.

De tarieven voor OZB en roerende ruimtebelasting voor het belastingjaar 2017 zijn gebaseerd op de opbrengst 2016 verhoogd met 1%.

Werkwijze heffen en invorderen

De heffing en invordering van de lokale heffingen vindt deels plaats vanuit de diverse afdelingen binnen Duo+ en deels vanuit Gemeentebelastingen Amstelland.

Bezwaren

Daar waar jaarlijks ruim 8.000 aanslagen worden opgelegd, is het logisch dat er ook bezwaren volgen. De ingekomen bezwaarschriften hebben voornamelijk betrekking op de verzonden beschikkingen in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Onderstaand vindt u de ontwikkeling in de bezwaren en beroepen op bezwaar (zitting bij de rechtbank) over de afgelopen jaren.

Jaar	Woningen/Niet-woningen (totaal aantal belaste objecten is ± 7.318)							
	Bezwaren				Beroep			
	Aantal	Gegron- d ver- klaard	On- ge- gron- d ver- klaard	no g in be- han- de- lin- g	Aantal	Gegron- d ver- klaard/ geschikt	Onge- gron- d ver- klaard	no g in be- han- de- lin- g
2014	139	42	82	15	0			
2015	309	244	48	17	0			
2016	119	58	53	8	2			
2017	109	22	57	30	3			

Gemeentebelastingen Amstelland probeert om het aantal bezwaren en beroepszaken waar mogelijk te verminderen. Dit vindt onder meer plaats door de mogelijkheid van telefonische bemiddeling. Hierbij kan belanghebbende na ontvangst van het aanslagbiljet direct spreken met een taxateur of belastingmedewerker. Doel is dat geen schriftelijk bezwaarschrift wordt ingediend. Waar mogelijk wordt de WOZ-waarde door de taxateur aangepast of wordt aan belanghebbende direct aangegeven op basis van welke gegevens de WOZ-waarde of aanslag is opgelegd. Indien belanghebbende om een hoorzitting verzoekt, wordt hieraan vanzelfsprekend altijd gehoor gegeven.

Kwijtscheldingsbeleid

Inwoners met een laag inkomen kunnen, onder voorwaarden, in aanmerking komen voor kwijtschelding van het betalen van een aantal gemeentelijke heffingen.

Met ingang van 2017 wordt er geen rioolrecht meer aan de gebruiker maar aan de eigenaar opgelegd. Hierdoor hoeft er geen kwijtschelding meer plaats te vinden.

Jaar	Aantal kwijtscheldingsverzoeken	Aantal meerjarige kwijtscheldingen	Totaal aantal kwijtscheldings-verzoeken
2015	132	126	258
2016	155	139	294
2017	88	173	261

Realisatie gemeentelijke belastingopbrengsten 2017

Het volgende overzicht geeft de gerealiseerde opbrengsten per heffing aan.

Naam heffing bedragen * € 1.000	Rekening	Primitieve begroting	Na wijziging begroting	Rekening	Aandeel totale opbrengst
	2016	2017	2017	2017	2017
01. Afvalstoffenheffing	1.026	1.035	1.035	1.023	11
02. Rioolheffing	1.703	1.775	1.775	1.760	19
03. Rechten begraafplaats	125	149	149	131	2
04. Leges	255	351	351	357	4
05. Omgevingsvergunning (Bouwleges)	283	630	500	408	5
06. Onroerende-zaakbelastingen	4.070	4.133	4.133	3.995	44
07. Roerende-ruimtebelastingen	8	7	7	12	0
08. Forensenbelasting	50	41	41	49	3
09. Toeristenbelasting	222	217	217	227	3
10. Hondenbelasting	29	30	30	28	0
11. Parkeerbelasting					
Parkeer vergunningen	311	300	300	310	4
Ontheffing blauwe zone	13	15	15	14	0
Parkeermeters	116	130	215	231	3
Boetes	234	150	175	157	2
Totaal	8.445	8.963	8.943	8.702	100

Toelichting belangrijkste afwijkingen

De stijging/daling van de WOZ-waarde is een aanname op basis van gegevens die bekend zijn bij de gemeentelijke belastingen ten tijde van het opstellen van de begroting. Het tarief voor de OZB wordt dan vastgesteld, terwijl de grondslag (WOZ-waarde) nog in beweging is. In 2017 is vervolgens de begroting 2017 niet meer bijgesteld.

Dit leidt tot lagere opbrengsten OZB eigenaar niet-woningen van € 95.000 ten opzichte van begroot, lagere opbrengsten OZB gebruiker niet-woningen van € 71.000 ten opzichte van begroot en hogere opbrengsten OZB eigenaar woningen van € 27.000 ten opzichte van begroot.

Als gevolg van aanpassing van een bouwplan is de opbrengst van bouwleges lager dan geraamd.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

2.1 Inleiding

De begroting vormt het financieel kader waarbinnen de gemeente haar doelstellingen realiseert. Tegenvallers en meevallers worden zo veel mogelijk verwerkt binnen die begroting. Niet altijd kunnen financiële tegenvallers opgevangen worden. Op zo'n moment is het van belang dat de gemeente beschikt over een buffer om onverwachte tegenvallers zodanig op te vangen dat de taken kunnen worden voortgezet. Deze buffer heet het weerstandsvermogen van de gemeente. Het gaat dan om risico's die niet zijn verzekerd of waarvoor geen voorziening is getroffen. De beoordeling van dit weerstandsvermogen geeft inzicht in de actuele financiële positie. Actualisering vindt jaarlijks plaats bij de jaarrekening en de begroting. In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen. In de nota reserves en voorzieningen, vastgesteld in oktober 2017, zijn nadere kaders gesteld aan het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit. We schenken aandacht aan het beleid dat de gemeente op dit gebied hanteert, de weerstandscapaciteit, een actualisering van het risicoprofiel ten opzichte van de laatste inventarisatie van de risico's bij de begroting 2018 en de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Ook gaan we gedetailleerd in op de opbouw van de weerstandscapaciteit. Tenslotte wordt een aantal kengetallen, zoals uit de nieuwe BBV voorschriften, opgenomen in deze paragraaf.

2.2 Doelstelling

Het ontwikkelen en uitvoeren van beleid is niet mogelijk zonder risico's aan te gaan. Het is wel noodzakelijk om bewust en verantwoord met de aanwezige risico's om te gaan. Een voldoende groot weerstandsvermogen is van belang om de uitvoering van het vastgestelde beleid te waarborgen. Het kan niet zo zijn dat door tegenvallers de uitvoering van vastgestelde taken niet meer mogelijk is.

2.3 Definities

We kunnen de belangrijkste begrippen, die in deze paragraaf aan de orde komen, als volgt definiëren.

2.3.1 Weerstandscapaciteit

Dit omvat alle middelen, waarover de gemeente kan beschikken om eventuele financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid aangepast hoeft te worden. De weerstandscapaciteit kent een incidenteel en een structureel deel.

2.3.2 Risico's

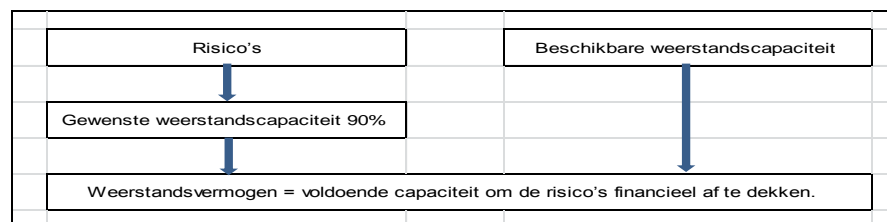
Risico is de onzekerheid, dat zich een gebeurtenis voordoet met positieve of negatieve (financiële) effecten. In het kader van het weerstandsvermogen zijn over het algemeen voornamelijk eventuele negatieve financiële effecten van belang. Een uitzondering daarop zou bijvoorbeeld de mogelijke positieve afronding van de exploitatie van één of meer projecten kunnen zijn.

2.3.3 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de verwachte financiële gevolgen van de benoemde niet op andere wijze gedekte risico's.

2.4 Berekening beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij gewenste weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie tussen beiden wordt in onderstaand figuur weergegeven.

De beschikbare weerstandscapaciteit kan in principe uit vijf elementen bestaan:

- Reserves,
- onbenutte inkomstenbronnen,
- begrotingsruimte ,

- bezuinigingsmogelijkheden,
- de post Onvoorzien.

Van deze elementen vormen de reserves de incidentele weerstandscapaciteit. De overige elementen maken deel uit van de structurele weerstandscapaciteit.

In deze begroting blijven de bezuinigingsmogelijkheden voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit buiten beschouwing.

2.4.1 Reserves

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn de beschikbare reserves van belang. Voor de algemene reserves in Ouder-Amstel zijn dat de algemene dekkingsreserve, de algemene reserve niet vrij besteedbaar en de algemene reserve vrij besteedbaar.

2.4.2 Onbenutte inkomstenbronnen

De onbenutte inkomstenbronnen bestaan voornamelijk uit onbenutte belastingcapaciteit. Er is eigenlijk alleen bij de onroerendezaakbelastingen sprake van onbenutte belastingcapaciteit omdat voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing in Ouder-Amstel wordt uitgegaan van volledige kostendekking en de overige heffingen in de gemeente relatief gering van omvang zijn. Om te bepalen hoe hoog deze onbenutte belastingcapaciteit is, wordt de geraamde opbrengst van de onroerendezaakbelastingen vergeleken met de opbrengst die minimaal gegeneerd zou moeten worden om voor de artikel 12-status in aanmerking te komen. De Financiële Verhoudingswet (Fvw) bepaalt namelijk dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil moeten hebben, om in aanmerking te kunnen komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 van deze wet. De onbenutte belastingcapaciteit is bij begroting 2018 becijferd op ongeveer € 2.653.000.

2.4.3 Begrotingsruimte

Een eventueel positieve meerjarenraming 2018-2021 draagt bij aan de weerstandscapaciteit.

2.4.4 De post Onvoorzien

Omdat er krap wordt gebudgetteerd, is de omvang van de post Onvoorzien bepaald op € 70.000. Dit bedrag is ook opgenomen in de begroting 2018.

Omdat de omvang van deze post in de meerjarenbegroting constant wordt verondersteld, wordt de post Onvoorzien tot de structurele weerstandscapaciteit gerekend.

Op basis van het vorenstaande kunnen de incidentele en de structurele weerstandscapaciteit als volgt worden berekend:

Omschrijving Bedragen * 1.000	Incidenteel	Structureel
Reserves		
Algemene reserves	3.870	
Onbenutte belastingcapaciteit		2.653
Begrotingsruimte		0
Post Onvoorzien		70
Totalen	3.870	2.723

2.5 Risico's

Om het risicoprofiel van Ouder-Amstel te schetsen worden de belangrijkste op dit moment bekende en niet op een of andere wijze gedekte risico's gekwantificeerd. Daarvoor dient te worden aangegeven hoe groot de kans is dat een bepaald risico zich zal voordoen. Tevens dient te worden bepaald hoe groot de financiële gevolgen kunnen zijn, als het risico zich inderdaad voordoet.

De opstelling van een risicoprofiel is een momentopname. Er kunnen in de loop van de tijd nieuwe risico's ontstaan, die nu nog niet in de analyse zijn meegenomen. Daarnaast kunnen risico's in de toekomst anders worden ingeschat.

Bij de beoordeling van risico's zijn twee aspecten van belang: de kans dat een risico zich voordoet en de ernst van de schade als dat het geval is. Dat kan in het volgende overzicht worden samengevat.

Kans op een risico	Financieel gevolg	Benodigde actie
Klein	Klein	Geen
Klein	Groot	Bijzondere aandacht
Groot	Klein	Frequentie verlagen
Groot	Groot	Vermijden

2.5.1 Kleine kans op een kleine schade

Deze risico's kunnen relatief eenvoudig uit de lopende exploitatie worden gedekt. Het instellen van voorzieningen of het afsluiten van een verzekering is in de meeste gevallen niet rendabel.

2.5.2 Kleine kans op een grote schade

Doordat deze risico's met een lage frequentie voorkomen, zijn ze moeilijk te voorspellen. Het is belangrijk voor deze risico's middelen te reserveren teneinde de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen.

2.5.3 Grote kans op een kleine schade

De impact van deze risico's is niet groot. Probleem is echter dat deze risico's zich relatief frequent voordoen. Om het risicoprofiel van de gemeente te verbeteren is het bij deze categorie dan ook zaak de frequentie van deze risico's te verlagen.

2.5.4 Grote kans op een grote schade

Allereerst moet getracht worden deze risico's te vermijden. Risico's uit deze categorie doen zich vrijwel zeker voor en zijn bijna meer een zekerheid dan een risico. Het verdient dan ook aanbeveling deze risico's zo veel mogelijk af te dekken middels het instellen van een voorziening. Dan moet het risico wel goed te kwantificeren zijn, want de omvang van een voorziening moet altijd overeenkomstig de onderliggende verplichting zijn. Deze risico's zijn bijna niet te verzekeren, omdat er waarschijnlijk geen verzekeraar te vinden zal zijn, die het risico wil overnemen tegen een aanvaardbare premie.

2.6 Positieve risico's

Behalve dat risico's de continuïteit van de organisatie bedreigen, is het ook mogelijk dat er door het nemen van risico's kans op winst ontstaat, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van projecten. Ook kunnen zich bijvoorbeeld meevallers met betrekking tot de uitkeringen uit het Gemeentefonds voordoen. Aangezien dergelijke meevallers niet zeker zijn, mogen deze niet meegenomen worden in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

2.7 Kans op het optreden van een risico

Zodra bepaald is waar risico's worden gelopen, moet worden vastgesteld hoe groot de kans is dat de verschillende risico's zich zullen voordoen.

Klasse	Kans	Frequentie	Risico kans
1	Onwaarschijnlijk	< 1 keer per 10	10%
2	Mogelijk	jaar	30%
3	Komt geregeld voor	1 keer per 5-10	50%
4	Waarschijnlijk	jaar	70%
5	Vrijwel zeker	1 keer per 2-5	90%
		jaar	
		1 keer per 1-2	
		jaar	
		>1 keer per jaar	

Omdat de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet slechts globaal aan te geven is, is bij de bepaling van de gemiddelde risicokans gerekend met een variatiebreedte van 20%.

Het financiële gevolg van een risico wordt bepaald door de gemiddelde risicokans te vermenigvuldigen met het maximale risicobedrag. Op die manier wordt het mogelijk een op de actuele risico's gefundeerde vergelijking op te stellen tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. In onderstaand overzicht worden de verschillende risico's met hun financiële impact weergegeven.

Omschrijving risico Bedragen * 1.000	Omvang op 1-1-2018	Klasse	Kans (%)	Incidenteel Ri- sico	Structu- reel Risico
Rampen en calamiteiten	2.500	1	10%	250	
Ruimtelijke projecten	Pm			Gedekt uit reserve ruimtelijke pro- jecten	
Duo+	700				700
Verbonden partijen	100	2	30%	30	
Open eindregelingen	250	2	30%	75	
Bodemverontreiniging	300	2	30%	90	
Bouwleges	Pm	3	50%		Pm
Niet verhaalbare planschades	100	2	30%	30	
Garantiestelling woningbouw lenin- gen	100	1	10%	10	
Garantiestelling leningen sportvere- nigingen	300	2	30%	90	
WMO, jeugd en participatie	100	3	50%		50
Wet Werk en Bijstand (WWB)	225	3	50%		113
Transitie inkoop Jeugd 2018	500	3	50%	250	
Wachtgeld wethouders	Pm			Pm	
Totaal risico's				825	863

Toelichting

Zoals hiervoor aangegeven zijn de risico's voor het laatst geactualiseerd bij de begroting 2018. Een vergelijking met de begroting 2017 (opgesteld medio 2016) is ten aanzien van de risico's hierdoor niet mogelijk. Onderstaand is de toelichting op de actualisatie van de bij begroting 2018 (laatste moment van bijstelling) opgenomen risico's. Immers het gaat in deze paragraaf om welke risico's in de toekomst kunnen voorkomen.

2.8 Rampen en calamiteiten

Wanneer zich in de gemeente een ramp voordoet (bijvoorbeeld wateroverlast, stormschade, epidemieën, vliegtuigongelukken of uitval van nutsvoorzieningen), wordt een groot deel van de kosten door anderen, zoals verzekeringsmaatschappijen en de rijksoverheid, betaald. Dat laat onverlet dat de gemeente zelf

ook te maken krijgt met mogelijk omvangrijke kosten. Hiervoor is een bedrag van maximaal € 2.500.000 aangehouden.

2.9. Risico ruimtelijke projecten

In de paragraaf Grondbeleid/projecten is per project inzage gegeven in de (financiële) stand van zaken. Bij de jaarstukken 2016 en de begrotingskaders 2018 is door de gemeenteraad besloten om de risico's van de projecten af te dekken door middel van een specifieke bestemmingsreserve. Hierdoor is dit risico op pm gezet. Dit risico bestaat vooral uit het risico dat kosten die de gemeente heeft gemaakt en die getoetst zijn aan het besluit ruimtelijke ordening nog niet zijn gedekt, omdat daarvoor nog anterieure overeenkomsten moeten worden gesloten. Daarnaast is er een risico dat door gemeente gemaakte kosten, bij niet doorgaan van met name de kleinere

inbreidingslocaties, ten laste van het resultaat van de gemeente komen.

2.10 Duo+

In de begroting 2019 van Duo+ wordt tot een totaal van risico's gekomen van circa € 2.425.000. Ouder Amstel heeft hierin een aandeel van gemiddeld 30%. Dit betekent dat er een risico is van circa € 700.000. Omdat Duo+ al de kans op voorkomen heeft toegepast, is voor Ouder-Amstel de uitkomst hiervan overgenomen.

De risico's zijn op hoofdlijnen onder te verdelen in een aantal zaken.

1. Extra inhuur kan noodzakelijk zijn om er voor te zorgen dat binnen Duo+ de verder digitalisering en optimalisering verder vorm krijgt waaronder ook ontwikkelingen VTH, omgevingswet ed.
2. Drie gemeentebesturen kunnen in de toekomst verschillende inzichten of belangen hebben die de Duo+-organisatie kunnen beïnvloeden en daarmee effect kunnen hebben op de drie K's.
3. Er zijn geen middelen beschikbaar om de mobiliteit te bevorderen. Hierdoor zijn de meerjarig geraamde efficiency-taakstellingen niet of niet in voldoende mate realiseerbaar.
4. De efficiency wordt wel behaald in percentage, uitgedrukt ten opzichte van de fte's echter niet in euro's omdat het besparingspotentieel vaak in de lagere functies zit.
5. Bovenformatief: In de begroting is vanaf 2019 geen ruimte meer om dit op te vangen.
6. Als achteraf blijkt dat er sprake is van belastingplichtige activiteiten, zijn wij vennootschapsbelasting verschuldigd aan de Belastingdienst
7. De Duo+ gemeenten groeien de komende jaren mede als gevolg van nieuwbouw, nieuw beleid en groei economie. Hierdoor wordt het beroep dat gedaan wordt op Duo+ groter, terwijl dit juist moet krimpen om aan de taakstelling te kunnen voldoen.

8. Om de ontwikkelingen te kunnen blijven volgen en daarmee aan de kwaliteitseisen te kunnen voldoen zijn er mogelijk onvoldoende opleidingsmiddelen aanwezig.
9. De kosten voor langdurig zieken, waarvan een deel al overgekomen vanuit de Duo+ gemeenten, drukken zodanig zwaar op de begroting dat die de middelen voor langdurig ziekteverzuim overschrijden.
10. Specifiek voor SD (FO & BO): Het in kaart brengen van de normtijden van de geleverde producten, wat gepland staat voor 2018, kan mogelijk een discrepantie opleveren tussen de tijd, kwaliteit en de toegekende formatie in relatie tot de beoogde maatschappelijke effecten vanuit de Duo+ gemeenten.
11. Bijstelling van het ambitieniveau of onverwachte externe ontwikkelingen kunnen nopen tot een herijking van de begroting. Bijvoorbeeld omdat er opeens zwaar moet worden ingezet op een thema dat tot dan toe als relatief onbelangrijk werd gezien.
12. Door het ontbreken van een solide investeringsbegroting is er gebrekkig inzicht in de benodigde investeringen met betrekking tot hardware (werkplek, server, netwerk en telefonie).

2.11 Verbonden partijen

De gemeente neemt deel in een aantal verbonden partijen. Welke dat zijn, wordt aangegeven in de paragraaf Verbonden partijen. Over het algemeen is het risico van dergelijke deelnemingen beperkt. In verband met de mogelijkheid dat de gemeente op enig moment zal worden aangesproken om haar aandeel te leveren in een verlies van een gemeenschappelijke regeling, is in deze inventarisatie een bedrag van € 100.000 opgenomen.

2.12 Open einderegelingen

Incidentele grote uitgaven kunnen vanzelfsprekend leiden tot overschrijding van het in de begroting opgenomen budget. Met

name bij de kosten van woningaanpassingen zou dat om relatief grote bedragen kunnen gaan. Voor de berekening van het weerstandsvermogen gaan wij er vanuit dat er eens in vijf jaar sprake zou kunnen zijn van een overschrijding van het beschikbare budget.

2.13 Bodemverontreiniging

Gevalen van bodemverontreiniging laten zich moeilijk voorspellen. Als dergelijke gevallen zich voordoen, dan wordt van de gemeente een bijdrage in de noodzakelijke saneringskosten verwacht. Wij schatten in dat een dergelijke verontreiniging niet meer dan eens in de vijf à tien jaar voorkomt en dat de door de gemeente te betalen bijdrage in de saneringskosten dan ten hoogste € 300.000 zal bedragen.

2.14 Bouwleges

De raming voor de bouwleges is gebaseerd op de best mogelijke prognose van het bouwvolume over de jaren. Dit zijn gegevens die met de nodige voorzichtigheid behandeld moeten worden. De voortgang van deze projecten is afhankelijk van derden en moeilijk te voorspellen of te beheersen. De mogelijkheid bestaat dat in enig jaar minder ontvangen zal worden dan het voor dat jaar geraamde bedrag. Omdat na aanpassing van de begroting het risico beduidend lager is, is het risico vooralsnog op pm gesteld.

2.15 Niet verhaalbare planschades

Met enige regelmaat worden gemeenten geconfronteerd met claims inzake ontstane planschade. Voor zover een gemeente de ontstane schadevergoedingen niet kan verhalen ten laste van een project, zullen deze kosten voor eigen rekening genomen moeten worden. Voor dit risico is een bedrag van € 100.000 aangehouden.

2.16 Garantstelling leningen woningbouw

De gemeente heeft in het verleden gemeentegaranties verstrekt aan de woningbouwvereniging en toegelaten instellingen. De daaraan verbonden verplichtingen voor de woningbouwvereniging zijn circa vijftien jaar geleden overgenomen door de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (W.S.W.) en de stichting Waarborgfonds Eigen woningen (W.E.W.). De gemeente heeft, samen met het Rijk, daardoor alleen nog een achtervangfunctie, als één van deze stichtingen in financiële problemen zou komen. De kans, dat dit gebeurt en dat de gemeente met financiële aanspraken te maken krijgt, is door het feit dat een aantal woningbouwcorporaties in financiële problemen is gekomen (onder andere Vestia), weliswaar iets toegenomen, maar toch nog altijd relatief klein. Daarom is dit risico ingedeeld in klasse 1.

2.17 Garantstelling leningen sportverenigingen

De gemeente heeft gemeentegaranties verstrekt aan sportverenigingen. Deze garanties zijn verleend samen met hypothecaire garantstelling. De gemeente heeft daarmee een grotere zekerheid als één van de verenigingen in financiële problemen zou komen. De kans, dat dit gebeurt en dat de gemeente met financiële aanspraken te maken krijgt, is aanwezig.

2.18 Wmo, jeugd en participatie

In de meerjarenbegroting 2018-2021 zijn de budgetten voor Wmo en jeugd bijgesteld op basis van ervaringscijfers over 2015 en 2016 en prognoses voor 2017. Het risico dat de gemeente nog loopt zijn onverwachte extra kosten binnen de jeugdzorg. Dit wordt ingeschat op € 100.000 en een percentage van 50%.

2.19 Wet Werk en Bijstand (WWB)

De gemeente is risicodragend bij overschrijdingen van het budget. Dit risico bedraagt 10% van het ontvangen budget en moet worden opgevangen binnen de begroting van de gemeente. Bij overschrijdingen met meer dan 10%, die buiten de

schuld van de gemeente zijn opgetreden, kan een beroep worden gedaan op een extra uitkering. Het gecalculeerde budget 2017 voor het inkomensdeel bedraagt voorlopig € 2.250.000. Het maximale eigen risico voor de gemeente in dat jaar bedraagt daarom € 225.000. Hierbij gaan wij ervan uit dat een tekort, boven de genoemde 10%, aangevuld wordt door het Rijk, binnen de bestaande regeling voor het aanvragen van extra middelen.

2.20 Transitie inkoop Jeugd

Met ingang van 2018 is het jeugdhulpstelsel in de regio's Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland vernieuwd. Dit heeft tot doel om meer vanuit de ondersteuningsbehoefte van het gezin te werken, in plaats van vanuit het aanbod van instellingen. Momenteel bestaan er per jeugdige soms meerdere producten naast elkaar, regelmatig ook bij meerdere aanbieders tegelijk. Hierdoor zijn verantwoordelijkheden niet altijd helder wat ten koste gaat van de doeltreffendheid en doelmatigheid van jeugdhulptrajecten.

In het vernieuwde stelsel is per jeugdige één hoofdaannemer verantwoordelijk voor het te behalen resultaat en om dit resultaat te behalen kunnen onderaannemers worden ingezet. De trajecten worden middels integrale tarieven bekostigd en worden (op termijn) afhankelijk van het behaalde resultaat, waarbij op herstel gerichte trajecten bij de start van het traject voor 70% worden betaald en de resterende 30% aan het einde van het traject. Aan deze vernieuwing zitten significante risico's vast.

2.21 Wachtgeld wethouders

In maart 2018 hebben gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Onbekend is hoe de nieuwe samenstelling het college zal zijn. Als een wethouder niet terugkeert in het nieuwe college, zal een voorziening gevormd moeten worden voor de wachtgeldverplichting. Per wethouder kan dit oplopen tot € 125.000. Dit risico kan niet gekwantificeerd worden.

2.22 Beoordeling weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient de beschikbare weerstandscapaciteit te worden afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat er bijna nooit sprake is van het gelijktijdig optreden van alle risico's achten wij een gemiddeld dekkingspercentage van 90% voldoende.

2.23 Structurele risico's en weerstandscapaciteit

De structurele risico's worden bij het berekenen van de ratio van het weerstandsvermogen omgerekend naar een eenmalig bedrag. Hiervoor wordt conform de werkwijze van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) een factor gehanteerd van 2,5. Dit wil zeggen dat de structurele risicoposten voor 2,5 maal hun waarde meetellen. Vanzelfsprekend wordt ook de structurele weerstandscapaciteit met een factor 2,5 vermenigvuldigd om de juiste berekening te maken. De ratio weerstandsvermogen wordt hiermee als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (incidenteel en structureel} \times 2,5)}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (=uitkomst risico-analyse)}}$$

Weerstandscapaciteit	Benodigd	Beschikbaar	Ratio
bij incidentele risico's	825	3.870	
bij structurele risico's (*2,5)	2.158	6.808	
Subtotaal	2.983		
Kans op gelijktijdig voorkomen van risico	90%		
Totaal weerstandscapaciteit	2.684	10.678	3,98

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, maken wij gebruik van onderstaande waarderingstabel, die in samenwerking tussen de Universiteit Twente en het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) is opgesteld.

Ratio weerstandsvermogen	Waardering weerstandsvermogen
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Slecht

Getuige de waarderingstabel is de ratio incidentele weerstandsvermogen van onze gemeente ruim voldoende. Het structurele weerstandsvermogen is ten opzichte van de begroting 2018 gedaald.

2.24 Financiële kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door Provinciale Staten en de raad op de financiële positie van de gemeente. Daarnaast bestaat onder raadsleden behoefte aan inzicht in de financiële sturingsruimte en financiële positie. In de afgelopen jaren zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd met als doel de horizontale verantwoording en het verticale toezicht te versterken door de financiële informatie inzichtelijker en transparanter te maken. Recent signaleerde de Adviescommissie Vernieuwing BBV, dat de financiële informatie die de raad krijgt nog altijd technisch en complex is. De commissie doet in dat kader meerdere aanbevelingen waaronder het voorschrijven van een set van specifieke kengetallen in het BBV.

Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Daarmee wordt beoogd de raad

in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeente. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in zijn beoordeling van de financiële positie moet betrekken om een verantwoord oordeel te kunnen geven. Zij leveren daarmee ook een bijdrage aan hun kaderstellende en controlerende rol.

2.24.1 Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen, die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en die kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat deze paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. De genoemde kengetallen en de plaats in de begroting helpen de raadsleden bij het verkrijgen van verantwoord inzicht in – en het beoordelen van de financiële positie.

Hoe de kengetallen in relatie tot de financiële positie moeten worden beoordeeld is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces van de betrokken gemeente. Met het oog daarop wordt voorgeschreven dat het college van burgemeester en wethouders in de begroting en jaarrekening een beoordeling geeft van de kengetallen in hun onderlinge verhouding in relatie tot de financiële positie. Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belas-

tingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd

voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Financiële Kengetallen jaarrekening 2016	Niet vol- doende	Ma- tig	Vol- doende
Netto Schuldquote (excl. verstrekte leningen)			
Netto Schuldquote (incl. verstrekte leningen)			
Solvabiliteitsratio			
Grondexploitatie			
Structurele Exploitatieruimte			
Belastingcapaciteit meerper- soonshuishoudens ten op- zichte landelijk gemiddelde			
OZB Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens ten opzichte van artikel 12 norm			

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt.

2.25 Netto schuldquote en netto schuldquote

gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De volgende tabel geeft inzicht in de druk van rentelasten en aflossingen op de gemeentelijke exploitatie.

Netto Schuldquote in %	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
excl. verstrekte lenin- gen	-33	-31	-32
incl. verstrekte lenin- gen	-33	-30	-32

Mede omdat Ouder-Amstel geen vaste schulden heeft en ook geen leningen doorgeleend heeft, zijn de exploitatiebaten en de financiële bezittingen ruim voldoende om alle financiële schulden en verplichtingen te voldoen. Dit komt tot uiting in het negatieve kengetal. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (< 100%) dit als voldoende kan worden bestempeld tussen 100% en 130% als matig en boven 130% als onvoldoende.

2.26 Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente. De solvabiliteitsratio drukt immers het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Ratio in %	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Solvabiliteit Ouder-Amstel	61	61	63

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld.

2.27 Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Als gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject, hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost, wanneer het project wordt uitgevoerd. Met de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten

opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

Ratio in %	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Grondexploitatie Ouder-Amstel	-3	1	-2

Een norm bepalen voor dit kengetal is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw en/of m2 bedrijventerrein. Het is van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag zal zijn. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog terugverdiend te worden. Wij stellen voor om in Ouder-Amstel een maximale norm van 10% te hanteren.

2.27.1 Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat de structurele baten en structurele lasten worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De kengetallen moeten daarbij in samenhang worden bezien. Wanneer bijvoorbeeld de grondexploitatie niet bijdraagt om de

schuldpositie te verminderen en de structurele exploitatieruimte negatief is, geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.

Ratio in %	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Structurele exploitatieruimte	-14,32	-3,41	-5,07

In het financieel toezicht wordt de begroting van een gemeente langs de lat gelegd die geldt voor artikel 12-gemeenten. Voor het bedrag voor onvoorzien bij artikel 12-gemeenten wordt uitgegaan van de vuistregel, die ook de Commissie BBV acceptabel vindt. Die vuistregel is 0,6% van de som van de uitkering Gemeentefonds (algemene uitkering (AU) plus integratie- en decentralisatie-uitkeringen) en de ozb-capaciteit.

Een gemeente zou in de begroting dit bedrag aan ruimte moeten ramen om structurele tegenvallers op te kunnen vangen. Wij zetten de structurele ratio af tegen de genoemde 0,6%.

De normering is dan:

Voldoende	Structureel ratio > 0,6%
Matig	Structureel ratio tussen 0% en 0,6%
Onvoldoende	Structureel ratio < 0%

De structurele exploitatieruimte is dan ook als onvoldoende aan te merken.

2.28 Belastingcapaciteit

De OZB is voor gemeenten de belangrijkste eigen belastinginkomstenbron. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Op voorstel van de stuurgroep, die naar aanleiding van het advies door de Commissie vernieuwing BBV is ingesteld, is ervoor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven, omdat over het algemeen geen maximum is gesteld aan belastingtarieven. Daarnaast geeft een gemiddelde meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer het gerelateerd wordt aan een maximaal te heffen tarief.

Deze gemiddelden worden ook onderling door gemeenten gebruikt om lasten te vergelijken. Ook is er vanuit de praktijk behoefte bij gemeenten en andere belanghebbenden om inzicht te hebben in de lokale tarieven van omliggende gemeenten. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Bij de beoordeling van de kengetallen die moet worden opgenomen, kan worden vermeld welke ruimte er is ten opzichte van het maximaal te heffen tarief. De mate waarbij een tegenvaller kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. Als een gemeente te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

2.28.1 Landelijke Normering

Belastingcapaciteit Meerpersoonshuishoudens	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Totaal woonlasten gezin	€ 738	€ 730	€ 742
Gemiddelde woonlasten landelijk (vorig jaar)	€ 716	€ 726	€ 726
Woonlasten in % landelijk	103%	101%	102%

Er is geen landelijke normering bekend. Wij stellen voor om als referentie norm 100% te hanteren. Voor Ouder-Amstel is de beoordeling:

Voldoende	Structureel ratio < 100 %
Matig	Structureel ratio tussen 100% en 110%
Onvoldoende	Structureel ratio > 110%

De woonlasten in Ouder-Amstel zijn voor deze norm als matig te classificeren.

Een belangrijk onderdeel van de woonlasten is de OZB. Doordat de gemiddelde WOZ-waarde woningen in Ouder-Amstel hoger is dan het landelijke gemiddelde heeft dit een negatieve invloed op deze ratio.

2.28.2 Onbenutte OZB capaciteit woningen

De onbenutte inkomstenbronnen bestaan voornamelijk uit onbenutte belastingcapaciteit. Er is eigenlijk alleen bij de onroerendezaakbelastingen sprake van onbenutte belastingcapaciteit, omdat voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing in Ouder-Amstel wordt uitgegaan van volledige kostendeckering en de overige heffingen in de gemeente relatief gering van omvang zijn. Om te bepalen hoe hoog deze onbenutte belastingcapaciteit voor woningen is, wordt de geraamde opbrengst van de onroerendezaakbelastingen woningen vergeleken met de opbrengst die minimaal gegenereerd zou moeten worden om voor de artikel 12-status in aanmerking te komen.

Dit percentage is voor het jaar 2018 vastgesteld op 0,1952 %.

Opvallend is het verschil tussen de landelijke normering en de artikel 12-normering. In de artikel 12-normering wordt 0,1952% als OZB-percentage opgenomen. Voor Ouder-Amstel is het tarief voor 2018 0,0752%. Het verschil van 0,12% geeft dan ook de onbenutte belastingcapaciteit woningen weer. Als we dit percentage toepassen op de WOZ-waarde van woningen in de gemeente en de uitkomst daarvan vervolgens vergelijken met de in de begroting geraamde opbrengst in 2018, levert dat op dat de gemeente nog een onbenutte belastingcapaciteit woningen heeft van € 2.653.000.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Ouder-Amstel heeft een oppervlakte van 26,15 km² en kent de nodige kapitaalgoederen ten behoeve van de infrastructuur en de gebouwen. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt in deze paragraaf aandacht besteed aan het onderhoud van de kapitaalgoederen wegen, water, riolering, plantsoenen, openbare verlichting, kunstwerken en gebouwen.

Het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt in het algemeen planmatig uitgevoerd, aan de hand van een specifiek beheerplan. In deze beheerplannen is tevens omschreven welke werken in het kader van het groot onderhoud moeten worden uitgevoerd. Door het onderhoud planmatig uit te voeren ontstaat er geen achterstallig onderhoud.

Het beleid voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen is vastgelegd in de volgende beheerprogramma's:

Beheerprogramma	Jaar van vaststelling
Onderhoudsplan Wegen 2010-2016	2009
Gemeentelijk Rioleringsplan 2011-2015	2011
Beheerplan openbare verlichting 2009-2016	2008
Beheer- en onderhoudsplan kunstwerken 2015-2024	2015
Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen 2013-2018	2013
Integraal Beheer Openbare Ruimte	2012

In de beheerprogramma's is omschreven welke werken in het kader van het groot onderhoud worden uitgevoerd. Door het onderhoud planmatig uit te voeren ontstaat er geen achterstallig onderhoud. In het kader van harmonisatie in verband met de Duo+-samenwerking is gewacht met opstellen van nieuwe beheerplannen tot de organisatie staat. Door de invoering van een nieuw beheersysteem heeft de actualisatie van de beheerplannen vertraging opgelopen. Het beheer is afgelopen jaar uitgevoerd aan de hand van technische inspecties en de kaders binnen de verlopen beheerplannen.

Totaaloverzicht uitgaven 2017 (exclusief eigen kosten gemeente)

Alle kosten voor het uitvoeren van de werkzaamheden zijn gebaseerd op voornoemde beheerplannen.

Omschrijving Bedragen * 1.000	2017 Be- groot	2017 Werke- lijk	Ver- schil
Wegen	593	270	323
Water	0	0	0
Riolering	351	356	-5
Plantsoenen en sportterreinen	481	486	-5
Openbare verlichting	177	106	71
Bruggen en viaducten	81	55	26
Gebouwen, inclusief schoolgebouwen	240	204	36

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

In het door de gemeenteraad vastgestelde IBOR-plan is aan de hand van beelden een afweging gemaakt tussen de gewenste kwaliteit en het beschikbare budget. Hierbij is gekozen voor de basiskwaliteit 'Heel en Veilig'. Op een aantal subonderdelen (straatmeubilair, bermen, bosplantsoen) is een lagere kwaliteit vastgesteld om met het huidige budget het onderhoud uit te kunnen voeren. Het beeldkwaliteitsplan is voornamelijk van toepassing op dagelijks onderhoud waarmee de bestrating en het groen op niveau gehouden wordt.

Wegen

Wettelijk kader

Op grond van de Wegenwet hebben gemeentelijke overheden, waterschappen en provincies, in hun hoedanigheid van wegbeheerder, de zorgplicht voor de wegverharding. Een belangrijk keurmerk voor de kwaliteit van wegen is de CROW (oorspronkelijk een afkorting van Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegbouw en de Verkeerstechniek).

Beleidskader

Meerjarenplanning/begroting

Voor de periode 2015-2019 is een meerjarenplanning opgesteld. Daarin is ook een minder gedetailleerde planning voor de periode 2020-2024 opgenomen.

Achterstallig onderhoud

Er is wat de wegen betreft geen sprake van achterstallig onderhoud.

Verantwoording financiële consequenties in de begroting

In de begroting 2017 zijn ten behoeve van het wegenonderhoud de volgende bedragen opgenomen:

Omschrijving Bedragen * 1.000	2017 Be- groot	2017 Wer- kelijk	Ver- schil
Groot onderhoud	410	123	287
Klein onderhoud	80	84	-4
Overige kosten	15	8	5
Investerings / reconstructies	38	54	-17

Het groot onderhoud in de De Ronde Hoep is door plannen van Waternet, voor een dijkverzwaring, uitgesteld naar het vierde kwartaal 2018. Ook het grootonderhoud aan de Azaleahof is uitgesteld in verband met nog onbekende renovatiewerkzaamheden aan woningen van Eigen Haard. Het uitstellen van de werkzaamheden heeft geen invloed op de Reserve Wegen.

Water

Het waterschap AGV baggert de bij het waterschap in beheer zijnde watergangen in de gemeente Ouder-Amstel. Conform de Waterwet is de eigenaar van een oever verplicht om verspreidbare baggerspecie te ontvangen en indien nodig, af te voeren. In 2017 zijn er geen baggerwerkzaamheden in Ouder-Amstel uitgevoerd.

Riolering

Wettelijk kader

- Wet Milieubeheer
- Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken
- Waterwet

Beleidskader Gemeentelijk rioleringsplan

De gemeente is volgens de Wet Milieubeheer verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen. Het huidige GRP 2011-2015 werd in 2016 verlengd tot 2017. In het GRP worden tevens de te verwachte investeringen aangegeven.

Beheerprogramma

In afwachting van de conversie van de beheergegevens naar het nieuwe beheersysteem zijn de gegevens te raadplegen met een GIS applicatie.

Achterstallig onderhoud

Er is wat de riolering betreft geen sprake van achterstallig onderhoud.

Verantwoording financiële consequenties in de begroting

In de begroting 2017 zijn op grond van het Rioolbeheerplan 2010-2015 de volgende bedragen opgenomen:

Werkzaamheden Bedragen * 1.000	2017 Begroot	2017 Werkelijk	Verschil
Vervanging schakelkasten	215	220	-5
Onderhoud en schoonhouden riolen	66	61	5
Onderhoud en reparaties pompen en gemalen	70	75	-5

De ambities en uitgangspunten voor het GRP 2018-2022 zijn in december besproken in de commissie Ruimte. Het GRP wordt medio 2018 ter goedkeuring aangeboden aan de raad. Werkzaamheden Holendrechteweg, Hogereinde-Noord en Rondehoep West zijn 90% gereed. Het onderzoek naar foutaansluitingen industrieterrein Molenkade is afgerond. Werkzaamheden Benning zijn uitgesteld omdat er aanvullend onderzoek moet worden uitgevoerd naar zettingen.

Plantsoenen

Wettelijk kader

- Flora- en faunawet

Beleidskader Beheerprogramma

Aan de hand van de gegevens uit de GIS applicatie en de vastgestelde kwaliteitsnormen volgens het IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte), wordt het openbaar groen door Tomingroep BV onderhouden op beeldkwaliteitsniveau B volgens de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte van de CROW. Het onderhoud aan bomen in de openbare ruimte geschiedt in eigen beheer.

Achterstallig onderhoud

Er is wat de groenvoorziening betreft op enkele plekken sprake van verouderde beplanting in plantsoenen. Deze plekken worden wijkgericht vanuit het woninggroenproject weer vernieuwd, waarbij het merendeel inmiddels is uitgevoerd.

Verantwoording financiële consequenties in de begroting

In de begroting zijn voor de plantsoenen de volgende bedragen opgenomen:

Werkzaamheden Bedragen * 1.000	2017 Be- groot	2017 Wer- kelijk	Ver- schil
Plantsoenonderhoud	372	383	-11
Klein onderhoud plantsoenen	47	43	4
Klein onderhoud sportterrein Wethouder Koolhaasweg	46	37	9
Klein onderhoud sportterrein De Hoop	16	23	-7

In 2017 is aandacht besteed aan de uitgifte van de reststukjes woninggroen.

Openbare verlichting

Wettelijk kader

Er is met betrekking tot de openbare verlichting geen wettelijk kader. Wel zijn er richtlijnen en normbladen van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV) en Agentschap NL, die verlichtingsniveau en lichtkleur koppelen aan veiligheid en duurzaamheid. Met ingang van september 2011 is de aangepaste norm ROVL-2011 in werking getreden.

In het normblad is opgenomen, waaraan de openbare verlichting binnen de bebouwde kom minimaal moet voldoen.

Beleidskader

In 2015 is het beheerplan Openbare verlichting opgesteld. Hierin wordt aangehaakt in de ontwikkelingen in de openbare ruimte en de integraal uitgevoerde projecten. Tevens is er visie gegeven op het verder uitrollen van de LED verlichting binnen de gemeente.

Beheerprogramma

Doordat het beheersysteem nog niet geïmplementeerd is in 2017, werd de data bijgehouden met een gisapplicatie. In 2018 wordt een geactualiseerd Beheerplan voor de Openbare Verlichting opgeleverd.

Achterstallig onderhoud

Er is wat de openbare verlichting betreft geen sprake van achterstallig onderhoud.

Verantwoording financiële consequenties in de begroting

In de begroting 2017 zijn op grond van het beheerplan Openbare verlichting 2009-2015 de volgende bedragen opgenomen:

Werkzaamheden Bedragen * 1.000	2017 Be- groot	2017 Werke- lijk	Ver- schil
Groot onderhoud	85	31	54
Klein onderhoud (inclusief vervangen lampen)	50	38	12
Vervanging lampen	42	37	5

In 2017 zijn geen integrale projecten uitgevoerd waarbinnen armaturen zijn vervangen. Er een restantbudget ontstaan door uitstel van het project "Azaleahof". In 2017 is Ledverlichting in Duivendrecht bij de busbaan, de Rijksstraatweg en omliggende straten geplaatst. Hier zijn 96 conventionele armaturen vervangen door Led. Hierdoor kunnen we de sociale - en verkeersveiligheid beter waarborgen.

Bruggen en viaducten

Wettelijk kader

Op grond van de Wegenwet hebben gemeentelijke overheden, waterschappen en provincies in hun hoedanigheid van wegbeheerder, de zorgplicht voor de wegverharding en voor de kwaliteit van bruggen en viaducten. Een belangrijk keurmerk voor de kwaliteit van wegen, bruggen en viaducten is de CROW.

Beleidskader Beheerprogramma

In 2017 is het beheer- en onderhoudsplan kunstwerken 2018-2027 opgesteld. Vanuit het wettelijk kader zijn wij als gemeente verplicht alle maatregelen te treffen, die veilig gebruik van kunstwerken garanderen.

Verantwoording financiële consequenties in de begroting

Werkzaamheden Bedragen * 1.000	2017 Be- groot	2017 Wer- kelijk	Ver- schil
Diverse werkzaamheden onderhoud	81	55	26

Om het veilig gebruik van kunstwerken te garanderen en om achterstallig onderhoud te voorkomen zijn de jaarlijkse reguliere onderhoudswerkzaamheden aan de in de gemeente aanwezige kunstwerken uitgevoerd. Tevens is het onderhoudscontract ten voor de Jan Benninghbrug opnieuw aanbesteed, inclusief de elektrotechnische installaties. Het onderhoud aan de bruggen is in afwachting van de inspectie alleen uitgevoerd als het urgent was, waardoor er minder uitgegeven is.

Gemeentelijke gebouwen Wettelijk kader

Voor het onderhoud aan de gemeentelijk gebouwen bestaat geen wettelijk kader.

Beleidskader

Wat de gemeentelijke gebouwen betreft beperkt het beleidskader zich tot het in 2010 vastgestelde onderhoudsplan 2011-2019.

Achterstallig onderhoud

Ten aanzien van de gemeentelijke gebouwen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Verantwoording financiële consequenties in de begroting

In de begroting 2017 zijn op grond van het Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen 2011-2019 de volgende bedragen opgenomen:

Werkzaamheden Bedragen * 1.000	2017 Be- groot	2017 Wer- kelijk	Ver- schil
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	70	41	29
Regulier onderhoud gemeentelijke gebouwen	170	163	7

In 2017 zijn in de Bindelwijk onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Dit betreft schilderwerk en het aanpassen van de legionella spoelinstallatie. In het gemeentehuis is de verlichting op kantoorniveau vervangen voor Ledverlichting en heeft er voor alle objecten een inspectie- en inventarisatie conform de NEN2767 plaatsgevonden. Uit de inspecties van dit jaar bleek dat schilderwerk van de KDV Polderweg niet nodig te zijn.

Paragraaf 4 Financiering

2.4.1 Algemeen

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) zijn de algemene voorschriften voor het financieringsgedrag van gemeenten opgenomen. De belangrijkste uitgangspunten zijn het bevorderen van een solide financiering, het verzekeren van de kredietwaardigheid en het beheersen van de renterisico's. De voorschriften in de Wet Fido hebben betrekking op het aantrekken en uitzetten van gelden en op het beheer van de treasury.

De beleidsmatige uitgangspunten van de financieringsfunctie zijn vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Ouder-Amstel en het Financieringsstatuut. In de Financiële verordening heeft uw raad de belangrijkste kaders aangegeven voor de uitoefening van de financieringsfuncties.

Op grond van de Wet Fido zijn gemeenten verplicht zowel in de begroting als in het jaarverslag een financieringsparagraaf op te nemen. Ook in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt een dergelijke financieringsparagraaf voorgeschreven. De paragraaf Financiering in de begroting geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie aan voor de komende jaren en met name voor het eerstvolgende jaar.

In de jaarrekening worden de resultaten van de beleidsvoornemens weergegeven.

2.4.2 Rentervisie

De rente is nog steeds extreem laag als gevolg van het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Tegen heel goedkope voorwaarden kunnen banken geld lenen bij de ECB, om met dat geld goedkope kredieten te kunnen verschaffen aan bedrijven en consumenten. Hiermee wordt getracht de inflatie aan te wakkeren. Voor Ouder-Amstel heeft dit een negatief effect, immers de rente die vergoed wordt op de uitstaande middelen is hierdoor nagenoeg nihil. Dit mede in relatie tot het schatkistbankieren. Het schatkistbankieren is per 1 januari 2014 ingevoerd, vanaf dat moment kunnen de overtollige liquide middelen niet meer bij commerciële banken worden uitgezet. Deze moeten bij het Rijk worden gedeponerd (tegen een minimale rentevergoeding).

2.4.3 Risicobeheer

Met betrekking tot het risicobeheer geldt dat het uitzetten van middelen is toegestaan als "schatkistbankieren". In het kader van het risicobeheer is een viertal risico's te onderscheiden, te weten: renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico en koersrisico.

a. Renterisico

Bij de toerekening van rente door middel van kapitaallasten wordt uitgegaan van een gemiddelde rekenrente, de zogenaamde omslagrente. Deze omslagrente wordt berekend aan de hand van de rente van geldleningen, de rente van eigen financieringsmiddelen en het totaal van het geïnvesteerde vermogen. Aangezien momenteel geen gebruik gemaakt wordt van geldleningen, beperkt de berekening in de rekening 2017 zich tot de laatstgenoemde categorieën. Voor de jaarrekening vindt geen herberekening plaats van de omslagrente: het in de begroting gehanteerde rentepercentage wordt toegepast. Door de hantering van dit voor-calculatorisch rentepercentage ontstaat een calculatieverschil dat via het saldo kostenplaats kapitaallasten wordt verantwoord.

In 2017 is er dus geen sprake geweest van enig renterisico door een langlopende schuldpositie. De in de Wet Fido vastgelegde renterisiconorm, die dient ter beperking van het renterisico uit hoofde van renteaanpassingen bij de herfinanciering van leningen (relevant bij een schuld van minimaal € 2.500.000), speelt in Ouder-Amstel geen rol. Omdat er in Ouder-Amstel ook geen sprake is van vlottende schuld, heeft de gemeente evenmin te maken gehad met de verplichtingen uit hoofde van de kasgeldlimiet.

b. Kredietrisico

Kredietrisico's bij het uitzetten van een overschot aan liquide middelen zijn met invoering van het verplichte schatkistbankieren niet meer aan de orde.

De gemeente heeft in het verleden gemeentegaranties verstrekt aan de woningstichting Ouder-Amstel (nu Eigen Haard), de exploitant van verzorgingshuizen (Woonzorg Nederland) en particulieren. De daaraan verbonden verplichtingen zijn overgenomen door de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (instellingen) en door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (particulieren). De gemeente heeft slechts een achtervangfunctie op het moment dat één van deze stichtingen in financiële problemen komt. Verder staat de gemeente (gedeeltelijk) borg voor een beperkt aantal geldleningen van lokale sportverenigingen. Hierop is een beperkt risico, omdat de geldgever extra zekerheid heeft geëist. In de toelichting op de balans treft u een overzicht aan van alle gewaarborgde geldleningen.

c. Liquiditeitsrisico

Voor het beheersen van de liquiditeitsrisico's worden met enige regelmaat beperkte liquiditeitsprognoses opgesteld. Deze prognoses worden onder andere gebruikt om tussentijds te kunnen bepalen in hoeverre de in de begroting geraamde rentebaten aanpassing behoeft. Door de invoering van schatkistbankieren en de lage rentevergoeding is het belang hiervan aanzienlijk beperkt.

d. Koersrisico

Koersrisico's bij beleggingen in aandelen worden op grond van de Wet Fido beperkt, omdat uitzettingen in de vorm van aandelen niet zijn toegestaan. Alleen deelnemen in ondernemingen uit hoofde van de publieke taak is geoorloofd. Ouder-Amstel is, samen met de meeste andere gemeenten, aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten. Koersrisico's zijn hierbij niet aan de orde.

2.4.4 Gemeentefinanciering

De gemeente hanteert het systeem van integrale financiering. Dat wil zeggen dat er geen direct verband bestaat tussen individuele investeringen en de financiering daarvan. De totale rentelasten van de gemeente worden omgeslagen over alle investeringen met behulp van de zogenaamde renteomslag. Alle gemeentelijke activiteiten worden volledig met eigen middelen gefinancierd.

	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017
Algemene reserves	8.959.000	7.201.000	3.870.000
Overige reserves	15.654.000	14.477.000	15.600.000
Voorzieningen	5.316.000	6.337.000	8.733.000
Beschikbare financieringsmiddelen	29.929.000 0	28.015.000 0	28.203.000 0
Boekwaarde Activa	20.008.000	22.932.000	22.646.000
Financieringssaldo	9.921.000	7.988.000	5.557.000

2.4.5 Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is al vele jaren de huisbankier van de gemeente. Alle geldstromen tussen het Rijk en de gemeenten lopen via de BNG en een rekening bij deze bank is derhalve min of meer noodzakelijk. Daarnaast beschikt de gemeente over een rekening bij de Rabobank.

2.4.6 Kasbeheer

Het kasbeheer omvat het beheer van de geldstromen en de daaruit voortvloeiende saldi. Op de lopende rekening wordt het saldo aangehouden voor het dagelijkse betalingsverkeer. Vanaf 2014 maakt het schatkistbankieren onderdeel uit van het kasbeheer.

2.4.7 Schatkistbankieren

In principe moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden. Er is echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor Ouder-Amstel is dat € 250.000. Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2017 hebben geen overschrijdingen plaats gevonden van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2017 is geweest.

2.4.8 Administratieve organisatie en informatievoorziening

Voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie moeten de administratieve organisatie en informatievoorziening goed geregeld zijn.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar		2017	
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	197	203	162	160
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	53	47	88	90
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	31.780			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	31.780			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	17.772	18.440	14.923	14.696
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	197	203	162	160

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

2.5.1 Algemeen

Duo+ zorg voor de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken. Ook in 2017 is de bedrijfsvoering erop gericht om de organisatie van Duo+ in relatie tot de organisatie van Ouder-Amstel goed neer te zetten. Hierbij worden de administratieve en overige beheersprocessen doorgelicht om deze zo efficiënt en doelmatig mogelijk vorm te geven.

2.5.3 Doelmatigheid/doeltreffendheid 213a Gemeentewet

Volgens de in 2003 door de raad vastgestelde "Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Ouder-Amstel", meldt het college jaarlijks in deze paragraaf welke onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid zijn uitgevoerd.

In 2017 heeft de focus gelegen op de ontwikkelingen binnen Duo+. In de uitvoeringsorganisatie wordt veel aandacht besteed aan het opnieuw inrichten van de werkprocessen, waar mogelijk geharmoniseerd. Voor een aantal is een organisatieonderdelen is hiertoe allereerst een nieuw ICT-programma aanbesteed.

Financiële beleidsstukken

In de vergadering van oktober 2017 heeft de raad ingestemd met de Financiële verordening Ouder-Amstel 2017 en de Nota's Reserves en voorzieningen 2017, Activabeleid 2017 en Verbonden partijen. Daarmee heeft Ouder-Amstel weer een actuele set van de belangrijkste financiële beleidsstukken.

Samenwerking Duo+

Koers en richting

In het afgelopen jaar heeft het scherper stellen van de koers, het uitbreiden van de stuurmogelijkheden op de organisatie van Duo+ (en daarmee de deelnemende gemeenten) en het op orde krijgen van de basis centraal gestaan. Ook heeft het beter inregelen van de planning en control cyclus een hoge prioriteit gehad evenals het sterker positioneren van de HRM-functie in de organisatie. In dat kader heeft het project "talent management" een hoge prioriteit en

wordt het op termijn gezien als een belangrijk thema voor de verdere ontwikkeling van de organisatie. Ook de deelnemende gemeenten gaan hiervan profijt hebben.

Het bedrijfsplan 'Daadkrachtig en Dichtbij' van Duo+ is door het bestuurlijk besluitvormingsproces in o.a. drie gemeenten geleid. Vooruitlopend op de besluitvorming was er in het eerste kwartaal al een start gemaakt met de implementatie van onderdelen van het bedrijfsplan. In het tweede en derde kwartaal is daarmee doorgegaan. Naast het tweewekelijkse Directiebestuur (van de vier secretarissen) is nu ook de nieuwe opdrachtgever-opdrachtnemer-overlegstructuur geïmplementeerd, waarin het operationele management van de vier betrokken organisaties elk kwartaal een sturingsoverleg heeft over elk van de uitvoeringsdomeinen binnen Duo+. Ook zijn er projecten van start gegaan om de zogenaamde rafelranden (niet juist belegde taken en/of budgetten) die zijn ontstaan tijdens de opstart van Duo+ te inventariseren en op te lossen. Daarnaast zijn ook de eerste versies van de Dienstverleningsovereenkomsten (DVO) voor het jaar 2018 in gezamenlijkheid projectmatig ontwikkeld. Als onderdeel van dit laatste project zijn twee pilots afgerond: voor Financiën en Communicatie is versneld een DVO voor 2017 opgesteld, die begin september 2017 is opgeleverd. Dit zijn allemaal belangrijke ontwikkelingen en ingrediënten die op termijn moeten borgen dat de dienstverlening van Duo+ op een duidelijke en fundamentele structuur kan steunen, een voorwaarde om de kwalitatieve dienstverlening te verbeteren. Via het Directiebestuur, bestaande uit de drie gemeentesecretarissen en de directeur van Duo+, wordt sturing gegeven aan deze ontwikkelingen.

Ontwikkelingen en activiteiten in 2017

De hiervoor genoemde ontwikkelingen laten zich nog niet, met uitzondering van Slimmer Verbinden, direct vertalen in cijfers maar deze zijn wel belangrijk voor de beheersing van Duo+. Veel tijd en energie is gaan zitten in de accountantscontroles van Duo+, de gemeente Ouder-Amstel en de gemeente Uithoorn. De controles, die ook voor een groot deel parallel liepen, zijn heel erg intensief en van de kant van de accountants veeleisend geweest. Deze accountantscontroles hebben uiteindelijk geleid tot twee goedkeurende verklaringen, namelijk voor Duo+ en de gemeente Diemen

en tot twee verklaringen met beperking voor de gemeenten Uithoorn en Ouder-Amstel.

In 2017 is ook een volgende stap gezet in de ontwikkeling van de sturing binnen Duo+. De managementopleiding van de teamleiders is afgerond. Tevens zijn vijf sleutelposities inmiddels ingevuld: P&O, I&A, Juridische Zaken/ Communicatie, Burgerzaken/KCC, Front Office Sociaal Domein. Ook kon Duo+ in mei 2017 de nieuwe concern-controller verwelkomen. Daarnaast zijn door en voor de medewerkers van Duo+ de Pauwdagen georganiseerd. Dit initiatief is ontstaan vanuit een groep medewerkers die er niet alleen voor wilde zorgen dat de trots op het eigen werk weer terugkomt ('trots als een pauw'), maar hierdoor was er ook de gelegenheid voor het management om de doelstellingen voor de komende periode met het personeel te bespreken. In het Directiebraad is afgesproken om te bezien of soortgelijke activiteiten in de andere organisaties kunnen worden verbreed tot een gemeenschappelijk programma. Samenwerking krijgt daardoor nog meer betekenis. Meer specifiek zijn onder andere de volgende resultaten gerealiseerd.

Harmonisatie

De integratie salarisadministraties van Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel in de salarisadministratie van Duo+ is succesvol afgerond.

Harmonisatie personeelsadministratie

Voor de personeelsadministratie is een eerste aanzet gegeven tot digitalisering van besluiten en documenten -via het digitale personeelsdossier- en het gebruik van het zaakstelsel voor een groot deel van de correspondentie met medewerkers.

Harmonisatie rechtspositieregelingen

Het harmoniseren van een aanzienlijk aantal lokale rechtspositieregelingen voor de vier werkgevers is afgerond.

Harmonisatie Financiële administratie

Het is gelukt in 2017 om de financiële administratie voor de vier organisaties operationeel te krijgen per 1 januari 2018. Daarnaast zijn de rekeningschema's geharmoniseerd, inclusief de meeste financiële processen. Dit biedt kansen voor efficiencyverbeteringen.

2.5.5 ICT

Het afgelopen stond goeddeels in het teken van de aanbestedingen voor de harmonisatie van de grote kernapplicaties (Burgerzaken,

BOR, Sociaal Domein, VTH en Financiën) en implementatie van de nieuwe systemen. Hier is veel tijd geïnvesteerd en hoewel nog niet alle implementaties volledig zijn afgerond, beginnen de eerste al hun vruchten af te werpen.

Daarnaast is de zogenaamde mappenstructuur geharmoniseerd, zodat iedereen nu vanaf elke locatie de gezamenlijke netwerkschijven kan gebruiken: een flinke stap vooruit in de samenwerking!

Op het gebied van ICT-infrastructuur was 2017 een beetje het jaar van de stilte voor de storm. Vorig jaar zijn de voorboorbereidingen getroffen voor een grootschalig migratieproject (Harmony) dat in 2018 wordt uitgerold. Daarbij worden de verschillende lokale data-centra ontmanteld, incl. rationalisatie van het applicatielandschap en migratie van de werkplek naar Windows 10.

Schaalvergroting

Met de komst van Duo+ is er sprake van schaalvergroting. Door deze schaalvergroting is het op een aantal gebieden waaronder Juridische Zaken en Communicatie mogelijk om de medewerkers verder te specialiseren in hun/haar vak. Waren zij in de oude situatie puur generalist, nu is er ook ruimte voor specialisatie.

Grip op de bedrijfsvoering versus ziekteverzuim

Begin 2017 noopte de gang van zaken binnen Duo+ tot een interventie, omdat anders sprake zou zijn van forse budgetoverschrijdingen. Door dit ingrijpen kreeg het kostenbewustzijn een stevige impuls en heeft de organisatie steeds beter zicht en grip op de financiën en de bedrijfsvoering gekregen. Echter, dit ingrijpen heeft er ook toe geleid dat de druk op de organisatie weer sterk is toegenomen. Met als consequentie een steeds hoger ziekteverzuim. Hoewel ook de Duo+ jaarrekening naar alle waarschijnlijkheid en sluitend beeld te zien geeft, is het hoge ziekteverzuim zorgwekkend. Vanuit de Duo+ organisatie klinkt een nadrukkelijk waarschuwingssignaal dat op deze voet doorgaan teveel vraagt van de organisatie. Hierdoor lijkt in 2018 een bezinning op de oorspronkelijke doelstellingen m.b.t. de 3 K's onvermijdelijk.

2.5.6 Informatieveiligheid Inwoners en partners van de gemeente moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig om gaat met hun gegevens. Het betekent een grote verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van informatieveiligheid en privacy. Veel facetten van het dagelijks functioneren hebben raakvlak met maatregelen die het beveiligingsniveau beïnvloeden. Grip krijgen op eisen en technieken van beveiliging is een opdracht aan de bedrijfsvoering. De staat van informatieveiligheid kan anno 2017 meer en meer rekenen op aandacht. De gemeente is er veel aan gelegen om de inzet van middelen en mensen in werkprocessen en het gegevensgebruik daarin moeten in opzet, bestaan en werking te laten voldoen aan de hoogst mogelijke eisen.

In 2017 heeft de gemeente, samen met de partnergemeenten van Duo+, een start gemaakt met de inrichting van een gezamenlijke beveiligingsorganisatie. Organisatorisch is dit op strategisch niveau bevestigd. Praktisch betekent dit, dat kwetsbaarheden voor alle onderdelen op dezelfde wijze binnen gezamenlijke kaders aangepakt kunnen worden, terwijl de gemeente besluiten kan op onderdelen individuele accenten te leggen.

Beheersmaatregelen om de informatieveiligheid te verhogen vinden typisch hun uitwerking op technisch gebied, in het vergroten van bewustwording en vaardigheden van personeel en tijdens het aanscherpen van procedures en afspraken, zowel onderling als met derden. In 2017 zijn initiatieven ontplooid om de werkplek en de netwerkinfrastructuur aan de laatste standaarden te laten voldoen; ook met de bedoeling de kwetsbaarheid te verlagen. Tijdens alle bijeen-

komsten voor nieuwe medewerkers om kennis te maken met gemeenschappelijke ICT op de werkplek is er ruimte geweest voor een presentatie over veilig werken. In aanloop naar de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is binnen de beveiligingsorganisatie capaciteit gereserveerd voor de aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming (FG). Om in de nabije toekomst bewijsstukken laagdrempelig te kunnen verzamelen is in 2017 tevens gestart met het inrichten van een Information Security Management System (ISMS).

In 2018 loopt het bewustwordingstraject betreffende informatieveiligheid door. De Chief Information Security Officer (CISO) zorgt er als verantwoordelijke voor het proces Informatieveiligheid voor dat opzet, bestaan en werking van maatregelen op het gebied van informatieveiligheid vast te stellen zijn.

2.5.7 Groei van Ouder-Amstel

Eind 2016 is de raad bijgepraat over de ontwikkelingen in de gemeentelijke organisatie. Vooral het aantal projecten dat toenam en de aankomende vergroting van het aantal inwoners was onderwerp van dat stuk. Dit heeft geresulteerd in het raadsbesluit om te komen tot een beperkte formatie-uitbreiding, waarvan verwacht wordt dat de uitgaven voor een deel weer binnen de projecten te kunnen dekken. Inmiddels is geconstateerd dat de druk op de organisatie verder en blijvend toeneemt. De ruimtelijke en maatschappelijke dynamiek blijft toenemen. Dit betekent ook iets voor de gemeentelijke organisatie. Daarom is het noodzakelijk om de formatie verder uit te breiden. In februari 2018 heeft de raad ingestemd met het voorstel "De gemeentelijke organisatie in 2018".

2.5.8. Beleidsindicatoren Bestuur en ondersteuning Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	Eenheid	periode	Ouder-Amstel	Bron	Beschrijving
Formatie	• Fte per 1.000 inwoners	• 2017	• 1,8	• Ouder-Amstel	<ul style="list-style-type: none"> • Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat (exclusief griffie) voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Hierbij is geen rekening gehouden met de formatie die ondergebracht is binnen Duo+.
• Bezetting	• Fte per 1.000 inwoners	• 2017	• 1,7	• Ouder-Amstel	<ul style="list-style-type: none"> • Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.
• Apparaatskosten /overhead	• Kosten per inwoner	• 2017	• € 808,-	• Ouder-Amstel	<ul style="list-style-type: none"> • Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
• Externe Inhuur	• Kosten als % van totale loonsom+ totale kosten inhuur externen	• 2017	• 27,4%	• Ouder-Amstel	<ul style="list-style-type: none"> • Onder externe inhuur wordt verstaan het uitvoeren van werkzaamheden door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
• Overhead	• % van de totale lasten	• 2017	• Overhead: 22%	• Ouder-Amstel	<ul style="list-style-type: none"> • Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De definitie omvat naast alle loonkosten van de met

					<p>name genoemde zogenaamde PIOFACH- functies in de definitie van 'Vensters voor Bedrijfsvoering', ook de ICT kosten van alle PIOFACH-systemen, alle huisvestingskosten, de uitbestedingskosten bedrijfsvoering en naar rato de rentekosten die niet zijn toe te delen aan de taakvelden in het primaire proces.</p>
--	--	--	--	--	--

In onderstaande tabel is de exploitatie van het onderdeel overhead verder uitgewerkt.

Soort kosten Bedragen *€ 1.000	Specificatie	Begroot na wijziging 2017	Werkelijk 2017
Bedrijfsvoering algemeen			
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	- Duo+	4.510	4.960
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	- Inkoopbureau Stichting Rijk	105	105
Salariskosten		218	172
Ondernemingsraad		14	5
Visie 2030		65	29
Personeel van derden		305	239
Bedrijfsvoering financiën			
Bankkosten en invordering		0	2
Overige kosten		5	6
Bedrijfsvoering juridische zaken			
Advieskosten		21	143
Verzekeringen		38	18
Bedrijfsvoering P&O			
Advertentie en reclamekosten		10	0
Opleidingen en cursussen		26	4
Reis- en verblijfkosten		4	5
Overige kosten		2	65
Bedrijfsvoering communicatie			
Overige kosten		68	106
Bedrijfsvoering Facilitair			
Overige kosten		130	84
Bedrijfsvoering Tractie			
Brandstof			1
Materialen + onderhoud		45	50
Rente en afschrijving			60
Bedrijfsvoering Huisvesting			
Gemeentehuis		625	536
Gemeentewerf		51	43
Totaal overhead		6.240	6.634

Paragraaf 6 Verbonden Partijen

2.6.1 Algemeen

In deze paragraaf komen de privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties aan de orde, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft: de verbonden partijen. Voor het hebben van een financieel belang is het niet per se nodig dat de gemeente een bedrag ter beschikking stelt aan de verbonden partij. Er is ook sprake van een financieel belang als eventuele financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente kunnen worden verhaald. Het betreft hier deelnemingen in gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen. Relaties met derden,

waarbij de gemeente alleen een bestuurlijk of alleen een financieel belang heeft, worden niet tot de verbonden partijen gerekend. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Een gemeente heeft een financieel belang, als de middelen, die zij ter beschikking stelt, verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als eventuele financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

2.6.2 Gemeenschappelijke regelingen

1. Gemeenschappelijke regeling Amstelland- en Meerlandenoverleg					
Vestigingsplaats	Amstelveen				
Programma	Programma 3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid				
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	Bestuurlijke samenwerking en de verdere versterking van de bestuurlijke samenhang in het belang van een evenwichtige ontwikkeling van het gezamenlijke gebied van de deelnemende gemeenten. Overleg voeren samen met partners Metropoolregio Amsterdam, Stadsregio/Vervoerregio, provincie Noord-Holland en andere.				
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn en De Ronde Venen.				
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	Regiegroep (burgemeesters), Domein-overleggen (wethouders), Plenair overleg (colleges), secretarissenoverleg.				
Risico's	Zeer gering				
Ontwikkelingen in het begrotingsjaar	<p>Deze stukken sluiten goed aan op recente besluitvorming over de AM-ondersteuning vanaf 2017, conform uw collegebesluit van 7 maart 2017. Die gaat uit van nieuw te vormen, maar nog immer compact 'AM-team' bestaande uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ambtelijk secretaris/adviseur AM en aanhaking MRA 2. Regiosecretaris/adviseur EZ/Ruimte/Duurzaamheid 3. Regiosecretaris/adviseur Wonen 4. Bestaande secretaris voor het overleg Verkeer & Vervoer (voorlopig handhaven) 5. Bestaande secretaris voor het overleg Toezicht & Handhaving (voorlopig handhaven) <p>Een sterkere positionering in de metropoolregio (MRA) vraagt om een intensieve samenwerking tussen de algemene regiosecretaris en regiosecretarissen EZ/Ruimte/Duurzaamheid en Wonen om zorg te dragen voor een goede aanhaking bij het MRA-netwerk en het uitwerken van een AM-agenda/werkplan.</p> <p>Ook wordt een bijdrage geleverd aan de aanhaking van de raden (samen met de griffiers), zoals verwoord in de 'Roadmap 2017 AM-regio' van het raadsledenplatform AM.</p>				
Financiën		x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
		Begin rekeningjaar	32	n.v.t.	n.v.t.
		Einde rekeningjaar	218	n.v.t.	n.v.t.
Ontwikkelingen / beleidsvoornemens	Er is secretariële formatie toegevoegd met als doel de ondersteuning door het AM-team verder te professionaliseren en de informatievoorziening en zichtbaarheid te vergroten door structureel aandacht te hebben voor het actueel houden van de informatie over de AM en MRA samenwerking ten behoeve van raden, colleges en beleidsmakers in de regio. Eind 2018 zal gekeken worden of dit gecontinueerd wordt in het begrotingsjaar 2019 en verder.				
Rapportages	Concept Jaarrekening 2017				

2. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Vestigingsplaats	Amsterdam												
Programma	Programma 3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid												
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	Een doelmatige aanpak bij crises en rampen en de voorbereiding hierop door een intensieve samenwerking tussen brandweer, politie, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), gemeenten en het Openbaar Ministerie. Begrippen als regionale aanpak, multidisciplinaire samenwerking, bestuurlijke samenwerking en daadkracht staan daarbij centraal. Lokale brandweezorg wordt geleverd door de regionale brandweer (werkmaatschappij van de Veiligheidsregio).												
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.												
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	Ouder-Amstel wordt in het Algemeen en Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio vertegenwoordigd door de burgemeester. Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur is vereist volgens artikel 11 lid 1 van de Wvr en volgt uit de wettelijke taken van de burgemeester. De besturen van de Veiligheidsregio zijn identiek van samenstelling vanwege het beperkte aantal deelnemers (6). Bestuurlijk gezien heeft elke gemeente in principe evenveel gewicht, iedere deelnemende gemeente heeft één stem. Afgemeten naar inwoners heeft Ouder-Amstel verhoudingsgewijs veel invloed. Wel is vastgelegd dat de stem van de voorzitter (burgemeester van Amsterdam) doorslaggevend is volgens artikel 16 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling.												
Risico's	De algemene reserves van de Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland (VrAA) vormen op dit moment de buffer voor risico's van de VrAA. In 2013 is onderzocht hoe hoog het weerstandsvermogen van de Veiligheidsregio zou moeten zijn. Het Veiligheidsbestuur heeft voorgesteld voor de beoordeling van risico's de normering van het weerstandsvermogen op een ratio tussen de 1 en de 1,4 te zetten. De ratio van het weerstandsvermogen staat op 1.03 en blijft het daarmee binnen de gestelde grenzen.												
Ontwikkelingen in het begrotingsjaar	Geen bijzonderheden												
Financiën	Een eventueel nadelig saldo wordt, voor zover dat niet op een andere wijze kan worden gedekt, omgeslagen over deelnemende gemeenten. Met betrekking tot de regionale brandweer wordt met de individuele deelnemers een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten, waarin de jaarlijkse bijdrage (kosten) wordt vermeld. Naast de bijdrage ten behoeve van de regionale brandweer worden tevens bijdragen verstrekt voor het Veiligheidsbureau, de GHOR en het project Gemeentelijke processen. Het totaal van de eigen bijdragen van de gemeente Ouder-Amstel aan de Veiligheidsregio bedraagt: <table border="1" data-bbox="414 957 1624 1077"> <thead> <tr> <th>x1000</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> <th>Resultaat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begin rekeningjaar</td> <td>15.036</td> <td>43.964</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Einde rekeningjaar</td> <td>21.646</td> <td>45.308</td> <td>1.752</td> </tr> </tbody> </table>	x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Begin rekeningjaar	15.036	43.964		Einde rekeningjaar	21.646	45.308	1.752
x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat										
Begin rekeningjaar	15.036	43.964											
Einde rekeningjaar	21.646	45.308	1.752										
Rapportages	Concept jaarrekening 2017												

3. Gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland

Vestigingsplaats	Amstelveen															
Programma	Programma 2 Ruimte															
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat hierop is afgestemd en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.															
Deelnemers	Provinciale en gedeputeerde staten van Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel.															
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	Het algemeen bestuur bestaat uit een vertegenwoordiger van Provinciale en gedeputeerde staten van Noord-Holland en bestuurders uit de gemeente Amstelveen, Amsterdam, stadsdeel Oost en Zuid-Oost, Diemen en Ouder-Amstel. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de vertegenwoordiger van de provincie Noord-Holland en twee aangewezen bestuurders van een gemeente, niet komend uit dezelfde gemeente. Bij een stemming tellen alle stemmen even zwaar.															
Risico's	Vanwege bezuinigingen wordt gezocht naar mogelijkheden om deze deels op te vangen door het verhogen van inkomsten. Hiervoor is het project "verbreden aanbod, verhogen inkomsten". Als er onvoldoende inkomsten worden gegenereerd zal dit ten koste gaan van het programma.															
Veranderingen in het begrotingsjaar	2017 was een belangrijk jaar waarin het bestuur richting heeft gegeven aan het vraagstuk over hoe het beheer duurzaam kan worden gefinancierd. Het bestuur heeft besloten tot een mix van maatregelen om te komen tot een sluitende begroting. Uit de jaarrekening wordt duidelijk dat er stappen zijn gezet in het verkrijgen van extra inkomsten, het versoberen van beheer, en dat het verhogen van de participantenbijdrage per 1 januari 2018 is doorgevoerd, conform het besluit van het algemeen bestuur van 20 april 2017.															
Financiën	<table border="1"> <thead> <tr> <th>x1000</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> <th>Resultaat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begin rekeningjaar</td> <td>3.297</td> <td>2.949</td> <td>206</td> </tr> <tr> <td>Einde rekeningjaar</td> <td>2.895</td> <td>2.970</td> <td>112</td> </tr> </tbody> </table>				x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Begin rekeningjaar	3.297	2.949	206	Einde rekeningjaar	2.895	2.970	112
x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat													
Begin rekeningjaar	3.297	2.949	206													
Einde rekeningjaar	2.895	2.970	112													
Ontwikkelingen/ beleidsvoornemens																
Rapportages	Concept jaarrekening 2017															

4. Gemeenschappelijke regeling Amstelland en de Meerlanden Werkorganisatie

Vestigingsplaats	Hoofddorp												
Programma	Programma 1 Sociaal												
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	Een goede uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en begeleiding van uitkeringsgerechtigden met een arbeidsbeperking naar werk.												
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn.												
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	Het bestuur bestaat uit verantwoordelijke wethouders van de deelnemende gemeenten. Amstelveen en Haarlemmeer hebben twee stemmen, de overige gemeenten één. Per 1 januari 2017 is de GR aangepast.												
Risico's	Per 1 juli 2016 is AM Groep omgevormd naar AM match. Er wordt jaarlijks een risico-inventarisatie gemaakt die beoordeeld wordt door de accountant van AM match.												
Ontwikkelingen in het begrotingsjaar	De organisatie is omgevormd van traditionele sociale werkvoorziening naar moderne intermediair die mensen, die niet vanzelfsprekend zelf een baan kunnen vinden, helpt betaald werk bij reguliere bedrijven te vinden.												
Financiën	De verschuldigde jaarlijkse bijdrage wordt bepaald naar rato van het aantal uit de gemeente afkomstige werknemers die op 31 december van het betreffende jaar bij het werkvoorzieningsschap zijn geplaatst.												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>x1000</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> <th>Resultaat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begin rekeningjaar</td> <td>23</td> <td>n.v.t.</td> <td>n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Einde rekeningjaar</td> <td>32</td> <td>n.v.t.</td> <td>n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>	x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Begin rekeningjaar	23	n.v.t.	n.v.t.	Einde rekeningjaar	32	n.v.t.	n.v.t.
x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat										
Begin rekeningjaar	23	n.v.t.	n.v.t.										
Einde rekeningjaar	32	n.v.t.	n.v.t.										
Ontwikkelingen / beleidsvoornemens	Vanaf 2019 zal Ouder-Amstel een bijdrage moeten gaan betalen in de financiering van de trajecten. Tot 2018 wordt deze bijdrage vanuit de reserve betaald.												
Rapportages	Jaarstukken 2016												

5. Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland

Vestigingsplaats	Amstelveen
Programma	Programma 1 Sociaal
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	<p>Een goede uitvoering van de taken gezondheidszorg zoals genoemd in de Wet publieke gezondheid (Wpg), alsmede de ontwikkeling en versterking van het lokale en regionale volksgezondheidsbeleid. De uitvoering van de wettelijke taken publieke gezondheidszorg gebeurt door de GGD Amsterdam in opdracht van de gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg (GR OGZ) Amstelland.</p> <p>In de Wet publieke gezondheid is vastgelegd dat alle gemeenten binnen een veiligheidsregio gezamenlijk een regionale GGD in stand moeten houden op dat schaalniveau.</p> <p>De GGD Amsterdam voert de volgende openbare gezondheidstaken uit voor de GR OGZ Amstelland:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen • Infectieziektebestrijding, waaronder soa- aids- en tuberculosebestrijding • Hygiëne en inspectie • Milieu en gezondheid • Openbare geestelijke gezondheidszorg • Gezondheidsbevordering, epidemiologie en beleidsadvisering.
Deelnemers	<p>De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Ouder-Amstel, Uithoorn en Diemen.</p> <p>In de Wet publieke gezondheid is vastgelegd dat alle gemeenten binnen een veiligheidsregio gezamenlijk een regionale GGD in stand moeten houden op dat schaalniveau.</p>
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	<p>Het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van de GR OGZ Amstelland worden gevormd door de verantwoordelijke wethouders van de deelnemende gemeenten.</p> <p>Bij het nemen van besluiten door het AB brengen de gemeenten Aalsmeer, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn ieder één stem uit, de gemeente Amstelveen brengt vanwege haar inwonertal twee stemmen uit. Om het staken van de stemmen te voorkomen is in art. 8 lid 3 het inwonertal van de gemeenten als wegingsfactor benoemd.</p>
Risico's	<p>Een financieel risico is de BTW kwestie. Dit loopt al vanaf 2008. Er is nog steeds geen antwoord van het ministerie op de vraag of de GGD BTW in rekening moet brengen aan de GR OGZ Amstelland.</p> <p>Een niet-financieel risico is de krappe arbeidsmarkt voor artsen en verpleegkundigen. Als vacatures moeilijk vervuld worden is er een risico dat de jeugdgezondheidszorg een lager bereik haalt.</p> <p>Zie verder de risicoparagraaf en het risicoprofiel in de jaarrekening 2017, vanaf p. 48.</p>

5. Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland

Veranderingen in het begrotingsjaar

Het jaar 2017 stond in het teken van het verbeteren en versterken van de inhoudelijke samenwerking tussen de OGZ Amstelland en de GGD. Er zijn diverse werkafspraken gemaakt. Tevens is er een start gemaakt om het basispakket van alle taken, met uitzondering van de jeugdgezondheidszorg (JGZ), te herzien. Dit pakket wordt in 2018 opgesteld en ter vaststelling voorgelegd. Daarnaast zijn in 2017 de gegevens van de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen beschikbaar gekomen. Alle nieuwe data voor Ouder-Amstel zijn verwerkt in de factsheet Gezondheid in Beeld Ouder-Amstel, resultaten gezondheidmonitor 2016. De resultaten zijn tevens beschikbaar via de website

<https://www.ggdgezondheidinbeeld.nl/>

Financiën

x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
Begin rekeningjaar	1.363	39	574
Einde rekeningjaar	1.171	903	487

Ontwikkelingen / beleidsvoor-nemens

De kosten van de jeugdgezondheidszorg zijn in de jaren 2016, 2017 en 2018 fors gestegen. De gemeenten vinden het daarom van belang te onderzoeken of het mogelijk is om (een deel van) de kostenstijging terug te dringen. Daarbij dient wel goed gekeken te worden naar de maatschappelijke effecten, zodat het bestuur in november 2018 een goede afweging kan maken of en zo ja op welke activiteiten bezuinigd kan worden.

Rapportages

Concept Jaarrekening 2017

6. Gemeenschappelijke regeling GGD Amsterdam-Amstelland

Vestigingsplaats	Amsterdam
Programma	Programma 1 Sociaal
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	<p>Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland is het advies- en meldpunt voor iedereen (0-100 jaar) die te maken heeft met huiselijk geweld en kindermishandeling of een vermoeden daarvan. Het Centrum Seksueel Geweld (CSG) Amsterdam-Amstelland richt zich primair op slachtoffers van acuut seksueel geweld.</p> <p>Bij het uitvoeren van de werkzaamheden wordt door Veilig Thuis nauw samengewerkt met de lokale sociale teams, in Ouder-Amstel het Kernteam.</p> <p>De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld is per 1 januari 2017 vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland. De uitvoering van de taken op het gebied van Veilig Thuis en Centrum Seksueel Geweld is via een dienstverleningsovereenkomst opgedragen aan de GGD Amsterdam.</p>
Deelnemers	De gemeenten Amsterdam, Aalsmeer, Amstelveen, Ouder-Amstel, Uithoorn en Diemen.
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	<p>Het algemeen bestuur wordt gevormd door de verantwoordelijk wethouders of burgemeester van de zes deelnemende gemeenten. Amsterdam heeft twee afgevaardigden, waarvan één voorzitter is. De overige gemeenten hebben één afgevaardigde.</p> <p>Voor de stemverhouding is uitgegaan van het significante verschil in inwoneraantal tussen de leden. Ieder lid van het bestuur brengt één stem uit, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwoneraantal boven 50.000. Zij brengen voor elk volgend 50.000-tal, of gedeelte daarvan, een stem meer uit tot een maximum van zes stemmen per gemeente. Het totaal aantal stemmen van het lid Amsterdam wordt gelijkelijk verdeeld over de twee afgevaardigden.</p>
Risico's	<p>Het overgrote deel van de kosten voor Veilig Thuis wordt gedekt door rijksmiddelen, te weten de Decentrale Uitkering Vrouwenopvang (DUVO), die aan de centrumgemeenten wordt verstrekt ten behoeve van regionale taken.</p> <p>Ter vereenvoudiging van de financieringsstromen heeft Amsterdam als centrumgemeente met de Amstelland gemeenten afgesproken om de gezamenlijke regionale taken vanaf het jaar 2017 rechtstreeks uit de DUVO middelen te financieren. Dat betekent dat de Amstelland gemeenten voor de dekking van Veilig Thuis niet worden aangeslagen op hun 18+ zorgbudget.</p> <p>Wat overblijft is de bijdrage van de regiogemeenten aan Veilig Thuis vanuit de 18- gelden. Deze bijdrage wordt verdeeld op basis van inwoneraantallen. Voor de gemeente Ouder-Amstel is deze bijdrage jaarlijks circa € 12.000,-.</p>

6. Gemeenschappelijke regeling GGD Amsterdam-Amstelland

Veranderingen in het begrotingsjaar	De Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland is opgericht per 1 januari 2017. Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld zijn in de gemeenschappelijke regeling ondergebracht via een dienstverleningsovereenkomst met de GGD Amsterdam.			
Financiën	x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	Begin rekeningjaar	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Einde rekeningjaar	424	n.v.t.	41
Ontwikkelingen / beleidsvoornemens	Het aantal binnenkomende adviezen en meldingen laat een significante stijging zien sinds de start van Veilig Thuis in 2015. Aanpassing van de begroting 2018 is nodig voor uitbreiding van de formatie bij Veilig Thuis om het huidige aantal binnenkomende meldingen en adviezen op te kunnen pakken en om de wachttijden op de norm te krijgen die de regio stelt. Veilig Thuis doet samen met de gemeenten onderzoek naar maatregelen om de alsmaar stijgende groei van het aantal meldingen bij Veilig Thuis op te vangen, zowel op de korte als lange termijn.			
Rapportages	Concept Jaarrekening 2017 Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam (Veilig Thuis en Centrum Seksueel Geweld)			

7. Vervoersregio Amsterdam

Vestigingsplaats	Amsterdam																		
Programma	Programma 3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid																		
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	Behartiging van belangen, die verband houden met een evenwichtige en harmonische ontwikkeling van de regio Amsterdam op de gebieden ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, jeugdzorg, verkeer en vervoer, economische aangelegenheden en milieu.																		
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beemster, Diemen, Edam-Volendam, Haarlemmermeer, Landsmeer, Oostzaan, Ouder-Amstel, Purmerend, Uithoorn, Waterland, Wormerland, Zaanstad en Zeevang.																		
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	Regioraad, Dagelijks bestuur, portefeuille overleggen.																		
Risico's	In het jaarverslag van de stadsregio wordt aangegeven hoe de risico's in verhouding staan met het beschikbare weerstandsvermogen. Slotconclusie is dat de reserves van de stadsregio toereikend zijn om de financiële risico's te dekken.																		
Veranderingen in het begrotingsjaar	De Vervoerregio ging als nieuwe organisatie officieel van start op 1 januari 2017 en concentreert zich vanaf dat moment op verkeer- en vervoertaken. Met de bijgevoegde jaarstukken geeft de Vervoerregio inzicht in de belangrijkste activiteiten in dit eerste jaar, waarin diverse verbeteringen in het mobiliteitsnetwerk gerealiseerd werden en toekomstige verbeteringen zijn onderzocht. De nieuwe concessie Amstelland-Meerlanden ging in december van start: een belangrijke stap in de transitie van OV-concessie naar mobiliteitsconcessie. De samenwerking op andere beleidsterreinen werd ook verder versterkt: de Vervoerregio tekende samen met 33 gemeenten en 2 provincies het convenant Metropoolregio Amsterdam.																		
Financiën	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>x1000</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> <th>Resultaat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begin rekeningjaar</td> <td></td> <td>3.216</td> <td>259.985</td> <td>n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Einde rekeningjaar</td> <td></td> <td>1.264</td> <td>287.517</td> <td>1.389</td> </tr> </tbody> </table>					x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Begin rekeningjaar		3.216	259.985	n.v.t.	Einde rekeningjaar		1.264	287.517	1.389
	x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat															
Begin rekeningjaar		3.216	259.985	n.v.t.															
Einde rekeningjaar		1.264	287.517	1.389															
Ontwikkelingen / beleidsvoorname	De Regioraad sloot op 12 december het eerste jaar van de Vervoerregio af met de vaststelling van een nieuw Beleidskader Mobiliteit dat richting geeft aan toekomstige activiteiten van de Vervoerregio.																		
Rapportages	Concept Jaarrekening 2017																		

8. Gemeenschappelijke regeling Samenwerking belastingen Amstelland

Vestigingsplaats	Amstelveen																		
Programma	Programma 3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid																		
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	Door krachtenbundeling met meer kennis, kunde en personeelsformatie het hoofd kunnen bieden aan de belastingwetten- en regels. Op termijn is er ook een besparing te realiseren door integratie van werkprocessen, het wegvallen van dubbele werkzaamheden, efficiency en inkoopvoordelen.																		
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn en De Ronde Venen.																		
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	Namens de deelnemende gemeenten is de portefeuillehouder Financiën lid van het bestuur.																		
Risico's																			
Veranderingen in het begrotingsjaar																			
Financiën	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>x1000</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> <th>Resultaat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begin rekeningjaar</td> <td></td> <td>0</td> <td>0</td> <td>63</td> </tr> <tr> <td>Einde rekeningjaar</td> <td></td> <td>0</td> <td>0</td> <td>-22</td> </tr> </tbody> </table>					x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Begin rekeningjaar		0	0	63	Einde rekeningjaar		0	0	-22
	x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat															
Begin rekeningjaar		0	0	63															
Einde rekeningjaar		0	0	-22															
Rapportages	(Concept) verantwoording 2017																		

9. Gemeenschappelijke regeling Regionale Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG)

Vestigingsplaats	Zaandam												
Programma	Programma 2 Ruimte												
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	Door de bundeling van kennis, kunde en capaciteit het op een hoger peil brengen van het toezicht, de handhaving en vergunningverlening voor de hele Noordzeekanaal- en Schipholregio. De deelnemende partijen zijn degene die voorheen verantwoordelijk waren voor de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. Daarnaast optimalisering afstemming met Openbaar Ministerie en Nationale Politie.												
Deelnemers	De provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland en gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn en Zaanstad.												
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	Het bestuur bestaat uit algemeen en dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de colleges van de deelnemende gemeentes.												
Risico's													
Veranderingen in het begrotingsjaar	De participanten van de Omgevingsdienst vanuit AM hebben de directie van de Omgevingsdienst verzocht om tot een nieuwe verrekeningsmethode te komen waardoor de kosten van deze diensten en het uiteindelijke resultaat hiervan (een product of dienst) meer met elkaar in verhouding staan. Dit heeft geleid tot de methodiek van Prestatiegericht Financien, die in 2017 van start is gegaan. De jaarrekening van de Omgevingsdienst is opgesteld conform deze nieuwe begrotingssystematiek Prestatiegericht financieren (PGF). In plaats van een lumpsum financiering wordt er nu voor het eerst afgerekend op basis van prestaties.												
Financiën	<table border="1"> <thead> <tr> <th>x1000</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> <th>Resultaat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begin rekeningjaar</td> <td>4.985</td> <td>16.662</td> <td>1.672</td> </tr> <tr> <td>Einde rekeningjaar</td> <td>5.371</td> <td>17.691</td> <td>1.659</td> </tr> </tbody> </table>	x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Begin rekeningjaar	4.985	16.662	1.672	Einde rekeningjaar	5.371	17.691	1.659
x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat										
Begin rekeningjaar	4.985	16.662	1.672										
Einde rekeningjaar	5.371	17.691	1.659										
Ontwikkelingen / beleidsvoornemens	<ul style="list-style-type: none"> • Door aantrekkende economie verdere toename van werkaanbod OD • Validatietraject Prestatiegericht financieren is in 2017 gestart om de ontwikkelde kengetallen en kwaliteitsniveau te toetsen aan de praktijk. Dit is een tweejarig traject dat doorloopt in 2018. • Omgevingswet: uitstel invoering naar 2021. De voorbereidingen lopen hiermee langer door, en de inspanningen voor deze transitie blijven naast de inzet in de reguliere processen nodig. • Circulaire economie: De OD gaat in 2018 verder in gesprek met andere Omgevingsdiensten, de afvalbranchevertegenwoordiging, afvalverwerkers en rijksoverheid om te komen tot hoogwaardigere verwerking van deze afvalstromen in de toekomst. • Eind 2017 heeft de OD een aantal richtinggevende besluiten genomen om verder helderheid te scheppen in zowel de inhoudelijke als de organisatorische richting die ze opgaan. In 2018 wordt hier gevolg aan gegeven; de profilering van een deskundige organisatie en dienstverlener zal worden bestendigd en worden uitgebouwd door (o.a) een heldere inhoudelijke agenda voor de komende jaren te presenteren. • In 2018 start de OD met onderzoek naar de bereikbaarheid en de afhandeling van inhoudelijke vragen. • De OD heeft een digitale loketfunctie ingericht waar burgers en bedrijven terecht kunnen met milieuklachten en waar zij digitaal de status kunnen volgen van de afhandeling van de klacht. 												

9. Gemeenschappelijke regeling Regionale Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG)

Rapportages

Eindrapportage 2017 Jaarverslag en -rekening

10. Duo+

Vestigingsplaats

Ouderkerk aan de Amstel

Programm

Bedrijfsvoering

Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting

De doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling zijn het verminderen van de kwetsbaarheid, het verhogen van de kwaliteit van het werk en het besparen van kosten. Deze doelstellingen moeten bereikt worden door een intensieve ambtelijke samenwerking op bedrijfsvoerings- en uitvoeringstaken.

De gemeenschappelijke regeling Duo+ voert taken uit voor de deelnemers, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het verplicht af te nemen basistakenpakket en het niet verplicht af te nemen plustakenpakket.

Deelnemers

De gemeenten Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn

Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding

Het Algemeen Bestuur bestaat uit de voltallige colleges van de deelnemende gemeenten. De zittingsduur van de leden van het Algemeen Bestuur is gelijk aan die van de colleges. Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal twee maal per jaar. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit één lid per deelnemer. De leden van het Dagelijks Bestuur worden door en uit het Algemeen Bestuur aangewezen.

Duo+ heeft een ambtelijke organisatie, met aan het hoofd een directeur.

Ontwikkelingen in het begrotingsjaar

In 2017 zijn grote stappen genomen en is er enorm veel bereikt. Zo is voor een belangrijk deel de basis op orde gebracht. Hiermee zal Duo+ de komende jaren kunnen groeien naar een toekomstgerichte kwalitatieve organisatie die de Duo+ gemeenten optimaal ondersteunt bij het realiseren van de beoogde maatschappelijke effecten. In de loop van 2017 is ingegrepen omdat uit de eerste rapportage van Duo+ bleek, dat het zo voortzetten van de uitgaven tot een forse overschrijding zou leiden. Door dit ingrijpen heeft de organisatie steeds beter zicht en grip op de financiën en de bedrijfsvoering gekregen. Wel is het ziekteverzuim binnen de Duo+ organisatie hoog.

De jaarrekening is afgesloten met een klein overschot.

Financiën

x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
Begin rekeningjaar	2.435	6.960	0
Einde rekeningjaar	1.819	5.579	69

Ontwikkelingen / beleidsvoornemens

In de eerste maanden van 2018 is ook de samenwerkingsvorm tussen Duo+ en de Duo gemeenten onderwerp van gesprek geweest binnen zowel het Bestuur als de ambtelijke top. De Duo gemeenten vullen de opdrachtgeversrol verschillend in.

Rapportages

Concept Jaarrekening Duo+ 2017

2.6.3 Deelnemingen

1. Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)													
Vestigingsplaats	Den Haag												
Programma	Programma 3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid												
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak												
Deelnemers	De Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.												
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	Er is een Raad van Bestuur en een Raad van Commissarissen. De zwaarte van het stemrecht is gerelateerd aan het aantal aandelen.												
Risico's	Geen												
Veranderingen in het begrotingsjaar	Er hebben zich in het afgelopen jaar geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in de BNG geeft.												
Financiën	De gemeente heeft 4.914 aandelen à € 2,50 en ontvangt jaarlijks een dividenduitkering. De gemeente ziet het aandelenbezit in de BNG als een duurzame belegging. <table border="1" data-bbox="801 667 2004 783"> <thead> <tr> <th>x1000</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> <th>Resultaat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begin rekeningjaar</td> <td>4.486.000</td> <td>149.483.000</td> <td>369.000</td> </tr> <tr> <td>Einde rekeningjaar</td> <td>4.953.000</td> <td>135.041.000</td> <td>393.000</td> </tr> </tbody> </table>	x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Begin rekeningjaar	4.486.000	149.483.000	369.000	Einde rekeningjaar	4.953.000	135.041.000	393.000
x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat										
Begin rekeningjaar	4.486.000	149.483.000	369.000										
Einde rekeningjaar	4.953.000	135.041.000	393.000										
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens	De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van BNG Bank heeft op 19 april 2018 de jaarrekening over 2017 vastgesteld. De nettowinst steeg in het jaar 2017 met 6,5% naar € 393.000.000. Over het jaar 2017 is € 141.000.000 beschikbaar voor uitkering van dividend aan aandeelhouders (2016: € 91.000.000). Dit is € 2,53 per aandeel; voor Ouder-Amstel een bedrag van € 12.432,--. De solvabiliteit is in 2017 verder verbeterd. De Tier 1-ratio van de bank steeg tot 37%. Bron: Jaarverslag 2017-BNG												
Rapportages	Halfjaarbericht en Jaarrekening												

2. Deelneming in de Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)

Vestigingsplaats	Halfweg												
Programma	Programma 3												
Openbaar belang / visie in relatie tot realisatie doelstellingen in de begroting	Het doel van de stichting is om financiële, kwalitatieve en procesmatige inkoopvoordelen voor haar leden te behalen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Door deze schaalvergroting wordt voor Ouder-Amstel zowel kwantitatief (financieel) als kwalitatief voordeel behaald.												
Deelnemers	Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) is een samenwerkingsorganisatie tussen een aantal gemeenten in Noord-Holland. Stichting RIJK is een organisatie opgericht om de deelnemende gemeenten van inkoopondersteuning en advies te voorzien. Het doel van de stichting is om financiële, kwalitatieve en procesmatige inkoopvoordelen voor haar leden te behalen, op basis van een lange termijn partnerschap tussen de gemeenten en RIJK en tussen de gemeenten samen. Daarnaast wordt inkoop als instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Stichting RIJK is een onafhankelijke stichting, die op initiatief van de 8 participerende gemeenten per 1 april 2009 is opgericht. In de begroting van 2018 wordt uitgegaan van 17 deelnemende gemeenten.												
Samenstelling Algemeen bestuur en dagelijks bestuur, stemverhouding	De directeur van Stichting RIJK legt verantwoording af aan het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten/organisaties. Een delegatie daarvan vormt het Dagelijks Bestuur.												
Risico's	Uitgaande van de rekening 2016 en begroting 2018 zijn er geen risico's in relatie tot deze verbonden partij.												
Ontwikkelingen in het begrotingsjaar	Het jaar 2016 is afgesloten met een nadeel van circa € 33.000 met name als gevolg van een hogere salarislasten dan begroot a.g.v. cao ontwikkeling. Over 2017 zijn op het moment van opstellen van deze jaarstukken nog geen cijfers bekend.												
Financiën	Er geldt een vaste jaarlijkse bijdrage per deelnemende gemeente welke bijdrage jaarlijks wordt geïndexeerd. <table border="1" data-bbox="801 1027 2011 1145"> <thead> <tr> <th>x1000</th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> <th>Resultaat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Begin rekeningjaar</td> <td>542</td> <td>248</td> <td>184</td> </tr> <tr> <td>Einde rekeningjaar</td> <td>386</td> <td>388</td> <td>-33</td> </tr> </tbody> </table>	x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Begin rekeningjaar	542	248	184	Einde rekeningjaar	386	388	-33
x1000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat										
Begin rekeningjaar	542	248	184										
Einde rekeningjaar	386	388	-33										
Ontwikkelingen / beleidsvoornemens	geen												
Rapportages	Jaarrekening 2016												

Paragraaf 7 Grondbeleid en Projecten

2.7.1 Algemeen

Uitgangspunt en leidraad bij het grondbeleid van de gemeente is de in 2010 door de raad vastgestelde Nota grondbeleid Gemeente Ouder-Amstel. Een projectmatige aanpak staat hierbij voorop, waarbij per geval de gewenste vorm van grondbeleid en de voorwaarden voor uitvoering worden vastgesteld. Deze nota is ook de leidraad voor de projecten, waarbinnen sprake is van een grondexploitatie. Ouder-Amstel kent geen grondbedrijf. Er zijn twee actieve grondexploitaties: Ouderkerk Zuid en Dorpshart Duivendrecht (Zonnehofgebied). In deze paragraaf worden voor het totaaloverzicht naast deze twee grondexploitaties ook de andere projecten behandeld.

2.7.2 Ouderkerk Zuid

In februari 2018 is de grondexploitatie voor het project Ouderkerk Zuid vastgesteld door raad. In 2017 zijn de laatste woningen van projectontwikkelaar BPD opgeleverd. De maaiveldinrichting in de wijk wordt begin 2018 afgerond. De inrichting van de Jan Persijnstraat en Schoolweg is eind 2017 aanbesteed. Het definitief ontwerp voor herprofilering van de Jan Benninghweg is eind 2017 vastgesteld door het college van B en W. Het schoolplein bij de Jan Hekmanschool en de daaronder liggende Warmte Koude Opslag-installatie zijn door Eigen Haard gerenoveerd. De kavel op de hoek Polderweg/Schoolweg is bouwrijp gemaakt en het buitenterrein bij SKOO is verbeterd. De planvorming rond de kerk blijft traag verlopen. De nieuwbouw voor Theresia is eind 2017 opgeleverd. Met Woonzorg Nederland is en wordt gesproken over een nieuwe invulling van haar bezit.

2.7.3 De Nieuwe Kern

In 2017 is door de grondeigenaren (Gemeente Amsterdam, NS, Borchland/VolkerWessels en Ajax) in De Nieuwe Kern (hierna: DNK) en de gemeente Ouder-Amstel gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst waarvan een stedenbouwkundig en financieel model onderdeel zijn. De samenwerkingsovereenkomst is in november 2017 ondertekend. Hiermee committeren de grondeigenaren zich aan de werkwijze en begroting voor het vervolgtraject. Hierin zijn bijvoorbeeld kosten voor de structuurvisie en Milieueffectrapportage (MER) opgenomen. Dit betekent dat Ouder-Amstel minder financieel risico loopt omdat deze kosten aan het begin van het proces verhaald worden in plaats van bij het sluiten van anterieure overeenkomsten.

Vanaf december 2017 is en wordt weer gewerkt aan de structuurvisie.

2.7.4 Centrumplan Ouderkerk aan de Amstel 2e fase ('t kampje)

Voorjaar 2017 zijn de onderzoekresultaten inzake archeologie, verkeer en parkeren alsmede marktverkenning economische functies gepresenteerd aan raad en direct belanghebbenden. Kort nadat het stedenbouwkundig onderzoek is gestart is medio 2017 een nieuwe projectleider aangetrokken die een Projectplan heeft opgesteld voor zowel het project Centrumplan Ouderkerk aan de Amstel als deel(verkeers)project Kerkstraat en Kerkbrug. Bij besluit van 28 september 2017 heeft de raad een voorbereidingsbesluit genomen voor een deel van het centrum van Ouderkerk aan de Amstel met als doel ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

Insteek van de gewijzigde projectaanpak is voorafgaand aan het vervolg van het stedenbouwkundig onderzoek door SVP op basis van een onderzoek naar de supermarktlocatie een bestuurlijk besluit te nemen over het al dan niet verplaatsen van de supermarkt van 't Haventje naar een locatie aan het Kampje. Hiermee komt er duidelijkheid over de begrenzing van het projectgebied. Tevens wordt het vervolgonderzoek naar het parkeren opgestart, waarin wordt onderzocht hoeveel auto's er van het Kampje kunnen worden ondergebracht in de gebieden er omheen. In het kader van het stedenbouwkundig onderzoek zal een actief participatietraject worden opgestart. Dit participatietraject wordt nader vormgegeven als er duidelijkheid is over de hiervoor genoemde onderzoeken naar supermarktlocatie en parkeren.

2.7.5 Woninggroen

In 2017 is de verkoop van reststukjes woninggroen verder uitgevoerd, maar dit is door omstandigheden niet wijkgericht afgerond. Naar verwachting wordt de verkoop van de reststukjes woninggroen in de Kruidenbuurt in 2018 afgerond. Dan wordt samen met bewoners bepaald hoe de herinrichting van het groen aangepakt gaat worden. De resterende gelden worden ingezet voor nieuw groen bij integrale herinrichting van straten.

2.7.6 Dorpshart Duivendrecht

In 2016 zijn de werkzaamheden aan het Dorpsplein afgerond en opgeleverd. Sinds 2016 bestaat project Dorpshart Duivendrecht daarmee alleen nog uit het deelgebied Zonnehof. Deelgebied Dorpsplein is overgedragen aan team dagelijks onderhoud van Duo+.

2017 stond in het teken van het doorlopen van de vergunningprocedures om de woningbouwontwikkeling in de Zonnehof mogelijk te maken. Op de omgevingsvergunning voor het bouwen van de 129 woningen is na bezwaar ook beroep ingediend bij de rechtbank van Amsterdam doorlopen. Uiteindelijk is de omgevingsvergunning onherroepelijk geworden in september 2017. Daarnaast kwam op de omgevingsvergunning kappen ook bezwaar binnen. De bezwaarscommissie heeft dat bezwaar ongegrond verklaard.

Het bewonersoverleg dat in 2016 is gestart, heeft geleid tot een aangepast inrichtingsplan. Op basis van dit inrichtingsplan is in 2017 gestart met het opstellen van het bestek dat nodig is voor de inrichting van de buitenruimte. In 2018, 2019 en 2020 (afhankelijk van de woningbouwontwikkeling) zal gefaseerd uitvoering gegeven worden aan deze inrichting.

De financiële doelstelling van de ontwikkeling van deelgebied Zonnehof is een voor de gemeente budgettair neutrale ontwikkeling, behoudens de bouw van de scholen. De prijs waarvoor de grond wordt verkocht aan Bouwbedrijf De Nijs, dekt de plan- en inrichtingskosten openbare ruimte.

Als gevolg van de aangescherpte regelgeving van het BBV kan het project Zonnehof alleen als "onderhanden werk" worden aangemerkt indien hiervoor een grondexploitatie (hierna: GREX) is vastgesteld. Daarom is voor de kosten en opbrengsten een GREX opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad in juni 2017 en geactualiseerd in januari 2018.

2.7.7 Evenementenbeleid Ouderkerkerplas

Begin 2017 is het evenementenbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. In 2017 zijn de voorbereidingen voor het (ontwerp)bestemmingsplan evenementen (en terrassen) in gang gezet. Hierin wordt het evenementenbeleid planologisch geregeld.

2.7.8 Amstelbrug

In 2017 zijn de voorbereidingen van het project volgens planning verder gegaan en is het Provinciale Inpassingsplan (PIP), de 'provin-

ciale versie' van een bestemmingsplan, gereedgekomen. Er zijn verschillende zienswijzen ingediend bij de provincie, onder andere door de gemeente Ouder-Amstel. De zienswijzen zijn allen beantwoord en Provinciale Staten hebben het PIP ondertussen vastgesteld. Tevens is de (Europese) aanbesteding van het project uitgevoerd. Gekozen is door de Provincie, conform beleid, voor een 'design – construct – finance – maintain' aanbesteding. De gekozen aannemer is bezig een ontwerp voor de brug en haar toeritten op te stellen.

2.7.9 Amstel Business Park Zuid

2017 heeft in het teken gestaan van de afronding van de ruimtelijk-economische visie voor het Amstel Business Park Zuid. Ten behoeve hiervan zijn er meerdere werksessies gehouden met belanghebbenden. Op 12 oktober 2017 is de ruimtelijk-economische visie voor het Amstel Business Park Zuid vastgesteld door de gemeenteraad. De gemeente werkt momenteel aan de uitwerking van de ruimtelijk-economische visie in een ruimtelijk beleidskader inclusief beeldkwaliteitsplan.

In de ruimtelijk-economische visie is een ambitie opgenomen ten aanzien van de woonboten in de Duivendrechtsevaart. Op 12 januari 2017 is hierover voorkeursscenario 3 uitgesproken. Dit voorkeursscenario is uitgewerkt in de uitvoeringsstrategie scenario 3 woonboten Duivendrechtsevaart en is vastgesteld op 14 december 2017. Bij het vaststellen van de uitvoeringsstrategie is een budget van €250.000 beschikbaar gesteld. Dit budget zal worden ingezet voor personele inzet en onderzoek naar alternatieve mogelijkheden voor de woonboten. Parallel hieraan loopt het traject van het minnelijk overleg met de woonbootbewoners. Dit traject zal doorlopen in 2018. De verwachting is dat er na de zomer van 2018 gestart zal worden met het opstellen van het bestemmingsplan voor de Duivendrechtsevaart.

Tevens vindt in 2018 de afronding van de financiële onderlegger plaats en worden overeenkomsten met partijen gesloten. Hierin zijn alle kosten en opbrengsten van het gebied opgenomen en zal dienen als basis voor het maken van afspraken met initiatiefnemers van ontwikkeling over de bijdrage in de te maken kosten.

2.7.10 Entrada

In 2017 is door Wonam gewerkt aan een eerste stedenbouwkundige verkenning van het gebied. Wonam is één van de grondeigenaren op Entrada. Op 14 december 2017 is door de gemeenteraad ingestemd met de transformatie van Entrada van een kantoorgebied naar een

stedelijk woongebied. Voor deze transformatie wordt een samenwerking aangegaan met alle grondeigenaren. De eerste gesprekken om te komen tot een samenwerking hebben plaatsgevonden eind 2017 en lopen door in 2018. Doel van de samenwerking is te komen tot een ontwikkelkader met ruimtelijke en financiële uitgangspunten. Deze dient als basis voor de transformatie en het maken van anterieure afspraken voor kostenverhaal. De financiële doelstelling van de transformatie van Entrada is een voor de gemeente budgettair neutrale ontwikkeling.

2.7.11 Particuliere woningbouw initiatieven

Binnen de gemeente hebben voor verscheidene plekken particuliere grondeigenaren woningbouw initiatieven aan de gemeente voorgelegd. In het afgelopen jaar is de gemeente over die initiatieven het gesprek verder aangegaan. Het gaat daarbij om initiatieven op het zogenoemde Compier terrein, de plek van de voormalige Manege

nabij de Ouderkerkerplas, de locatie 'Verheul' daar vlak naast, een locatie aan het Hoger Einde Zuid, een locatie aan de rand van de wijk De Benningh en het gebied rondom de Sint Urbanus Parochie. Al die initiatieven hebben gemeen dat ze op binnenstedelijke locaties liggen, dus in of aan de rand van bestaande woonwijken. De locaties van de verschillende initiatieven brengen daardoor heel verschillende en complexe omstandigheden en gevolgen met zich mee die ertoe leiden dat veel onderwerpen uitgebreid met de gemeente besproken dienen te worden, een en ander heeft een forse inzet van de capaciteit van de gemeente gevergd. De gesprekken over deze initiatieven lopen nog door in 2018. Nog niet duidelijk is of alle locaties tot realisatie kunnen komen.

	Lasten		Baten		Ten laste van reserve ruimtelijke projecten	Ten laste van de exploitatie	Balans 1/1	Balans 31/12	Balans-rubricering
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk					
Ouderkerk Zuid	1.016.000	229.000	218.000	1.000			-	-	Onderhanden werk
Deelplan Zonnehof	656.000	141.000	163.000	0			1.571.000	1.343.000	Onderhanden werk
Centrumplan Ouderkerk aan de Amstel	276.000	128.000	50.000	25.000	173.000		698.000	839.000	Overlopende activa
De Nieuwe Kern	727.000	418.000	0	10.000			70.000	0	Overlopende activa
Amstel Business Park	346.000	144.000	346.000	0	144.000		1.264.000	1.672.000	
Entrada	235.000	61.000	235.000	25.000	36.000				
Overige projecten	295.000	162.000	200.000	0	162.000				
	3.551.000	1.283.000	1.212.000	61.000	515.000	0	461.000	1.168.000	

De projecten Ouderkerk-Zuid en Zonnehof worden op de balans verantwoord als Onderhanden werk. Voor deze projecten zijn grondexploitaties vastgesteld. Voor De Nieuwe Kern is (nog) geen exploitatie vastgesteld en wordt als overlopend actief verantwoord. De lagere lasten en baten bij Ouderkerk Zuid zijn het gevolg van latere uitvoering van werkzaamheden ten opzichte van wat er bij het samenstellen van de begroting verwacht werd. Dit heeft geen invloed op het eindsaldo van dit project.

Centrumplan Ouderkerk aan de Amstel was als in de rekening 2016 overlopend actief opgenomen, op basis van de overeenkomst van de intentieovereenkomst met de eigenaar/ontwikkelaar van de voormalige Rabobank. In de fase waarin het project zich nu bevindt is het niet meer mogelijk om het als overlopend actief op de balans te verantwoorden. De kosten worden nu ten laste van de reserve ruimtelijke projecten gebracht. Door een wisseling op het personele vlak heeft het project enige tijd stilgelegen. Na de zomer van 2017 is een

nieuwe projectmanager gestart die voor zowel het Centrumplan Ouderkerk aan de Amstel als verkeers(deel)project Kerkstraat en Kerkbrug projectplannen heeft geschreven, welke in januari 2018 door het college zijn vastgesteld en waarvoor de raad in februari 2018 de financiële middelen beschikbaar heeft gesteld. Hierdoor zijn er minder kosten gemaakt dan vooraf begroot. De inkomsten zijn ook lager, omdat een deel van de onderzoeken waaraan K4 50% meebetaald in 2018 worden gemaakt en daarna gefactureerd. Ook de kosten van Amstel Business Park, Entrada en de overige projecten worden vooralsnog ten laste van deze reserve gebracht. Voor De Nieuwe Kern is een verschil van ongeveer €300.000 ontstaan tussen de begrote en werkelijke lasten voor 2017. Deze kosten waren begroot voor het maken van de structuurvisie en MER in 2017. Echter heeft het proces tot het komen van een samenwerkingsovereenkomst met alle grondeigenaren van DNK meer tijd gekost dan vooraf werd verwacht. Daardoor kon ook later gestart worden met het maken van de structuurvisie en verschuiven deze kosten naar 2018 en 2019.

Inzet ambtelijke organisatie ten behoeve van projecten

In de begroting was rekening gehouden met een inzet van eigen personeel (inclusief toerekening van overhead) en inzet van medewerkers van Duo+ van in totaal € 1.166.000. Feitelijk was dit slechts € 543.000. Er was al voorzien dat de werkelijke inzet lager zou zijn dan de geraamde en daarvoor was in de begroting een correctie opgenomen op de aanwending van de reserve ruimtelijke projecten van €400.000.

	Begroot	Werkelijk	Vershil
Personeelslasten	530.000	312.000	-218.000
Bijdrage DUO+	379.000	100.000	-278.000
Toerekening overhead	258.000	130.000	-128.000
Totaal	1.166.000	543.000	-624.000

Jaarrekening

De Jaarrekening

3.1 Algemeen

In het eerste deel van deze programmarekening is het in 2017 gevoerde beleid aan de orde geweest. Er is verantwoording afgelegd over de realisatie van de programma's en het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV) schrijft voor dat er een analyse moet plaatsvinden van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. Bij de financiële overzichten van de programma's maken we melding van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. Aan het eind van dit deel is een totaal overzicht van de baten en lasten opgenomen.

De gemeenteraad heeft het college van burgemeester en wethouders geautoriseerd de begroting uit te voeren binnen de in dit overzicht vermelde begrotingsbedragen. Ondanks dat de autorisatie op programmaniveau heeft plaatsgevonden, is bij de financiële overzichten van de programma's een analyse gegeven op deelprogramma.

In dit onderdeel komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

- a. de uitgangspositie voor 2017;
- b. effect op het resultaat door mutaties in de reserves;
- c. het financieel resultaat 2017 met een vergelijking op hoofdlijnen t.o.v. de begroting na wijziging;
- d. resultaatbestemming;
- e. investeringen;
- f. reserves en voorzieningen;
- g. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT)

A Uitgangspositie voor 2017

De uitgangspositie voor het jaar 2017 is vastgelegd in de programma-begroting 2017. Deze primitieve begroting vertoonde een positief saldo van € 55.315.

Het college van burgemeester en wethouders heeft de raad in de loop van 2017 met tussentijdse rapportages (vier nieuwsbrieven) geïnformeerd over de realisatie van de begroting. De vierde nieuwsbrief is behandeld in de commissies van december 2017. Bij de vierde nieuwsbrief werd een negatief resultaat verwacht van € 264.573.

B Effect op het resultaat door stortingen en onttrekkingen aan reserves

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording moeten de mutaties in de reserves worden verantwoord in het resultaatbestemmende deel van de begroting c.q. jaarrekening.

Aan het eind van dit onderdeel is het Overzicht van baten en lasten in

de jaarrekening opgenomen. De baten en lasten van de programma's geven een resultaat aan voor bestemming. Het saldo baten en lasten voor bestemming bedraagt € 1.974.000 negatief. Op grond van bestaand beleid of afzonderlijke besluitvorming verantwoorden we bij het onderdeel resultaatbestemming de mutaties in de reserves. De toevoegingen aan de reserves bedragen in totaal € 9.924.000 terwijl er voor een totaalbedrag van € 11.360.000 aan de reserves is onttrokken. Door deze mutaties komt het gerealiseerd resultaat uit op een bedrag van € 538.000 nadelig. Na het Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening treft u een overzicht aan waarin de via de resultaatbestemming verantwoorde mutaties in de reserves worden gespecificeerd per programma.

C Financieel resultaat 2017

De programmarekening 2017 sluit met een nadelig saldo van € 774.000. Ten opzichte van de vierde nieuwsbrief is het resultaat over 2017 afgerond € 510.000 nadeliger uitgevallen.

Bij de financiële toelichting op de programma's zijn de wat belangrijkere afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening al toegelicht.

D Resultaatbestemming

Conform de vastgelegde beleidslijn worden jaarrekeningoverschotten aan de algemene reserve vrij besteedbaar toegevoegd en de tekorten daaraan onttrokken. Bij de vaststelling van de jaarrekening heeft derhalve geen besluit meer te worden genomen inzake de bestemming van het jaarresultaat. Op elk gewenst moment kunnen voorstellen worden gedaan betreffende een eventuele bestemming van (een deel van) de algemene reserve vrij besteedbaar.

E Investerings

Het herziene investeringsschema in de begroting 2017 kwam uit op een totaal investeringsbedrag van € 1.001.034 voor het jaar 2017. Uit voorgaande jaren zijn nog (restand) kredieten beschikbaar van investeringen waarvan de uitvoering nog niet was gestart c.q. afgerond. Tussentijds is de investeringsplanning bijgesteld.

F Reserves en voorzieningen

In de raadsvergadering van 12 oktober 2017 is het reservebeleid geactualiseerd middels de Nota reserves en voorzieningen 2017. De algemene reserve is opgesplitst in een algemene reserve niet vrij besteedbaar (stand per 31-12-2017 € 2.870.116) en een algemene reserve vrij besteedbaar (stand per 31-12-2016 € 1.000.000). In de toelichting op de balans wordt de stand van alle reserves weergegeven. De mutaties in de reserves hebben ook een structurele component zoals blijkt uit onderstaande overzicht.

Overzicht structurele Toevoegingen en Onttrekkingen aan de reserves

	Begroting 2017 (voor wijziging)	Begroting 2017 (na wijziging)	Rekening 2017
Lasten programma's (toevoeging aan reserve)			
2 Ruimte			
Infrastructurele werken/ wegen	400.000	400.000	400.000
3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid			
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	150.000	150.000	150.000
Totaal Lasten	550.000	550.000	550.000
Baten programma's (onttrekking aan reserve)			
1 Sociaal			
Dekking huurlasten jan Hekmanschool	116.000	116.000	116.000
Kapitaallasten Zonnehof	144.000	144.000	144.000
3 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid			
Kapitaallasten Gemeentehuis	280.000	280.000	280.000
Totaal Baten	540.000	540.000	540.000
Totaal Programma's	10.000	10.000	10.000

De structurele toevoegingen aan reserves zijn gebaseerd op de onderhoudsplannen voor wegen en gebouwen. De onttrekkingen betreffen de dekking van de structurele (kapitaal)lasten van twee schoolgebouwen en het gemeentehuis

G Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De bezoldiging van de leden van de topfunctionarissen over het jaar 2017 is als volgt:

Funcctiegegevens	Gemeensecretaris, de heer L.J.Heijlman	Griffier, mevrouw A.A. Swerts
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01-31-12	01/01-31-12
Deeltijdfactor in fte	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.258,00	77.813,00
Beloningen betaalbaar op termijn	14.191,00	11.548,00
<i>Subtotaal</i>	111.449,00	89.361,00
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
Onverschuldigd betaald bedrag	N.V.T.	N.V.T.
Totale bezoldiging	111.449	89.361
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.V.T.	N.V.T.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01-31/12	01/01-31-12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1	1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	92.747	74.783
Beloningen betaalbaar op termijn	11.940	9.984
Totale bezoldiging 2016	104.687	84.767

3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

3.2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Het boekjaar 2017 is gelijk aan het kalenderjaar 2017.

3.2.2 Grondslagen voor waardering Activa

Vaste activa

De vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Onder de overige kosten kunnen de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het activum kan worden toegerekend begrepen zijn.

Materiele vaste activa

De materiële activa zijn gewaardeerd tegen de historische aanschafprijs minus de jaarlijkse afschrijvingen. Er wordt op lineaire basis afgeschreven overeenkomstig de verwachte gebruiksduur. In de Financiële verordening gemeente Ouder-Amstel staat een overzicht van de te hanteren afschrijvingstermijnen.

Afschrijvingen en eventuele duurzame waardeverminderingen worden ongeacht het resultaat van het boekjaar gedaan. Aanvang van de afschrijvingen vindt normaal gesproken plaats vanaf het jaar van ingebruikname van het actief.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De ver-

leende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Financiële vaste activa

De financiële activa (aandelen en verstrekte geldleningen) zijn gewaardeerd tegen de nominale waarden. Deze post wordt tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs gewaardeerd dan wel tegen lagere marktwaarde.

Vorraden

Onder "voorraden" zijn verantwoord de onderhandenwerken "Ouderkerk Zuid" en "Dorpshart Duivendrecht". De onderhanden werken zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Winsten worden slechts genomen indien die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Voor tussentijdse winstneming geldt het realisatiebeginsel, dat als er voldoende zekerheid over de gerealiseerde winst is, deze ook genomen moet worden. Als criterium voor voldoende zekerheid geldt, dat alle kosten reeds gedekt zijn door gerealiseerde verkopen. Zolang daarvan geen sprake van is, worden de verkregen verkoopopbrengsten op de verkrijgingskosten in mindering gebracht. Er worden geen negatieve resultaten verwacht. Gronden zijn gewaardeerd tegen de aankoopwaarde. Op de gronden wordt niet afgeschreven.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De vorderingen, liquide middelen en schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarden. Voor dubieuze debiteuren is een voorziening opgenomen, welke direct in mindering is gebracht op de desbetreffende vorderingen. Dit geldt voor de verwachte oninbaarheid van algemene debiteuren, debiteuren belastingen en sociale zaken). De voorzieningen worden statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat na bestemming volgens uit het overzicht van baten en lasten. Het resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

In het Wijzigingsbesluit van 25 juni 2013, van toepassing met ingang van het begrotingsjaar 2014, is in artikel 44, lid d BBV een separate voorzieningscategorie geïntroduceerd voor vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In de toelichting op de balans worden belangrijke niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen vermeld waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden (bijvoorbeeld langlopende huurcontracten en leasecontracten).

3.2.3 Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen, als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het overzicht van baten en lasten geeft de omvang weer van alle baten en lasten en het saldo daarvan. Het saldo van de baten en lasten (resultaat) wordt afzonderlijk opgenomen in de balans.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

3.3 Balans per 31 december 2017

ACTIVA	2016	2017	PASSIVA	2016	2017
VASTE ACTIVA	23.805	23.149	VASTE PASSIVA	27.246	26.967
<i>Immateriële vaste activa</i>	112	97	<i>Eigen vermogen</i>	20.907	18.696
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	112	97	- Algemene reserve	7.201	3.870
			- Bestemmingsreserves	14.477	15.600
			- Gerealiseerde resultaat	-771	-774
<i>Materiële vast activa</i>	19.676	19.156	<i>Voorzieningen</i>	6.339	8.271
- Investerings met een economisch nut	14.867	14.374	- Voorzieningen pensioenverplichtingen	973	1.001
- Investerings met een economisch nut, w aarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	4.291	4.215	- Voorzieningen egalisatie vervanging riolering	4.831	5.881
- Investerings in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	518	567	- Voorzieningen egalisatie afvalstoffen inzameling	535	341
			- Voorziening bomcompensatie	0	1.048
<i>Financiële vaste activa</i>	4.017	3.896			
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- deelnemingen	12	12			
- Overige langlopende leningen	10	6			
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	3.994	3.878			
VLOTTENDE ACTIVA	10.468	8.924	VLOTTENDE PASSIVA	7.027	5.106
<i>Voorraden</i>	-873	-504	<i>Netto vlottende schulden rente- typische looptijd korter dan één jaar</i>	3.845	1.984
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-873	-504	- Banksaldi	2	0
			- Overige schulden	3.843	1.984
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	8.898	6.608	<i>Overlopende passiva</i>	3.182	3.122
- Vorderingen op openbare lichamen	3.504	244			
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.413	2.934	De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Overige vordering	2.874	4.581	- Het Rijk	171	126
- Voorziening dubieuze debiteuren	-893	-1.151	- Overige Nederlandse overheidslichamen	19	27
<i>Liquide middelen</i>	148	252			
- Kassaldi	1	1			
- Banksaldi	147	251			
<i>Overlopende activa</i>	2.295	2.568	- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	2.992	2.969
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.295	2.568			
Totaal activa	34.273	32.073	Totaal passiva	34.273	32.073
			Gewaarborgde geldleningen (obligo)	16.072	14.769

3.4 Overzicht Baten en Lasten

Bedragen X1000	Rekening 2016	Begroot 2017 (voor wijziging)	Begroot 2017 (na wijziging)	Rekening 2017
Voor resultaatbepaling				
Programma's Lasten				
Programma 1 Sociaal	13.525	12.350	12.384	12.576
Programma 2 Ruimte	10.923	8.584	10.061	8.069
Programma 3 Bestuur Dienstverlening en veiligheid	3.842	2.592	2.251	2.578
Totaal Lasten	28.289	23.527	24.696	23.222
Baten				
Programma 1 Sociaal	6.370	2.935	3.147	3.296
Programma 2 Ruimte	5.576	8.144	8.200	6.451
Programma 3 Bestuur Dienstverlening en veiligheid	311	618	640	680
Totaal Baten	12.257	11.697	11.987	10.426
Totaal programma's	-16.032	-11.829	-12.709	-12.796
Algemene dekkingsmiddelen Lasten				
305 Niet gebonden lokale heffingen	200	182	182	170
306 Algemene Uitkering			22	23
308 Dividend	0			
304 Overige algemene dekkingsmiddelen	1.197			
307 Onvoorzien				
309 Financieringsfunctie		1.107	36	38
Totaal Lasten	1.397	1.289	240	231
Baten				
305 Niet gebonden lokale heffingen	4.422	4.205	4.205	4.084
306 Algemene Uitkering	10.317	12.931	13.097	13.226
308 Dividend	5	3	3	8
309 Financieringsfunctie	0	1.109	1	0
304 Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.277			
Totaal Baten	13.466	18.248	17.307	17.319
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	12.069	16.959	17.067	17.088
Overhead Lasten		5.084	6.240	6.634

Overhead Baten				131
Totaal overhead		-5.084	-6.240	-6.503
Totaal voor resultaatbepaling	-3.962	46	-1.882	-2.211
Reserves				
Onttrekking aan reserves	5.539	1.890	10.774	10.958
Toevoeging aan reserves	2.248	1.880	8.746	9.522
Totaal Reserves	3.191	9	2.028	1.436
Eindtotaal	771	55	147	-774

Toelichting op het overzicht Baten en Lasten

De verschillenanalyse tussen de begroting 2017 en de uiteindelijk gerealiseerde cijfers is opgenomen in inleiding van het jaarverslag onder "Financiële positie".

Voor de toelichtingen op de baten en lasten wordt verwezen naar het jaarverslag. De toelichtingen zijn uiteengezet per deelprogramma in het jaarverslag.

3.5 Toelichting balans per 31 december 2017

01 Immateriële vaste activa

Verloop van de immateriële vaste activa								
	Boek- waarde 31-12- 2016	Investerin- gen	Desinvesterin- gen	Afschrijvin- gen	Bijdragen van derden	Afwaarderin- gen	Rente- lasten	Boek- waarde 31-12- 2017
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	112	0	0	15	0	0	0	97
Totaal immateriële vaste activa	112	0	0	15	0	0	0	97

De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden verantwoord onder immateriële vaste activa. Het gaat hier met name om

de verstrekte gelden aan het Pedologisch Instituut en Portugees-Israël begraafplaats

02 Materiële vaste activa

In onderstaande tabel is de hoofdingeling weergegeven van de materiële vaste activa.

Verloop van de materiële vaste activa overige investeringen met een economisch nut								
	Boek- waarde 31-12- 2016	Investerin- gen	Desinvesterin- gen	Afschrijvin- gen	Bijdra- gen van derden	Afwaarde- ringen	Rente- lasten	Boek- waarde 31-12- 2017
Bedrijfsgebouwen	13.822	105	0	632	0	0	0	13.295
Grond-, weg- en waterbouwkundige wer- ken	838	0	0	106	0	0	0	732
Vervoermiddelen	166	0	0	54	0	0	0	112
Machines, apparaten en installaties	41	201	0	7	0	0	0	235
Totaal materiële vaste activa overige investerings met een economisch nut	14.867	306	0	799	0	0	0	14.374

Verloop van de materiële vaste activa investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven								
	Boek- waarde 31-12- 2016	Investerin- gen	Desinvesterin- gen	Afschrijvin- gen	Bijdra- gen van derden	Afwaarde- ringen	Rente- lasten	Boek- waarde 31-12- 2017
Gronden en terreinen								
Woonruimten								
Bedrijfsgebouwen	19	0	0	6	0	0	0	13
Grond-, weg- en waterbouwkundige wer- ken	3.111	223	0	179	0	0	0	3.155
Machines, apparaten en installaties	1.161	0	0	114	0	0	0	1.047
Totaal materiële vaste activa Econo- misch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	4.291	223	0	299	0	0	0	4.215

Verloop van de materiële vaste activa investeringen in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut								
	Boek- waarde 31-12- 2016	Investerin- gen	Desinveste- ringen	Afschrijvin- gen	Bijdra- gen van derden	Afwaarde- ringen	Rente- lasten	Boek- waarde 31-12- 2017
Gronden en terreinen	88	9	0	0	0	0	0	97
Bedrijfsgebouwen	0	11	0	0	0	0	0	11
Grond-, weg- en waterbouwkundige wer- ken	430	97	0	0	68	0	0	459
Totaal materiële vaste activa investe- ringen in openbare ruimte met maat- schappelijk nut	518	117	0	0	68	0	0	567

De belangrijkste investeringen in de materiële vaste activa in 2017 is:

- Diverse investeringen riolering € 223.000.
- Aankoop/vervanging bestelwagens € 201.000.

➤ Verlichting gemeentehuis € 105.000.

03 Financiële vaste activa

Verloop van de financiële vaste activa								
	Boek- waarde 31-12- 2016	Investerin- gen	Desinveste- ringen	Aflossing	Bijdra- gen van derden	Afwaarde- ringen	Rente- lasten	Boek- waarde 31-12- 2017
Kapitaalverstrekkingen aan: n.v. Bank Nederlandse Gemeenten	12	0	0	0	0	0	0	12
Leningen aan: Lening VOF De Bullen	10	0	0	4	0	0	0	6
Overige langlopende leningen Jan Hekmanschool	3.994	0	0	116	0	0	0	3.878
Totaal financiële vaste activa	4.016	0	0	120	0	0	0	3.896

- De afschrijving onder "Overige langlopende geldleningen" betreft de aflossing van een verstrekte geldlening aan v.o.f. De Bullen (exploitatie bar Bindelwijk).

- Onder de aandelen en deelnemingen is uitsluitend verantwoord het aandelenkapitaal Bank voor Nederlandse Gemeenten.

04 Voorraden

Voorraden				
	Boekwaarde 31-12-2016	Vermeerderin- gen	Verminderin- gen	Boekwaarde 31-12-2017
Grond- en hulpstoffen Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in ex- ploitatie	-873	369		-504
Totaal voorraden	-873	369		-504

- Mede door de aangescherpte regelgeving van BBV moet de balanspost "onderhanden werk" worden beoordeeld of deze op de juiste plaats op de balans wordt weergegeven. Voor het project De Nieuwe Kern betekent dit dat het wordt verantwoord bij Overlopende Activa.
De projecten Ouderkerk-Zuid en Zonnehof blijven als "onderhanden werk" op de balans staan.
- De geraamde nog te maken kosten bedragen € 4.308.000
- De geraamde opbrengsten bedragen € 4.075.000
- Het geraamde eindresultaat bedraagt € 317.000

Met de in 2008 gerealiseerde verkoopopbrengst zijn de tot en met 2008 geactiveerde investeringen afgeschreven, waardoor er per ultimo 2008 sprake is van een positief saldo op het project. Daarom geeft deze activapost een "negatief" saldo aan.

- Met ingang van 2013 wordt ook het project Dorpshart Duivendrecht (Zonnehofgebied) als onderhanden werk aangemerkt. Voor dit project zal een exploitatie aan de raad worden aangeboden ter vaststelling voorafgaand aan de behandeling van deze jaarrekening.
-

De berekeningswijze/onderbouwing van aannames en grondslagen die hiervoor gebruikt is als volgt:

Zonnehof

De uitgangspunten van de berekeningen van het project Zonnehof zijn gebaseerd op de in 2016 geactualiseerde raming van het woningbouwprogramma en de hiervoor benodigde investeringen in bouw- en woonrijp maken. Deze raming is inhoudelijk gelijk gebleven, maar geactualiseerd op basis van realisatie in 2016 en het prijspeil 2017 voor wat betreft de kosten (+1,7%). De opbrengsten zijn gelijk gehouden aan de raming in 2016.

Ouderkerk Zuid

De raming van Ouderkerk Zuid betreft met name de kosten van de (aan te passen) infrastructuur en deze is gebaseerd op de bestekramingen van het team Buurt. Deze bestekramingen zijn gebaseerd enerzijds op de normkosten per eenheid en anderzijds op de ervaringen vanuit aanbestedingen respectievelijk plaatselijke situatie.

De baten zijn gebaseerd op onderliggende overeenkomsten, inschatting van geraamde opbrengst restkavel, inschatting nog te sluiten overeenkomsten en de subsidietoezegging vanuit de Stadsregio voor de aanleg van de Jan Benningweg.

05 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar		
	Boek- waarde 31-12- 2016	Balanswaarde 31-12-2017
- Vorderingen op openbare lichamen	3.504	244
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	3.413	2.934
- Overige vordering	2.874	4.581
- voorziening dubieuze debiteuren	-893	-1.151
Totaal uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar	8.898	6.608

De vordering op de Belastingdienst uit hoofde van het BTW-compensatiefonds is opgenomen onder de "vorderingen op openbare lichamen".

06 Liquide middelen

Liquide middelen		
	Boek- waarde 31-12- 2016	Boekwaarde 31-12-2017
Banksaldi	147	251
Kassasaldi	1	1
Totale liquide middelen	148	252

Door het negatief rekeningresultaat ad € 538.000 en de in 2017 gerealiseerde investeringen is de omvang van de liquide middelen plus het schatkistbankieren afgenomen met € 2.252.000. Voor 2017 is in

Het compensabele BTW-bedrag over 2017 bedraagt € 2.440.000.

het schatkistbankieren een drempelbedrag van € 250.000 (minimumbedrag) van toepassing. Er zijn gedurende 2017 buiten 's Rijks schatkist geen middelen aangehouden. In onderstaand overzicht is dit zichtbaar.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar		2017	
(1)	Drempelbedrag		250		
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	197	203	162	160
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	53	47	88	90
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	31.780			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	31.780			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag		250		
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	17.772	18.440	14.923	14.696
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	197	203	162	160

07 Overlopende activa

Overlopende activa		
	Boek- waarde 31-12- 2016	Boekwaarde 31-12-2017
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen		
- Nog te ontvangen bijdragen Projecten	1.333	1673
- Overige nog te ontvangen posten	962	895
Totaal overlopende activa	2.295	2.568

Mede door de aangescherpte regelgeving van BBV is van de balanspost "onderhanden werk" beoordeeld of deze op de juiste plaats op de balans wordt weergegeven. Voor het project De Nieuwe Kern betekent dit dat het nu wordt verantwoord bij Overlopende Activa.

Naast De Nieuwe Kern bestaat dit onderdeel uit een nog te ontvangen bedrag voor het project Ouderkerk-Centrum.

08 Algemene reserves en 09 Bestemmingsreserves

Bedragen x1000	Boekwaarde per 31-12- 2016	Toevoeging	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vrijval	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserves						
Algemene reserve niet vrij besteedbaar	1.000	1870		0	0	2.870
Algemene dekkingsreserve	5.100	0		0	5.100	0
Algemene reserve vrij besteedbaar	1.101	869	-771	0	199	1.000
Totaal algemene reserves	7.201	2.739	-771	0	5.299	3.870
Bestemmingsreserves						
Infrastructurele werken/ wegen	240	400	0	0	137	503
Cultuurfonds	13	61	0	0	0	74
Dekking kapitaallasten uitbreiding gemeentehuis	2.240	0	0	0	280	1.960
Dorpshart Duivendrecht	5.631	0	0	0	5.631	0
Uitvoering collegeprogramma	272	0	0	0	25	247
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	444	150	0	0	21	573
Dekking huurlasten Jan Hekmanschool	4.194	0	0	0	116	4.078
Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven	11	0	0	0	0	11
Herplantfonds De Nieuwe Kern	200	0	0	0	200	0
Efficiencymaatregelen ambtelijke organisatie	100	0	0	0	100	0
Reserve Ontwikkeling Duo+	1.022	0	0	0	559	463
Reserve adoptiegroen	110	27	0	0	0	137
Dekking Afschrijvingslasten schoolgebouw	0	5.670	0	0	144	5.526
Ontwikkeling ruimtelijke projecten	0	2.500	0	0	544	1.956
Regionale samenwerking wonen en ec. zkn	0	72	0	0	0	72
Totaal bestemmingsreserves	14.477	8.880	0	0	7.757	15.600

Reserves

In 2017 is de omvang van de reserves per saldo € 2.208.000 gedaald.

De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

De mutaties op de algemene reserve ten behoeve van het nadelige resultaat 2016	-771.000
De verlaging van de algemene reserve ten gunste van de reserve ontwikkeling ruimtelijke projecten:	-2.500.000
Diverse kleine mutaties	-60.000
Totaal mutatie op de algemene reserve	-3.331.000

Het saldo van toevoegingen en onttrekkingen ad + 1.043.000 (8870-7757) op de bestemmingsreserves, zoals hierboven weergegeven.

Grote mutaties:

In oktober 2017 heeft de raad de Nota reserves en voorzieningen 2017 vastgesteld. Met deze nota zijn de algemene reserve "vrij besteedbaar" en de "algemene dekkingsreserve" samengevoegd. Naast deze samenvoeging zijn de belangrijkste mutaties het opheffen van de reserve dorpshart Duivendrecht en het hiermee vormen van de reserve Dekking Afschrijvingslasten schoolgebouw, waarbij de reserve dorpshart Duivendrecht de belangrijkste voedingsbron is voor de reserve Dekking Afschrijvingslasten schoolgebouw en de bij de rekening 2016 besloten vorming van de reserve Ontwikkeling ruimtelijke projecten.

Algemene reserve "niet vrij besteedbaar"

De algemene reserve niet vrij besteedbaar heeft als ondergrens minimaal € 1,0 mln en maximaal 10% van de totale lasten bij begroting of jaarrekening. Het doel hiervan is om deze reserve niet te snel in te zetten bij (incidentele) inzet van doelrealisatie.

Algemene reserve "vrij besteedbaar" en de "algemene dekkingsreserve"

Deze twee reserves zijn samengevoegd tot de algemene reserve vrij besteedbaar, met een ondergrens van € 1,0 mln. Deze dient ter borging van de minimale ondergrens van de algemene reserve "niet vrij besteedbaar".

Reserve Infrastructurele werken/groot onderhoud wegen

Doel van de reserve	Bekostiging van infrastructurele werken en grootschalige herstratingsprojecten
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie

De geraamde toevoeging en onttrekking zijn gebaseerd op de planning van groot onderhoud en reconstructies.

Reserve cultuurfonds

Doel van de reserve	Het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor cultuur door stimulering van actieve en passieve vormen van cultuurbeleving
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie

Op basis van de Verordening percentageregeling kunst en cultuur 2010 moet bij bepaalde grote investeringen en grondverkoop een bedrag worden gestort in de reserve cultuurfonds. In 2017 zijn middelen toegevoegd op basis van diverse projecten die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd of opgestart.

Reserve dekking kapitaallasten uitbreiding gemeentehuis

Doel van de reserve	Dekking van de kapitaallasten van de uitbreiding van het gemeentehuis
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie

Jaarlijks wordt een onttrekking aan deze reserve in de rekening opgenomen ten grootte van de afschrijvingslasten van de uitbreiding van het gemeentehuis

Reserve Dorpshart Duivendrecht

Doel van de reserve	De herontwikkeling van het dorpshart in Duivendrecht met inbegrip van de bouw van een nieuw scholencomplex in het Zonnehofgebied
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie

Deze reserve is in 2017 opgeheven. De hierdoor vrijvallende middelen zijn ingezet voor het vormen van de reserve afschrijvingslasten Zonnehof.

Reserve uitvoering collegeprogramma

Doel van de reserve	De bekostiging van de verschillende onderdelen van het collegeprogramma
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie

De aanwending in 2017 betreft met name beleidsplan onderwijs, duurzaamheid en de begrotingsapp.

Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen

Doel van de reserve	Het egaliseren van de ten laste van de begroting komende kosten van het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie (met een egalisatiedoelstelling)

De mutaties bij deze reserve zijn gebaseerd op het onderhoudsplan.

Reserve dekking huurlasten Jan Hekmanschool

Doel van de reserve	Het dekken van de huurlasten van de nieuwe Jan Hekmanschool gedurende 40 jaar
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie

Jaarlijks wordt een onttrekking aan deze reserve in de rekening opgenomen ten grootte van de aflossing van de financiering van de Jan Hekmanschool.

Reserve stimulering lokale klimaatinitiatieven

Doel van de reserve	Het nemen van stimuleringsmaatregelen ter verbetering van het klimaat
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie

In 2017 zijn geen mutaties bij deze reserve geweest.

Reserve herplantfonds De Nieuwe kern

Doel van de reserve	De bekostiging van niet te verhalen kosten in het project De Nieuwe Kern
Functie van de reserve	Bestedingsfunctie

In het najaar van 2017 is geconcludeerd dat de middelen die de gemeente van derden ontvangt ten behoeve van de zogenaamde bomencompensatie gestort moeten worden in een voorziening conform artikel 44 lid 2 van het BBV. De in 2012 van Prorail ontvangen compensatie is in dat jaar toegevoegd aan de reserve herplantfonds De Nieuwe kern. In de rekening 2017 wordt dit, tezamen met de in 2017 ontvangen middelen van Rijkswaterstaat, gestort in de nieuw gevormde Voorziening bomencompensatie en wordt met het vaststellen van de jaarrekening deze reserve opgeheven.

Reserve Efficiencymaatregelen ambtelijke organisatie

Het bij de jaarrekening 2016 resterende saldo van deze reserve is bij de derde nieuwsbrief 2017 toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Reserve ontwikkeling DUO+

Conform separaat raadsvoorstel 2016 is deze reserve aangevuld vanuit de reserve decentralisaties (€ 245.000) en de algemene reserve (€ 1.668.000) voor het opvangen van meerjarig incidentele uitgaven i.v.m. DUO+. Voor het jaar 2016 is vervolgens een bedrag van € 559.000 onttrokken aan deze reserve.

Reserve adoptiegroen

Deze reserve is bij de jaarrekening 2015 gevormd uit het saldo van het onderhanden werk adoptiegroen ad € 257.000. In 2017 is het saldo van de lasten voor dit project en de gerealiseerde verkoopopbrengsten toegevoegd aan deze reserve.

Ontwikkeling ruimtelijke projecten

Bij de behandeling van de rekening 2016 heeft de raad besloten tot het instellen van de reserve Ontwikkeling ruimtelijke projecten voor een bedrag van € 1.000.000. Deze reserve dient ter afdekking van de risico's van de ruimtelijke projecten. Bij de behandeling van de 2e nieuwsbrief 2017 heeft de raad besloten tot aan extra toevoeging van € 1.500.000.

Omdat het BBV stringente termijnen stelt voor de termijn dat deze kosten geactiveerd mogen blijven, staat deze reserve mede garant voor de afdekking van deze lasten. Daarnaast worden niet door derden gedekte kosten ten laste van deze reserve gebracht.

Regionale samenwerking wonen en ec. Zkn

De Stadsregio Amsterdam heeft vanaf 2006 de regionale samenwerking op het terrein van Economie en Wonen verzorgd. Vanaf 1 januari 2017 is de uitvoering van deze taken overgegaan naar de deelregio's en de MRA-samenwerking. Vanwege de beëindiging van de taken Economie en Regionale woningmarkt in Stadsregioverband is een financiële eindafrekening opgesteld. De gemeente Ouder-Amstel heeft € 72.357 ontvangen naar aanleiding van deze eindafrekening. Het dagelijks bestuur van de Stadsregio en de portefeuillehouders-overleggen 'Economie' en 'Wonen' hebben aanbevolen de middelen voor de (deel)regionale samenwerking Economie en Wonen beschikbaar te houden.

Op 14 december 2017 heeft de raad van Ouder-Amstel besloten tot het vormen van deze reserve.

10 Saldo van de jaarrekening

Het resultaat van de jaarrekening is € 774.000 negatief.

11 Voorzieningen

Verloop van de voorzieningen					
	Boekwaarde per 31-12-2016	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2017
Pensioenverplichtingen politieke ambtsdragers	973	64	0	36	1.001
Egalisatie vervanging riolering	4.831	1.050	0	0	5.881
Egalisatie afvalstoffen inzameling	535		0	194	341
Voorziening bomencompensatie	0	1.048	0	0	1.048
Totaal voorzieningen	6.339	2.162	0	230	8.271

Pensioenverplichting politieke ambtsdragers

Doel van de voorziening	Het waarborgen van toekomstige pensioenbetalingen aan politieke ambtsdragers
-------------------------	--

De pensioenverplichting 2016 ad € 36.000 zijn ten laste van deze voorzieningen gebracht. De recente actuariële berekeningen geven een toekomstige verplichting aan van € 1.001.000.

Egalisatie vervanging riolering

Doel van de voorziening	Het gedurende een langere periode verzekeren van een gelijkmatige tariefsontwikkeling
-------------------------	---

De voorziening Vervanging riolering is een soort "spaarrekening" om de toekomstige hoge investeringen voor de vervanging van de in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw aangelegde riolering te kunnen bekostigen. Het positieve exploitatiesaldo van het product riolering € 1.050.000 is toegevoegd aan de voorziening.

Egalisatie afvalstoffeninzameling

Doel van de voorziening	Het verzekeren van een gelijkmatige tariefsontwikkeling
-------------------------	---

Voorziening bomencompensatie

Deze voorziening is gevormd uit de in 2017 van Rijkswaterstaat ontvangen middelen voor compensatie van gekapte bomen in relatie met de A9. Daarnaast zijn de eerder ontvangen middelen uit het herplantfonds De Nieuwe Kern ten gunste van deze voorziening gebracht.

12 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Netto vlottende schulden rentetypische looptijd korter dan één jaar		
	Boek- waarde per 31-12- 2016	Boek- waarde per 31-12- 2017
Banksaldi	2	0
Overige schulden	3.843	1.984
Totaal netto vlottende schulden	3.845	1.984

Bij deze post zijn die crediteuren verantwoord waarvan de betaling nog niet heeft plaatsgevonden.

13 Overlopende passiva

Naast de "verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen" worden onder dit balansonderdeel ook de van over-

heidslichamen ontvangen uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel verantwoord die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Overlopende passiva		
	Boek- waarde 31-12- 2016	Boek- waarde 31-12- 2017
<i>De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:</i>		
Het Rijk	171	126
Overige Nederlandse overheidslichamen	19	27
<i>Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume</i>	2.992	2.969
Totaal overlopende passiva	3.182	3.122

In onderstaande tabel staat een overzicht van de uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Uitkeringen van Het Rijk				
	Boek- waarde 31-12- 2016	Ontvan- gen be- dragen	Vrijge- vallen bedra- gen of terug- betalin- gen	Boek- waarde 31-12- 2017
Participatiebudget	36.000			36.000
Onderwijs achterstandenbeleid	135.000	122.642	167.326	90.000
Totaal uitkeringen van Het Rijk	171.000	122.642	167.326	126.000

Uitkeringen van overige Nederlandse overheidslichamen				
	Boek- waarde 31-12- 2016	Ontvan- gen be- dragen	Vrijge- vallen bedra- gen of terug- betalin- gen	Boek- waarde 31-12- 2017
Zon op gemeentedak	0	26.864		26.864
Wijzer uit elkaar	19.000		19.000	0
Totaal uitkeringen van overige Nederlandse overheidslichamen	19.000	26.864	19.000	26.864

14 Gewaarborgde geldleningen

Aan de passiefzijde van de balans is buiten de balanstelling het bedrag opgenomen, waarvoor aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verleend. Door de gemeente zijn in het verleden garanties verstrekt voor geldleningen van diverse instellingen, zoals de woningstichting, verzorgingstehuizen en sportverenigingen. Na de hieronder opgenomen specificatie van de balans treft u een specificatie van de borgstellingen aan. De risico's van deze borgstellingen worden gering geacht. Tot op heden heeft de gemeente geen betalingen inzake de borg- en garantstelling moeten doen. Voor wat betreft de geldleningen van de Woningstichting Ouder-Amstel en Woonzorg Nederland loopt de gemeente geen direct risico meer. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw vrijwaart de gemeente van verliezen door middel van zogenaamde vrijwaringsovereenkomsten.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

In het kader van de gegarandeerde hypothecaire geldleningen in relatie tot de gemeentegarantie is er sprake van twee partijen: Syntrus Achmea en Stater Nederland. De totale restschuld van de leningen bedraagt €273.322,12 en kan worden beschouwd als niet uit de balans blijvende verplichting.

3.6 Toelichting incidentele baten en lasten

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording moet in de programmarekening een overzicht staan van de incidentele baten en lasten. Met name bij onder- en overschrijdingen van reguliere budgetten is niet altijd een duidelijke scheidslijn te trekken of bepaalde zaken als incidenteel moeten worden aangemerkt.

In het onderstaande overzicht vindt u de belangrijkste incidentele baten en lasten (> € 25.000). De incidentele baten voor planmatig onderhoud gebouwen is conform BBV verdeeld over de programma's. Met uitzondering van € 7.000 voor wachtgeld van voormalige bestuurders komen alle incidentele baten en lasten ten gunste of ten laste van een reserve.

Overzicht incidentele baten en lasten

bedragen *€ 1.000					
Programma					
Onderwerp	Dekking	primitief	begroot	werkelijk	
Lasten					
Sociaal					
Planmatig onderhoud gebouwen	reserve onderhoud gebouwen	110	15	9	
Onderhoud school Kon. Wilhelminalaan	algemene reserve vrij besteedbaar	0	45	45	
Ruimte					
Planmatig onderhoud gebouwen	reserve onderhoud gebouwen	13	13	0	
groot onderhouden en reconstructies wegen	reserve wegen	410	520	137	
laad- en losvoorziening Duivendrecht	reserve dorpschart Duivendrecht	0	35	35	
verblijfsplekken op het Amstel Business Park	reserve collegeprogramma	0	25	0	
afronding project woninggroen	reserve adoptiegroen	0	109	23	
Bestuur Dienstverlening en Veiligheid					
Planmatig onderhoud gebouwen	reserve onderhoud gebouwen	26	26	12	
Incidentele kosten Duo+ visie 2030	reserve Duo+	559	559	559	
Wachtgeld voormalig bestuurders	reserve ruimtelijke projecten	0	65	29	
		25	25	7	
		1.144	1.438	857	
Baten					
Sociaal					
--					
Ruimte					
afronding project woninggroen	reserve adoptiegroen	0	0	50	
Bestuur Dienstverlening en Veiligheid					
--					
		0	0	50	

3.7 Bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
		Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04</i>
			€ 143.649	€ 20.902	€ 2.776	€ 134.903
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>	
		€ 2.292.891	€ 53.826	€ 170.574	€ 282	€ 8.897	€ 0		
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)			
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>		
		€ 1.454	€ 0	€ 0	€ 12.243	€ 0	Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.860	€ 5.164	€ 0	
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee					
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>					
		€ 0	€ 0	Ja					

3.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die vermeld dienen te worden in dit hoofdstuk.

3.9 Gewaarborgde geldleningen 2017

Geldnemer X1000	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Waarborg gemeente Ouder Amstel	Schuld Restant 31-12-2016	Schuld Restant 31-12-2017
Tennisclub Ouderkerk	125	100%	-	
Tennisclub Ouderkerk	100	100%	-	
Sportvereniging Ouderkerk	200	100%	-	
Watersportvereniging Ouderkerker Plas	400	50%	185	in behandeling
	825		185	
<i>Met vrijwaringsovereenkomst</i>				
Woonzorg Nederland (4201 WSW 11528)	1.032	100%	760	735
Woonzorg Nederland (4201 WSW 27509)	2.269	100%	1.377	1.292
Woningstichting Eigen Haard (4236 WSW 4045)	200	100%	85	75
Woningstichting Eigen Haard (4236 WSW 4046)	4.220	100%	2.904	2.775
Woningstichting Eigen Haard (4236 WSW 4508)	2.269	100%	-	-
Woningstichting Eigen Haard (4236 WSW 4505)	2.042	100%	719	594
Woningstichting Eigen Haard (4236 WSW 33295)	5.000	100%	2.025	1.727
Woningstichting Eigen Haard (4236 WSW 20086)	2.723	100%	1.620	1.521
Woningstichting Eigen Haard (4236 WSW 23228)	3.630	100%	806	551
St. Woonzorg Nederland (4201 WSW 42484)	1.114	100%	847	802
St. Woonzorg Nederland (4201 WSW 44671)	930	100%	744	698
Woningstichting Eigen Haard (4236 WSW 37417)	4.000	100%	4.000	4.000
	29.428		15.887	14.769
Totaal	30.253		16.072	14.769

3.10 Berekening EMU-saldo

		2017
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.211
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.114
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.315
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	578
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	9
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	36
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0
11	Verkoop van effecten:	
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	
Berekend EMU-saldo		596

3.11 Investerings 2017

omschrijving (bedragen x 1000)	krediet jaar	Totaal krediet	Gereali-seerd t/m 2016	bestedin-gen 2017	restant krediet	toelich-ting
Programma: Bestuur Dienstverlening en Veiligheid						
Verlichting gemeentehuis 2017	2017	115		105	9	
Aankoop/vervanging bestelwagens 2015	2017	98		110	-12	
Aankoop/vervanging bestelwagens 2016	2017	98		91	7	
Satelietskazerne Ouderkerk ad Amstel	2017	900		11	889	
Bijdrage Brug(K)	2017	145			145	
GRP in combinatie met gemeente Uithoorn(K)	2017	30			30	
Benningh ombouw VGS naar gescheiden riolering(K)	2017	20			20	
Herstellen gemaal Begoniastraat(K)	2017	20			20	
Beheersysteem opwerken beheerdata(K)	2017	15			15	
Programma: Ruimte						
Fietspad de Slinger	2017	33		48	-15	
Rondehoep Oost	2017			25	-25	
Grt.onderh. Randw/RozenburgIn	2016		430	-50	50	
Azaleastraat	2017	5		5		
Kloosterbuurt	2017			2	-2	
Grondruil Liander	2017			9	-9	
Hogereinde N Holendr weg verv schakelkast	2017	90		73	17	
Rondehoep West vervangen schakelkasten	2017	125		148	-23	
Ind terr Molenkade onderz foutieve aansluiting	2017	15		2	13	
Totaal investeringsbedragen		1.709	430	578	1.129	

3.12 Overzicht taakvelden

Taakvelden	Bedragen x1000	Begroting			Begroot na wijziging			Realisatie 2017		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	-	830	-830	-	873	-873	114	889	-775	
0.10 Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.890	750	1.140	10.774	8.746	2.028	10.958	9.522	1.436	
0.2 Burgerzaken	312	647	-334	312	363	-51	326	346	-21	
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	130	38	92	153	38	114	152	20	132	
0.4 Overhead	-	5.084	-5.084	-	6.240	-6.240	17	6.572	-6.555	
0.5 Treasury	1.112	1.107	4	4	36	-32	9	38	-29	
0.61 OZB woningen	1.076	50	1.026	1.076	50	1.026	1.682	50	1.632	
0.62 OZB niet-woningen	3.057	78	2.979	3.057	78	2.979	2.363	78	2.285	
0.63 Parkeerbelasting	595	0	595	705	0	705	712	0	712	
0.64 Belastingen overig	72	54	19	72	54	19	39	42	-3	
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	12.931		12.931	13.097	22	13.076	13.226	23	13.203	
0.8 Overige baten en lasten	-	104	-104	-	9	-9	16	353	-337	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	818	-818	-	789	-789	-	804	-804	
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	211	-211	-	244	-244	-	283	-283	
2.1 Verkeer en vervoer	30	1.426	-1.396	50	1.569	-1.519	60	1.037	-977	
2.2 Parkeren	3	141	-138	3	214	-211	2	246	-244	
3.1 Economische ontwikkeling	-	82	-82	72	83	-11	72	38	34	
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	46	43	2	46	40	5	32	37	-5	
3.4 Economische promotie	261	86	175	261	96	165	282	80	202	
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	59	-59	-	60	-60	-	68	-68	
4.2 Onderwijshuisvesting	-	538	-538	-	586	-586	-	525	-525	
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	96	450	-354	146	446	-300	167	422	-255	
5.1 Sportbeleid en activering	5	133	-128	5	133	-128	5	125	-120	
5.2 Sportaccommodaties	493	832	-339	479	642	-163	486	685	-200	
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	45	-45	-	46	-46	-	50	-50	
5.4 Musea	-	24	-24	-	24	-24	-	24	-24	
5.5 Cultureel erfgoed	-	12	-12	-	12	-12	-	19	-19	
5.6 Media	-	290	-290	-	293	-293	-	285	-285	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	27	749	-723	17	828	-810	50	1.797	-1.746	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	21	924	-903	21	1.133	-1.112	25	1.181	-1.156	
6.2 Wijkteams	-	416	-416	-	388	-388	-	376	-376	
6.3 Inkomensregelingen	2.143	3.168	-1.025	2.281	3.301	-1.020	2.420	3.417	-996	
6.4 Begeleide participatie	-	249	-249	-	194	-194	-	251	-251	
6.5 Arbeidsparticipatie	-	441	-441	-	226	-226	-	214	-214	
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	300	-300	9	236	-228	8	241	-233	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	230	1.810	-1.580	210	1.660	-1.450	165	1.573	-1.408	
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	1.660	-1.660	-	1.890	-1.890	-	2.211	-2.211	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	247	-247	-	329	-329	19	125	-106	
7.1 Volksgezondheid	-	832	-832	49	844	-796	49	852	-804	
7.2 Riolering	1.775	1.569	206	1.795	1.589	206	1.761	1.542	219	
7.3 Afval	1.315	1.019	297	1.399	1.102	297	1.401	1.110	291	
7.4 Milieubeheer	8	384	-377	8	329	-321	-29	317	-346	
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	199	192	7	199	193	6	182	189	-8	
8.1 Ruimtelijke ordening	2.177	2.271	-95	1.692	1.856	-164	381	520	-139	
8.3 Wonen en bouwen	1.834	1.620	214	2.078	2.037	41	1.684	1.034	649	
Eindtotaal	31.835	31.780	55	40.068	39.921	147	38.835	39.609	-774	

3.13 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant